

Uvodnik

Igor Gregori

Fukušima: simbol našega zatona?

Ob številnih fotografskih in video posnetkih, ki so tako temeljito in grozljivo dokumentirali razdejanje potresa in posledičnega cunamija na Japonskem, se lahko sleherni Evropejec zamisli ob kopici vprašanj, katerih odgovor nedvomno zariše dokaj črno perspektivo prihodnosti.

Številne eksplozije v jedrski centrali v Fukušimi so pokazale, na kako majavih temeljih sloni nuklearna izbira, ki so jo nekateri evropski državniki, zlasti nemška kanclerka Angela Merkel, nemudoma postavili na kocko, medtem ko je italijanska vlada jedrsko vprašanje že pred nekaj leti postavila na vrh svoje politične beležke. Italijani pa so dokaj hladni do te energetske variante, sicer ne toliko zato, ker so objektivno zaskrbljeni nad nevarnostjo tovrstnih objektov, pač pa zaradi vprašljivosti glede sposobnosti italijanskega sistema pri vzdrževanju tako občutljivih tehnoloških infrastruktur. Končno besedo naj bi volilci izrekli na referendumu že čez nekaj mesecev.

Katastrofa na Japonskem je vsekakor posredno načela vprašanje energetskih potreb Zahoda in njegovega gospodarstva, zlasti v času, ko se je treba ob vprašanju varnosti jedrskih central tudi spraševati o premikih, ki jih bo dotok tradicionalnega energetskega vira - nafte - deležen v prihodnje.

Še preden je mednarodna vojaška sila raketirala Gadafilejeve postojanke v Libiji, so mediji dan za dnem poročali o revolucionarnih silnicah v severnoafriških državah: položaj se v bližnji prihodnosti nikakor ne bo normaliziral. Prej obratno, saj ne glede na iztek libijske krize smemo pričakovati nov cunami, sicer družbenopolitičnega značaja, ki bo - oziroma v nekaterih primerih je že - načel dolgoletno ravnovesje, za katerega je zahodni diplomatski sistem upal, da bo vekomaj ohranil ustaljene ali pa še bolj tvorne koordinate.

Dogajanja v Tuniziji in Egiptu so presenetila bodisi ZDA bodisi Evropo, nekega vojaškega posega v Libiji namreč zahodne sile niso še zdaleč niti sanjale (glede na to, da so zavezniške vojaške sile na afganistanskem prizorišču zelo prisotne), s strateškega vidika pa še manj želele (zlasti Italija, ki bo morala preosnovati svoje posle z novim raisom v konkurenci z drugimi 'vojaškimi tovariši' t. i. koalicije požrtvovalnežev). Val revolucije, ki bo - kot kaže - zanetil že itak napeta družbeno tkiva še v drugih arabskih državah (Siriji in Jemenu), bo namreč hudo zmanjšal težo, ki so jo zahodne diplomacije imele pri kovanju usode svojih partnerjev na podlagi naftnih pogodbenih dogovorov: če bo pod vstajo kolapsirala še savdska kraljevina, se bo pod temelji zahodne industrije odprlo pravo energetsko brezno, kamor bi iranski predsednik Ahmadinežad najraje potlačil vedno manj prepričljivo retoriko Zahoda. Kot trdijo geopolitični analitiki, se trenutnega nestabilnega položaja v arabskem svetu najbolj veseli ravno iranski državnik. In to še zlasti v primeru, da bi protesti dobili zagon v Omanu, predvsem pa v Bahreinu ob Perzijskem zalivu, v državi, kjer je dve tretjini prebivalstva šiitskega islamskega izročila. Ne da bi se spuščali v že itak pereče spore znotraj arabskega sveta med pripadniki sunitske in šiitske islamske struje (večina arabskih državnikov, ki so zvesti Ameriki, pripada sunitski veji, šiižem pa je državna vera v Iranu, kjer je islamska revolucija leta 1979 legla na perzijsko kulturno podlago), ki imajo v tem kontekstu sicer nezanimljivo vlogo, velja raje poudariti riziko, kateremu bo izpostavljena svetovna naftna politika v primeru, da bi se uredničile sanje iranskega predsednika.

/ stran 16

Pa je pomlad le prišla!

Foto Tina

INTERVJU Kard. Angelo Scola, beneški patriarh

"Prepričan sem, da nas bo sveti oče utrdil v veri!"

Beneški patriarh kardinal Angelo Scola nam je ob skorajšnjem obisku svetega očeta Benedikta XVI. v Ogleju in v Benetkah dal intervju, v katerem nam je prikazal svoje videnje stanja na Se-

verovzhodu Italije in v Evropi, predvsem pa nam je spregovoril o pričakovanih pred obiskom papeža 7. in 8. maja letos. S patriarhom smo se srečali v Benetkah v prenovljeni stavbi, ki jo Benečani imenujejo patriarhija in je tik zraven bazilike sv. Marka na Trgu sv. Marka. Kard. Angelo Scola je bil točen, prišel je v družbi svoje zveste Marie Laure Conte, ki je zadolžena za stike z javnostmi. Vesel je bil dejstva, da bo pogovor s njim objavljen v slovenskem verskem časniku, saj si želi, da bi se srečanja s svetim očetom udeležilo tudi veliko slovenskih vernikov. Preden smo začeli z intervjujem, je beneški patriarh izrazil zadovoljstvo, da tudi v Sloveniji vlada zanimanje za obisk svetega očeta v Ogleju in Benetkah, kot je tudi izrazil pričanje, da bo papežev obisk gotovo prinesel ve-

liko milosti za vse ljudi, ki živimo na območju nekdanjega oglejskega patriarhata.

Gospod kardinal, na prvi tiskovni konferenci, ko ste v Zelarinu pri Benetkah predstavljali papežev obisk na Severovzhodu, obisk Petra v Markovi deželi, kot ste takrat imenovali obisk Petrovega naslednika pri nas, ste izrecno poudarili, da je izjemno pomembno, da pride sveti oče osebno med nas in tudi izbira gesla obiska "Ti nas utrdi v naši veri!" ni slučajna, mar ne?

Od obiska svetega očeta pričakujem prav tisto, kar nam sporoča geslo, ki je sestavljeno iz teh besed: "Ti nas utrdi v naši veri"! Potrebujemo namreč vero, in to je danes največja potreba človeštva tudi na našem območju, na Severovzhodu. Izgubili smo občutek za vero na splošno in tudi vrednote krščanske vere še posebej. Kaj je vera? Že beseda sama nam to pove. To je stanje, ko se lahko naslonimo na nekaj trdnega. Če je kdaj bil čas, ko se človeku na prvi pogled zdi, da ni nikjer okrog nas nič trdnega, je to današnji čas. Vse prej kot to, vse se zdi tekoče, zato izmuzljivo, kot to stanje nekateri imenujejo. Na kaj se torej lahko mi ljudje z gotovostjo naslonimo, da bi v vsakdanjem življenju imeli dan za dnem zanesljivo upanje, ki nam omogoča, da v vsakdanjem življenju hodimo in delujemo v miru, da smo sposobni ljubiti, da smo sposobni delati in graditi? Jezus je prišel na svet prav za to. Je-

zus nam je prišel na svet povedat: "Če hočeš biti poln, če hočeš biti srečen, hodi za menoj! Če mi boš sledil, boš zares svoboden"! Jezus je torej prišel na svet, da postane pot do resnice in življenja. To je prva naša potreba: vera. Zadeva nas vse, tudi tiste, ki v Kristusu ne vidijo trdnega temelja, na katerem bi lahko gradili svoje življenje, a slutijo, da na dolgi rok vztrajanje v končnosti ne zdrži. Ta slog življenja namreč zahteva izključevanje vseh prvih sence, trpljenja, bolečine, naporov, osebnih preizkušenj. V tem trenutku pomislimo samo na japonsko tragedijo in na trpljenje ljudi v Severni Afriki! Če človek nima skale, na katero bi se oprl, mora rezati temeljne stvari, odrezati mora temeljne lastnosti lastne osebnosti, svojega vsakdanjika in svojega družbenega življenja. Papež ni kdorkoli! Papež je ti, je prisotnost, je oseba.

/ stran 3
Jurij Paljk

SLOVENSKA SKUPNOST SEKCIJA ŠTEVERJAN
ob 60-letnici ustanovitve
Kmečko delavske zveze
v Števerjanu

vabi v soboto, 26. marca, na proslavo

60 LET SAMOSTOJNOSTI IN SVOBODE

ob 17. uri odkritje in blagoslov jubilejne plošče na Kržišču
ob 18. uri v župnijskem domu Frančišek Borgia Sedej

- slavnostni govor: **prof. Peter Černic**
- okrogla miza: **Upravljanje v svojem jeziku**
sodelujejo:
 - Fulvia Premolin - županja v občini Dolina
 - Franc Jožef Smrtnik - župan v občini Železna Kapla na Koroškem
 - Maurizio Tremul - predsednik Izvršnega odbora Unije Italijanov
 - Andreja Kovač - predsednica razvojne Agencije slovenska krajina iz Monoštra (Madžarska)

moderatorica okrogle mize bo novinarka Erika Jazbar
ob 19.30 nastop Kvinteta Smrtnik iz Kort na Koroškem

Upravičeno vprašanje

Kje je Italija sto petdeset let po risorgimentu?

Stoletnica zedinjenja Italije in bolj ali manj živahna razprava, ki se je ob njej razvila, nas silita k nekoliko širšemu razmišljanju o tem, kaj ta obletnica pomeni skozi zorni kot obračuna nekega daljšega in mestoma zelo razgibanega obdobja, pa tudi kot priložnost za pogled v prihodnost – v to, kaj državna enotnost pomeni danes, kaj pomeni danes država in kaj opredeljuje identiteto državljanov, ki se vedno ne istovetijo tudi z narodno pripadnostjo. Skratka: državljanstvo in narodnost sta dva ločena pojma, kar je še najbolj jasno pripadnikom številčno manjšinskih nacionalnih skupnosti. Teh je nekaj tudi v naši deželi. Med temi smo Slovenci. Na vigilijo praznika 17. marca sem se s prijateljem odpravil na obisk tržaškega muzeja italijanskega risorgimenta, ki se dviga nad "sakarrijem", ki je posvečen Guglielmu Oberdanu oz. Oberdanku, kot je bil zapisan v rojstno knjigo. Leto 1861 so prebivalci na območju današnje Republike Italije, in torej z mejami, ki so bile zadnjič začrtane ob koncu druge svetovne vojne, različno doživljali. V teh dneh sem se zato spraševal, kako je za Italijo res zgodovinsko leto doživil na primer Trst, ki je bil pol tisočletja pod okriljem habsburške monarhije.

Brskanje po zgodovini pisju je zanimivo, a tudi zanimivo. Tako ugotovljamo, da je z ustavnim dekretom 26. februarja 1861 cesar Franc Jožef dal Trstu nov statut, po katerem naj bi mesto in njegovo okolico upravljali občinski svet, ki naj bi prevzel pristojnosti deželnega odbora, pa čeprav z vsemi omejitvami zaradi ne ravno demokratične in reprezentativne izvolitve občinske skupščine. To se pravi, da letos proslavljamo 150-letnico neke suverenosti tržaškega občinskega sveta, česar pa se menda nihče ne spominja. Prav tako je bila v Trstu leta 1861 ustanovljena prva slovenska čitalnica nasploh v slovenskem prostoru. Izhajala je iz Slavljanskega društva, ki je obstajalo že v petdesetih letih, a je imelo predvsem namen druženja slovensko govorečih prebivalcev Trsta. Iz nje se je v naslednjih desetletjih razširilo v raznih tržaških mestnih okrajih še šest drugih čitalnic, ki so postale jedro razvejene organizacijske mreže in dejansko humus za narodni preporod in samo ozaveščanje slovenskega prebivalstva

na tem prostoru. Torej letos praznujemo tudi 150-letnico slovenskega preporoda v Trstu, ki slovenske komponente ne prej in niti potem ni vedno prijazno sprejemalo.

Le nekaj let potem je habsburška monarhija doživela poraz v vojni s Prusijo in področje Veneta, Julijske krajine, Nadiških, Terskih in Rezijskih dolin je prešlo pod sabavdsko kraljestvo. Leta 1866, v dneh 21. in 22. oktobra, so se takratni volivci, polni srčnega upanja, dejansko soglasno opredelili za kraljevino Italijo. Žal pa so imele italijanske elite že v načrtu centralistično nacionalno državo po francoskem modelu, kjer ni bilo prostora za etnično-jezikovne posebnosti. Dokaz te težnje je pisanje časopisa *Giornale di Udine*, ki je le mesec dni po plebiscitu, 22. novembra 1866, pisal, da bo, navedem v izvorniku, "necessario eliminare questi slavi, con benefizio, col progresso e colla civiltà". Asimilacijski načrt je bil jasen in deklariran. 19. aprila 1869 je vladni komisar za videmsko pokrajino v okrožnici pisal: "Se venite a conoscenza che qualche maestro avra l'arroganza di usare detta lingua (slovena) comunicatemele affincché" tale persona venga allontanata immediatamente".

Ta klima je za Slovence v videmski pokrajini na neki način napovedovala stanje, ki se je tudi na Goriškem, Tržaškem in vse do meje, ki jo je zapečatila Rapalska pogodba, uresničilo po koncu prve svetovne vojne. Zagotovila in obljube nove domovine so se ponovno izjalovili. 6. avgusta 1919 je predsednik italijanske vlade Nitti v poslanski zbornici sicer izjavil, da "upravitelj nekdanjih avstrijskih pokrajin sem naročil, naj imajo za vodilo v svojih odnosih do ljudi, ki pripadajo drugačni rasi, svobodo, pravico in toplo naklonjenost. Čutiti morajo, da Italija noče raznarodovati Slovanov. Italija je demokratska država". Če za trenutek opustimo pojem o različni rasi, so bila zagotovila kar se da pomirjujoča. Kmalu pa je prišel na oblast fašizem, ki so ga naši na začetku imenovali "snoparstvo", s svojimi posebnimi sodišči in raznarodovalno politiko, ki ga stroka že označuje kot etnično čiščenje, ko si je Mussolinijev režim javno postavil cilj, da pobije vse moške potomce "preklete rase". "Nova šolska reforma –

izjavil italijanski minister za šolstvo 10. avgusta 1924 – ima točno določen političen namen: raznarodovati jezikovne manjšine. Namen šolskega programa pa ni samo navajati otroke, da govorijo skupni italijanski jezik, ampak da jim tudi posreduje italijanska čustva". Kakšni so nameni šolske politike skoraj devetdeset let kasneje?

Začetka septembra l. 1930 je po usmrtni stiri junakov pri Bazovici časopis *Il Popolo d'Italia* o nas in Hrvatih pisal, da smo "zaostalo plemo, nekaj med primitivnim panslovanstvom in nižjim avstrijskim germanstvom: plemo brez kulture, skoraj brez jezika in tudi brez nacionalnosti. Kaj lahko imajo neko nacionalnost stenice, ki se zarodijo v nekem stanovanju? Takšen je zgodovinski položaj Slovencev ob naši meji".

Vse to je zgodovina, preteklost, seveda, a tudi vse to se je res dogajalo na dolgi povezovalni niti v poldrugem stoletju od zedinjenja Italije. Danes nas objema skupen plašč Evrope, ki je nastala tudi in morda predvsem zato, da bi se vojne morije in genocidi ne ponavljali. Med praznovanji razmislimo zato tudi o blodnjah in napakah, ki so bile zgrešene v teh 150 letih, razmislimo o vrednotah, kot so demokracija, enakost in enakopravnost, ter o spoštovanju tudi vseh ostalih ustavnih načel demokratične Italije, ki je nastala na ruševinah druge svetovne vojne in se verjetno še danes ni uresničila v sanjah njenih ustavodajnih očetov. Pomislimo le na povojna "mračna leta Benečije" vse do razdejanja Gujonove cerkvice na Matjurju na pragu tretjega tisočletja, kjer naj bi se, v še vedno neozdravljenih blodnjah, skrivalo slovansko orožje, pa vse do hujškanja proti slovenskemu izvoru narečij v dolinah Režije, Tera in Nadiže. In ne odmislimo slovenskega jezika, slovenskih imen in napisov, ki še vedno nimajo polnopravnega domicila niti v središčih Trsta in Gorice.

Vse to, seveda, v muzej na Oberdanovem trgu ne spada, a je za vse nas državljane – ne le za Slovence – še kako pomembno. Vse to naj bi bilo v ospredju 17. marca letos in vsak drugi dan, zato da se ne bo pomenljivi datum spremenil le v cirkus votle retorike in, kot se napoveduje, tudi političnega obračunavanja.

Igor Gabrovce, deželni svetnik

Še o 150-letnici zedinjene Italije

Priključevanje Slovencev k italijanski državi

Kljub raznovrstnim polemikam in načelnim razhajanjem so v Italiji potekale razne proslave ob 150-letnici njenega obstoja kot skoro v celoti zedinjene nacionalne države. Pri osrednjih slovesnostih v Rimu je vodilno vlogo imel predsednik republike Napolitano, ki po ustavi zaseda najvišjo institucionalno predstavniško funkcijo. Obenem je bil tudi glavni spodbujevalec za dostojno doleženje edinstvenega dogodka v italijanski politični zgodovini, in to kljub raznim dvomom in pomslekom s številnih strani in odkritemu nasprotovanju Severne lige kot ene od v tem trenutku odločilnih strank za nadaljnji obstoj Berlusconijske vladne koalicije. Znano je, da so trije njeni parlamentarci in ministri glasovali proti vladnemu predlogu o uvedbi državnega praznika ob jubilejni 150-letnici obstoja italijanske države. Zato so njeni izvoljeni in drugi predstavniki splošno bojkotirali priložnostne slovesnosti predvsem v Lombardiji in Emiliji – Romagnu kakor tudi v drugih javnih ustanovah. Do zadnjega je vladala negotovost, ali se bodo predstavniki Lige kot vladne stranke sploh udeležili skupnega slovesnega zasedanja parlamenta in drugih osrednjih slovesnosti v Rimu na sam praznični dan 17. marca. V zadnjem trenutku sta se predsednik Bossi in notranji minister Maroni le prikazala na njima odkazanem mestu, a sta se vidno v zadregi izogibala ploskanju uradnih govornikov. Predsednik Bossi je po koncu glavne slovesnosti pred časnikarji pohvalil Napolitanov govor, v katerem je med drugim izrazil željo, naj federalizem okrepi enotnost države. Poudaril je tudi pomen državne enotnosti tudi v da-

našnjem času in še posebej spoštovanje temeljnih načel sedanje ustavne ureditve.

Na osrednjih slovesnostih v Rimu pa je bil predsednik vlade Berlusconi v medijskem pogledu v ozadju in ni po svoji navadi silil v ospredje. Za takšno zadržanost se je verjetno odločil zato, da si ne bi nakopal "jeze" Severne lige, s pomočjo katere se drži na površju v parlamentu.

istega leta tudi formalno priključila.

Tako so prišli pod Italijo Beneški Slovenci, ki so na omenjenem plebiscitu skoro soglasno glasovali za priključitev h Kraljevini Italiji. Odločili so se za priključitev k Italiji v prepričanju, da jim bo nova Italija vrnila posebne avtonomne pravice, ki jim jih je bila ukinila avstrijska uprava. Pri tem je potrebno pojasniti, da na plebiscitu ni šlo za izbiro med Italijo in Avstrijo, temveč samo za potrditev združitve v Italijo ali odklonitev. Volilno pravico pa so imeli samo tisti prebivalci, ki so za svoje imetje plačevali določeno višino davka. Tudi ni podatkov, koliko Slovencev je v tistem času živelo v Benečiji. Poznavalci takratnih razmer računajo, da je na območju Benečije tedaj živelo kakih 30 tisoč prebivalcev.

Po prvi svetovni vojni je bilo na podlagi Rapalske pogodbe med Kraljevino Italijo in Kraljevino Slovenec, Hrvatov in Srbov iz leta 1920 priključenih Italiji 350 tisoč Slovencev z območja Primorske in Istre. Meja med Italijo in Jugoslavijo se je občutno spremenila na osnovi Pariške mirovne pogodbe, podpisane dne 10. februarja 1947, ki je stopila v veljavo 13. septembra 1947. V Italiji je takrat ostalo kakih 15 tisoč goriških Slovencev. Po rešitvi tako imenovanega tržaškega vprašanja leta 1954 so pod Italijo spet prišli tudi Slovenci, bivajoči na območju cone A nekdanjega STO (konkretno današnja Tržaška pokrajina). Območje Kanalske doline s Trbižem je Italija pridobila na osnovi Senžermenske mirovne pogodbe z Avstrijo leta 1919. Kot znano, na tem območju živi znatno število Slovencev.

Alojz Tul

Giorgio Napolitano

Italijanski mediji pa niso pozabili omeniti, da ga je publika na več krajih izzvižgala in z medklicami zahtevala, naj odstopi. Vrnimo se v leto 1861, ko se je tudi formalno oblikovala v glavnem poenotena Italija in se je Sardinjsko kraljestvo preimenovalo v Italijansko kraljevino in je Viktor Emanuel II. dobil naziv italijanskega kralja. V novo državo pa nista bila takrat še vključena Veneta s Furlanijo in ozemlje papeške države, omejeno v glavnem na Lacij. V naslednjih letih je Avstrija zašla v mednarodne politične težave, potem ko se je vpletla v vojno z nemško Prusijo in doživela hud poraz pri Sadowi na Češkem (julija 1866). Spet je posredoval francoski cesar Napoleon III., ki je od Avstrije brez velikega truda dosegel, da se je odpovedala Veneti in korist Francije. Po vnaprejšnjem dogovoru s kraljem Viktorjem Emanuelom II. ga je Francija nato jeseni leta 1866 prepustila Italiji. Ta si ga je po hitro opravljenem plebiscitu v dneh 21. in 22. oktobra

Povejmo na glas

Dogodki močnejši od duhovnosti?

Naj še tako verjamemo v duhovnost in v njene darove, resničnost sveta in dogodki v njem nas kar naprej postavljajo pred preizkušnje, če že ne pred dvom. V tem smislu ni mogoče mimo rušilnega potresa na Japonskem, mimo nasilja v Libiji in ne nazadnje, čeprav se zdi obratno, mimo bojkotiranja praznovanja 150-letnice Italije. Ob tem predvsem ne velja spregledati vse večje planetarne korupcije ter poglabljanja razdalje med bogatimi, ki so vse bogatejši, in med revnimi, ki jih je vse več, kar se dogaja na vseh ravneh, od tiste svetovne pa do manjših vse tja do lokalnih. Kje je v vsem tem duhovnost ali z drugimi besedami: kaj lahko naredi duhovnost, kaj lahko naredi dobro kot dobro, da bi bile razmere drugačne in bi dobro celo prevladalo? Dejstvo je, da v duhovnost in v dobro v načelu verjamemo, vendar se v soočenju z vsem, kar se slabega dogaja, kar ni koristno in kar ni v duhu človečnosti, naše prepričanje močno zamaje in v večini primerov poraženo umakne. Resnica sveta je pač tista, ki je in ki vlada in premore sto razlogov, da se po njej ravnamo in se ji prej ali slej uklonimo. Kaj lahko napravimo, če se del Italije, ki bo po vseh napovedih v prihodnje še močnejši, norčuje iz praznika skupnega doma? Do sedaj smo poznali delitve iz preteklosti, po novem imamo sredi sebe gibanje, ki ustvarja delitve v sedanjosti in jih obrača v prihodnost. Kaj torej z duhovnostjo ob objesti brez primere? In kaj z njo ob nasilju v Libiji, kjer vladajoča vojska ne samo pobija sonarodnjake

civiliste, ampak sočasno grozi, da se bo lotila civilnih ciljev tudi izven svoje države, se pravi širše v Sredozemlju? In slednjič, kaj bomo z našo duhovnostjo, če pa je katastrofa na Japonskem dokaz, da ne moremo preprečiti silovitih udarcev narave, kar nas še posebno boleče navdaja z občutkom nesmisla in popolne nemoči? Ni torej duhovnost že vnaprej premagana oziroma brez vpliva točno tedaj, kadar je stvarnost kruta in nevzdržna? Bodo še naprej kraljevali nasilje, pravica močnejša, grobost objestnežev in bogatih in kaj ni res, da se mora mednarodni poseg v Libijo poslužiti prav nasilja? Ima torej duhovnost sploh kakšno moč? Seveda jo ima, v resnici je prav ona tista, ki edina lahko nekega dne prinese človeku in človeštvu mir. Ko bo namreč v vseh živela v vsej svoji polnosti, ko se bo človek odvrnil od zadoščanj z materialnimi dobrinami, ko ne bo več hlepel po nadvladavi nad drugimi, po denarju in bogastvu, časti, ko ne bosta več sila ter vsakršna prevara orodje za vsakdanjo uporabo. Ko nas uničujejo naravne katastrofe ne bodo več navdajale z malodušjem in zaradi njih ne bomo obupali nad dobrim, ampak bomo v njih videli novo priložnost, da učinkovito udeležimo solidarnost in humanost v odnosu do vseh, ki so tako strašno prizadeti. In kdaj bo prišel ta dan, ki ga še ni videti? Ko se bomo odločili za dobro v neomajnem prepričanju, da je dobro smisel v prvi osobi in s tem rešitev bodisi vsakega posameznika bodisi vsega človeštva.

Janez Povše

Ob 150-letnici zedinjene Italije Pavšič in Štoka sta pisala v Rim

Predsednika krovnih organizacij Slovencev v Italiji, Rudi Pavšič iz Slovensko kulturno-gospodarske zveze (SKGZ) in Drago Štoka iz Sveta slovenskih organizacij (SSO), sta ob 150. obletnici združitve Italije v pismih predsedniku države Giorgiu Napolitanu in premierju Silviu Berlusconiju opozorila na položaj manjšine.

Kot sta zapisala, praznik združitve Italije združuje vse italijanske državljane, tudi

pripadnike slovenske narodne skupnosti v Furlaniji Julijski krajini. Toda nekateri problemi manjšine ostajajo nerešeni kljub desetletju zaščitnega zakona, sta poudarila.

"V tem desetletju so bili storjeni nekateri pomembni koraki v zvezi s spoštovanjem določil tega zakona, nekateri člani pa čakajo na pravično in objektivno izvajanje, ne samo na kulturnem, temveč tudi na družbenem, političnem in gospodarskem področju", sta v

pismu naglasila predsednika SKGZ in SSO.

Pri tem sta zaprosila za srečanje z Napolitanom, da bi ga neposredno seznanila s pričakovani slovenske manjšine. Prav tako sta za srečanje zaprosila premierja Berlusconija ter ga spomnila "na dolgo pot, ki jo je manjšina opravila, preden je prišla do zaščitne normative". Predsednika krovnih organizacij sta se v dopisu posebej zaustavila še pri nastajajočem manjšinskem omizju za slovensko manjšino, ki naj bi v kratkem nastalo pri predsedstvu italijanske vlade. Omizje naj bi ustvarilo stalen in konstruktiven stik med izvršno oblastjo in slovensko narodno skupnostjo, so še sporočili iz obeh organizacij.

S 1. strani

"Prepričan sem..."

Náša vera nas uči, da se je Bog učlovečil, da je postal človek, da bi nam delal družbo, da bi z nami hodil po poti življenja. Papež je neločljivo povezan s Cerkvijo in verniki in je prav on, ki vodi naše življenje. Prav zato je tudi njegova naloga, da nas kot Petrov naslednik utrdi v veri, da nam pokaže pot, nas opozarja na napake, težave, nas usmerja in je zato jasno, da je neposreden, medčloveški osebni odnos med Petrovim naslednikom in menoj, moja osebnostjo, ki je žejna in lačna Boga, vere v Jezusa Kristusa, izjemen dar. Prav zato je to izjemen priložnost, ker nam papež s svojo telesno prisotnostjo daruje izjemen dar. To, da papež Benedikt XVI. pride med nas, je čisto nekaj drugega, kot da bi ga poslušali po radiu, gledali po televiziji, kajti pri tem srečanju gre za medoseben odnos. Zato je to dejanje velik dar, ki nam ga poklanja sveti oče in smo mu zato tudi hvaležni!

V svojih zadnjih javnih nagovorih ste večkrat spregovorili o Severovzhodu Italije in širše o odnosih v Evropi, a ne samo. Prav tako ste nam večkrat spregovorili o tem, da bi se morala naša družba spremeniti, na novo odkriti Kristusa in njegov nauk, kot ste tudi izrecno že večkrat povedali, da je prav območje nekdanjega oglejskega patriarhata izjemno pomembno in bi morali danes najti novo vizijo tega prostora in družbe v njej. Kakšno vlogo ima lahko Cerkev na tem področju in v današnji družbi, ki prisega le na dobiček, na zunanji izgled, predvsem pa je tako zaznamovana z nenehnim pehanjem za kapitalom?

Če tako vztrajam pri trditvi, da je papežev obisk pri nas velik dar, je to zato, ker pričakujem in vsi pričakujemo, da nam bo med obiskom sveti oče posredoval pričevanje, ki bo imelo tako univerzalne, vsečloveške, kot seveda tudi in predvsem krščanske korenine, saj je vendar prvi mož Cerkev. Pričakujem pa seveda, da bo spregovoril tudi o sedanjem trenutku, sedanjem stanju pri nas in nam tudi dal kakšno smernico, da nam bo pomagal najti odgovore na izzive današnje družbe in časa. Da bi mi sami razumeli, kakšno družbo soustvarjamo in v kakšni družbi pravzaprav živimo, smo pripravili sinodalni zbor Oglej 2, na katerem se bomo člani lokalnih Cerkva s Severovzhoda Italije spraševali, kje smo, kaj od nas zahteva evangelijski nauk, kako živimo kot Cerkev, skratka: sv. oče bo v Ogleju nagovoril predstavnike vseh naših župnij in jih nagovoril, naj tvorno in aktivno sodelujejo pri prenovi Cerkve in družbe na Severovzhodu.

In sva pri Ogleju... Seveda, pomislite samo, da je iz nekdanje krajevne Cerkve v Ogleju, iz oglejskega patriarhata,

časoma nastalo 57 krajevnih Cerkva, ki se danes nahajajo na Severovzhodu Italije, v Sloveniji, v Avstriji, na Hrvaškem, na Bavarskem, na Madžarskem, zraven dodajmo še Mantovo, celo Como. Te krajevne Cerkve so danes živa priča, kako je bil Oglej zares žarišče, kulturno in versko središče, kako je bil oglejski patriarhat pomemben oznanjevalec krščanstva. Severovzhod torej najprej kot križišče narodov, križišče in kraj srečevanj in medsebojnega življenja med Italijani, slovanskimi narodi, german-skimi narodi. Že to dejstvo nam govori o oplajanju med različnimi z novimi kulturnimi dognanji, kar je bilo s pojavom krščanstva še nadgrajeno z evangelijem, ki je prinesel nova obzorja in nove izzive za vse ljudi na tem področju. In v tem vidim izziv za sinodalni zbor Oglej 2, na katerem se moramo vprašati: "In danes, kaj smemo živeti, kaj zmoremo živeti samo od slave nekdanjega Ogleja iz preteklosti? Lahko danes Benetke živijo samo od slave nekdanje Serenissime (to je bila nekdanja Beneška republika, op. ured.)"? Ali pa se moramo na glas in temeljito vprašati, kaj je danes Severovzhod in kakšna je njegova prihodnost? Kaj je torej Severovzhod danes? To gotovo ni Severovzhod iz osemdesetih in devetdesetih let minulega stoletja in niti ne Severovzhod s konca minulega stoletja, ko je veljal za zgled nove ekonomske rasti in novega razvoja, ampak se mora danes Severovzhod na novo osmisliti, si dati novo vizijo, nove smernice razvoja. Razmišljati mora začetni v današnji tranziciji, v kateri je ves današnji svet zaradi globalizacije. Ta tranzicija pa je na lokalni ravni točno določena.

Mislite, da to današnjo tranzicijo najbolj označuje beseda gospodarstva?

Res je, da označuje današnji čas tranzicije beseda gospodarstva kriza, kar pa je po moje samo delno res. Jaz raje imenujem to stanje mučen, težak prehod iz ene stvarnosti v drugo. Lahko bi jo imenovali tudi težak porod nove dobe, ki jo označuje veliko mešanje narodov, to križanje narodov in civilizacij, omik, mešanje in križanje civilizacij raznih mrež, preobrat na področju biotehnologije in nevrologije, na področju, kako sprejemati in dojemati tako čustvenost kot življenje samo. Vsi ti dejavniki, ki so zelo pomešani med sabo in so pomešani še z dolgotrajnim pomanjkanjem miru, s prebudljivijo narodov, ki smo ji priče, zraven dajte še dejstvo, da je danes še kako jasno, da bi moralo priti do nove,

ga svetovnega reda na področju pravičnosti. Vse to nam zelo jasno govori, da se zgodovina ni končala, kot je trdil Fukujama, ampak nam nasprotno govori o tem, da hodimo v smer dobe, ki si je ne znamo predstavljati, in ne vemo, kakšna bo. Kako lahko torej v tem kontekstu odreagira družba, kakršna je naša? Severovzhod mora najprej spet najti tisto odprtost proti novim obzorjem, ki je označevala Oglej in smo jo zadnje čase izgubili. Danes je Severovzhod zaprt v Triveneto in to ni prav! Severovzhod mora najti širši prostor, vsaj takega, kakršnega je imel nekoč, po moje še večjega! Severovzhod se mora zavedati izzivov, ki jih prinaša današnji čas, in se tu-

di ponovno zavedati, da ima čisto novo poslanstvo v sedanjem svetu. Doslej se je na Severovzhodu vedno razmišljalo samo na osi Vzhod-Zahod, kar je v današnjem času premalo, odločno premalo. Nek beneški zgodovinar nam ponuja zanimiv vpogled v drugačno Evropo. Pravi nam, naj obrnemo zemljevid Evrope, Veliko Britanijo torej postavimo na Jug in tako nazorno vidimo, kako pride Sredozemlje prav s svojim Jadranskim morjem v srce Evrope. Kar se danes dogaja v Afriki, in te stvari smo bili že predvideli, ko smo govorili o križanju in mešanju narodov!, nalaga Severovzhodu nove izzive, nove rešitve. Mimogrede: sedaj prihajajo k nam samo priseljenci iz arabskih držav, v prihodnje pa moramo pričakovati prave navale priseljencev iz osrednje Afrike! Iz povedanega je jasno, da mora danes Severovzhod postati povezava med Severom in Jugom, kot zdraga ju mora združevati! V Evropi in pri nas ne smemo torej več razmišljati samo horizontalno, ampak tudi in predvsem vertikalno!

Kaj moramo torej storiti, da bomo kos izzivom?

Predvsem se moramo zavedati, kako pomembna je družina za vsako družbo, za našo še posebej,

kot seveda tudi za Cerkev, saj je še vedno osnovna in najbolj pomembna celica vsake zdrave družbe, tudi današnje, tudi naše. Prav tako se moramo zavedati tradicije delavnosti, ki tudi označuje naš prostor. Ti dve stvari, družina in velika predanost delu, sta osnovni osi, na katerih se morata graditi nov Severovzhod in nova družba pri nas v sedanjem kontekstu, ki ga še kako označujejo zadeve, o katerih sem prej govoril. Pri tem se moramo zavedati, da živimo v pluralni družbi, v kateri moramo iskati ploden dialog med nami in gojiti medsebojno spoštovanje, priznanje različnosti in skupnega. Priznanje in medsebojno spoštovanje namreč že v kali onemogočata morebitne konflikte. V tem trenutku se zahteva od nas, da se v nekem smislu ponovno polastimo identitete človeka. In tu pride seveda na dan mentalna, miselna kriza, o kateri sam rad govorim. Ta današnja miselna kriza je tako zakoreninjena v nas, da zahteva od nas velik kakovostni skok, ki nam omogoča, da razmislimo same sebe in se tudi na novo osmislimo! Kdor hoče biti človek novega tisočletja, mora biti po moje človek v odnosu. Na tem trdno vztrajam! Naj razložim: Ko sam pišem o tem, rabim pomisljati, na primer: jaz-v-odnosu. In to pišem v času, ko obstaja velika skušnjava, da bi človeka zreducirali na raven novega poizkusa. V mislih imam seveda genetske spremembe, poizkuse, po katerih sem danes lahko nekaj, jutri pa bom čisto druga stvar. S tem seveda ne govorim proti znanosti, ampak govorim, da morajo biti vsa čudovita znanstvena odkritja umeščena v prostor, ko lahko človek reče jaz, a to lahko stori predvsem zato, ker istočasno reče ti. Prav ta ti je predpogoj, da lahko rečem jaz. Miselna kriza je tudi zato, ker se nismo odločili še prenehati s tem, da same sebe postavljamo kot individuum vedno na prvo mesto. Preprosto povedano: prenehati moramo z zmotnim mišljenjem, da se človek lahko postavi na mesto Boga!

In tu ima Cerkev veliko poslanstvo... Seveda, še kako veliko in tudi zato sem trdno prepričan, da bo papežev obisk izjemnega pomena, pa ne glede na to, kaj nam bo povedal o tej današnji krizi. Prepričan sem, da nas bo s svojimi nagovori popeljal v središče krščanstva, v samo jedro. Rekel nam bo: "Kristjani, pozor, spreobrniti se morate! Vi, kristjani, morate biti pričevalci, kako lep odnos z Jezusom omogoča, da sem kot posameznik lahko v tistem lepem odnosu, ki poveljuje jaz. In ti seveda obenem tudi omogoča,

da živiš v dobrem, v resnici, v lepem, kar vse poenoti, združi osebnost in tej polni osebnosti omogoča, da ljubi, da gradi na vseh področjih človeškega življenja!"

Obisk svetega očeta v Ogleju bo v znamenju...

Škofje iz Triveneta smo po dvajsetih letih, odkar smo imeli v Ogleju prvo sinodalno zborovanje, sklenili, da na sinodalnem zborovanju Oglej 2 razmislimo današnjo vlogo Cerkve v sedanjem času in sedanjih družbi. Še vedno je naloga Cerkve v tem, da na obrazu kristjanov lahko razbereš lepoto Jezusa Kristusa in da kristjani oznanjamo lepoto Jezusa Kristusa. Na tem zborovanju moramo razmisliti dosednje delo, poslušati drug drugega in najti odgovore, ki jih od nas zahteva sedanj čas, da skupno najdemo pot v prihodnje dni, kot kristjani in kot Cerkev. Papež nam seveda s svojim prihodom v Oglej nudi izjemno možnost, da sinodo razširimo, da pogledamo na celoten prostor Severovzhoda in razmišljamo tudi v prihodnje o tesnejšem sodelovanju med krajevnimi Cerkvami iz Italije, Slovenije, Hrvaške, širše iz Balkana, Madžarske, Avstrije, Nemčije. To sodelovanje bi radi razširili, predvsem na področju vzgoje otrok in mladine, saj je vzgoja ena prvenstvenih nalog Cerkve. Tu bi rad navedel kot lep primer sodelovanja nedavno izdajajo posebnega, zelo živahnega katekizma za mlade, ki ga je z mojo pomočjo pripravil kardinal Christoph Schönborn s sodelavci in je namenjen mladim po vsej Evropi, delili pa ga bodo po vsej Evropi v različnih jezikih in tudi na Svetovnem dnevu mladih, ko se bodo mladi letos poleti srečali s svetim očetom v Madridu. V Ogleju bi radi predvsem razumeli, kaj nas danes sprašuje Sveti Duh, da naredimo v prihodnje, da bomo lahko lepo in dobro živeli našo vero. In tu smo spet pri geslu: Ti nas utrdi v veri! Prav tako se bomo morali v Ogleju na glas vprašati, kako naj na Severovzhodu gradimo tako družbo, ki jo bosta označevali predvsem resnica in svoboda. Papež nam bo pri tem gotovo pomagal.

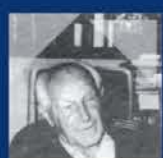
Kako pa bo s papeževim obiskom v Benetkah?

Tu je seveda srž papeževga obiska, kajti v Benetkah bo sveti oče zaključil pastoralni obisk s tretjim zborom krajevne Cerkve v baziliki sv. Marka. V Benetkah se bo srečal tudi s predstavniki vseh slojev beneške družbe. Šlo bo za preprosto srečanje s svetim očetom, na katerem bodo prisotni predstavniki prav vseh ustanov, župnij, kulturnih, političnih, gospodarskih in drugih družbenih dejavnikov. Razmisliti bomo morali, kakšna je naša krajevna Cerkev v Benetkah. Tu bi rad povedal, da sta nam bili v zadnjem času dani dve pomembni znamenji: škof Luigi Padovese je bil umorjen v Turčiji, prav tako pa je bil v Pakistanu pred kratkim umorjen tamkajšnji minister za manjšine Shabaz Bati. Oba sta bila tesno povezana z našo krajevno Cerkvijo. Škof Luigi Padovese je malo pred smrtjo v nabito polni

baziliki sv. Marka govoril o abso-lutni potrebi današnjega kristjana, da preko življenja svetnikov spozna vero. In sam je dal kasneje življenje za Kristusa. Minister Bati pa je v Pakistanu izvajal na terenu dela, ki so jih tam po potresu naredili s finančno pomočjo naše krajevne organizacije Caritas. Nadzoroval je porabo sredstev, s katerimi so v porušeni Pakistanu zgradili dve šoli in več kot tristo stano-vanjskih hiš. Tudi on je umrl kot mučenec. Sam sem trdno prepričan, da sta ta dva zgleda krščanskega življenja in mučeniške smrti tudi dve posebni znamenji nam vsem! Drugi pomembni dogodek bo papežovo srečanje v študijskem centru Marcianum s predstavniki javnega življenja Benetk in Vene-ta. Prav gotovo pa bo zanimiv tudi njegov nagovor Benečanom in turistom na Trgu sv. Marka, ko se bo sveti oče zagotovo vprašal, kaj je ti-sto, kar privablja vsako leto v Benetke nad 28 milijonov obiskovalcev. Papež bo gotovo znal prebrati prečudovito lepoto Benetk in raz-ložiti vlogo lepote v današnjem svetu! Sam sem mnenja, da bo tu papež imel izjemno pomemben govor, ki bo odmeval v svetu! Tu-di zato vztrajno ponavljam, da papež prihaja k nam za vse ljudi naše-ga področja in ne samo za vernike.

Seveda pa vlada največje pričakovanje za sveto mašo v parku San Giuliano pri Benetkah, ki jo bo daroval sveti oče v nedeljo, 8. maja, ob 10. uri...

Ja, to je dejansko srce papeževga obiska pri nas in k sveti maši prisrčno vabim tudi vse slovenske vernike, saj je maša največje možno dejanje, ki ga lahko naredi človek. Zakaj to govorim? Zato, ker je to dejanje, ko Bog povabi človeka, naj se združi z njim s svetim obhajilom. Tu se bomo znašli skupaj s svetim očetom in znova vsi verniki, tudi tisti, ki so bili samo kršče-ni in so nato opustili versko življenje, in bomo vsi skupaj na novo odkrili, da je evharistija Božji dar, ki nam ga daje vsak dan Boga na razpolago, da lahko z njim hodim po vseh poteh človeškega. To bo gotovo neverjetna in izredna izkušnja Lepote! Prepričan sem, da bodo na to srečanje, k tej sveti maši s svetim očetom v park San Giuliano, prišli tudi slovenski verniki. Tam, med sveto mašo, bomo že lahko videli nov obraz celotnega Severovzhoda. Nov Severovzhod torej, ki ga ne bodo sestavljali samo verniki iz petnajstih škofij iz Triveneta, ampak verniki različnih narodnosti iz veliko, veliko škofij raznih držav, ki so znali v preteklosti preživeti tudi mračna in težka obdobja, a imajo pred seboj veliko nalogo, da povedo na glas, da je človek danes sicer res sposoben narediti tudi družbo brez Boga, a je ta družba naperjena proti človeku samemu. Na nas je torej, da damo Boga spet v središče družbe! To je naša velika naloga! In vem in upam, da bodo slovenski verniki to razumeli in tudi zato prišli na srečanje s svetim očetom k veliki maši v park San Giuliano!

Sklad | Fondazione ONLUS
DORČE SARĐOČ

S prispevkom »petih tisočink« davka Irpef lahko pomagaš slovenski ustanovi...

Letošnjih »pet tisočink« davka na dohodek fizičnih oseb (IRPEF) lahko namenite Skladu Dorče Sarđoč, ki podeljuje štipendije zaslužnim manj premožnim slovenskim študentom.

Od ustanovitve prejemajo štipendije Sklada Dorče Sarđoč tudi učenci dvojezične šole v Špetru.

Kaj je prispevek »pet tisočink«?

»Pet tisočink« je prispevek, ki ga predvideva zakon št. 266 z dne 23. decembra 2005, s katerim lahko vsi davkoplačevalci namenijo manjši delež davka na dohodek prizanimi dobrodelnim organizacijam in neprofitnim ustanovam. V ta seznam spada tudi Sklad Dorče Sarđoč.

MODELLO 730-1 RIFORMATO
Scheda per la scelta della destinazione dell'8 per mille dell'IRPEF e del 5 per mille dell'IRPEF

CONTRIBUENTE: COGNOME, NOME, DATA DI NASCITA, LOCALITÀ (in caso di nascita in Italia), PROVINCIA

SCelta PER LA DESTINAZIONE DEL CINQUE PER MILLE DELL'IRPEF (in caso di scelta FIRMARE in UNO degli spazi sottostanti)

9 1 0 1 3 8 4 0 3 1 8

DAVČNA ŠTEVILKA SKLADA DORČE SARĐOČJE: 91013840318

Davčna številka Sklada Dorče Sarđoče: 91013840318

Svoj prispevek lahko namenite tako, da v polje obrazca, ki je namenjeno dobrodelnim organizacijam in neprofitnim ustanovam v modelu CUD/730/Modello Unico, vpišete davčno številko Sklada Dorče Sarđoč in se podpisate. Prispevek »petih tisočink« ne predvideva doplačila in zato tudi nobenih dodatnih davkov.

Misli iz knjige duhovnika Pier Antonia Belline

Biti duhovnik ni lahko (10)

“Tovarna duhovnikov se imenuje semenišče (seminarium), kar prihaja iz latinskega glagola seminar (sejati). Daje oz. moralo bi dati idejo nekega rastlinjaka, kjer z vso skrbnostjo in ljubeznijo gojijo tiste privilegirane rože, ki jih Bog seje po svetu”.

Semenišče in semeniščnike ter bogoslovce so jim v času šolanja pre Tonija prikazovali zelo slikovito: “Semeniščniki so najlepše rože človeške vrste, ki so vsajene v Gospodovem rastlinjaku, da bi tam bujno rastle, ogrete z evharističnim soncem, pod dežjem milosti in pod varstvom Nebeške Mame. Nekega jutrišnjega dne bodo s svojim prijetnim vonjem radostili Božje srce, za premnoga srca pa bodo spodbuda za krepostno življenje. Tako je pisalo v uradnem molitveniku. Toda, če je Bog te rože posejal po svetu, zakaj jih ne bi pustili rasti in dozoreti v njihovem naravnem okolju, kamor se bodo med drugim potem po letih vzgoje morali vrniti?”

Ko še danes v Janezovem evangeliju v velikonočnem času berem: 'Ne prosim, da jih vzameš s sveta, ampak da jih obvaruješ hudega' (Jn 17,15), mi v spo-

min pridejo leta mojega 'oblikovanja' in pridige v zvezi z le-tem 'o duhu sveta, ki se s pestmi bojuje s Kristusovim duhom', in potem blodnje o 'posvetnih' ali 'zemeljskih' ljudeh. O 'posvetnih' dekletih se nikdar ni govorilo, ker so bi-

le prenevarne za nas (uporabljena je beseda 'mondana', ki lahko pomeni posvetna ženska ali prostitutka, op. prev.). Za naše predstojnike svet ni bil nič drugega kot velika javna hiša, kjer je kar mrgolelo prostitutk, vključno z našimi ma-

terami in babicami. Na eni strani je torej bil sveti svet, ograjen vrt (hortus conclusus), v obzidju katerega ni smelo biti niti najmanjše špranje, sicer bi vanj lahko prodrl 'kužni duh sveta', satanov svet, kjer je ljudi naprej vodila

cijo evangelija, kar je imelo včasih tudi tragične posledice, pripeljalo pa je do neumne in pristranske pastorale”.

To niso zadeve izpred petdesetih let, “ampak so še danes aktualni, tudi zaradi anagrafskih dejstev, saj je večina duhovnikov stara nad šestdeset let. Če se o tem ne govori, to ni zato, ker bi duhovniki spremenili mnenje, ampak zato, ker se je spremenila družba in ne sprejema kar tako nekritično določenih neumnosti”.

Kaj pa mlade moči? “Poleg tega, da so v manjšini, se tudi oni čutijo poklicani k temu, da 'rešijo svet' pred ateizmom, sramoto potrošništva, pred materializmom in uživaštvom... Čutijo se alternativa temu svetu. O kakšnem svetu govorimo? “To ni evangelijski svet. To bi seveda bila alternativna drža, če bi ideja 'sveta', ki jo najdemo v evangeliju bila enaka tisti, ki jo ima duhovniška struktura in torej tudi 'nove moči'. 'Svet' v evangeliju je svet nadutosti, nasilja, strukturirane kraje, zatiranja, laži. To je svet, kjer se vera izrablja za manipuliranje z vestjo ljudi ali za poniževanje ljudi. To je svet, kjer red služi za skrivanje nereda. Na kratko povedano, gre za 'satanovo kraljestvo', ki se lahko poslužuje tudi cerkvene strukture, če je ta naduta in popačena”.

Andrej Vončina

Navodila in napotki

Mrzlične priprave na papežev obisk

Zadnje srečanje škofovske konference Triveneta je bilo prejšnji teden v Zelarinu pri Benetkah posvečeno organizaciji pastirskega obiska svetega očeta Benedikta XVI., ki bo prišel med nas 7. in 8. maja letos.

Zbrani škofje so spet poudarili, da je papežev obisk v Ogleju in Benetkah izjemna priložnost za cerkevne in civilne skupnosti dežel italijanskega Severovzhoda, ki se pripravljajo na cerkveno zborovanje Oglej 2 (april 2012). V neposrednem srečanju z Benediktom XVI., pišejo škofje, “bomo imeli možnost prebuditi in oživiti največji dar. Govoril nam bo o Jezusu pravem upanju za svet. Pomagal nam bo ponovno odkriti, da On je živ, blizu nas, naš sodobnik, da se dotika najglobljih in vsakdanjih strun naše bivanja”.

Cerkveno zborovanje “Oglej 2” bo potekalo od 12. do 15. aprila 2012 z naslovom “V po-

slušanju tega, kar Duh govori Cerkvam Severovzhoda” po izvirih in spremembah, ki jih doživlja danes naše področje. Na neki način gre za nadaljevanje zborovanja, ki je v Ogleju potekalo l. 1990. Drugo zborovanje se je uradno začelo 7. novembra 2010, na poseben način se ga v tem letu dotika in ga oblikuje papežev obisk. Vse naše krajevne Cerkve se želijo z zborovanjem vprašati, kako naj oznanjajo Jezusa Kri-

stusa v današnjem družbenokulturnem kontekstu. Skupaj nameravamo preresetati pastoralne izkušnje zadnjih dveh desetletij in zastaviti smer za nadaljnjo pot v duhu sodelovanja in skupne rasti, da bi dooločili pot prenove in sprejeli

skupno obliko pastoralnega dela ter spodbudili pripravljenost in gorečnost za delo v korist naših ljudi.

Osrednji dogodek bližnjega pastirskega obiska bo svečano bogoslužje v parku S. Giuliano v nedeljo, 8. maja, ob 10. uri. Vrata za udeležbo na srečanju, na katero so vabljeni ljudje iz vsega italijanskega Severovzhoda, so odprta vsem. Pripravljalni odbor, ki skrbi za nemoten in čim boljši potek srečanja ter za sprejem velikega števila vernikov, vabi vse, ki se nameravajo udeležiti srečanja - posameznike ali skupine, župnije, združenja in cerkvena gibanja itd. -, da izpolnijo prijavnico, ki jo najdejo na spletni strani www.ilpapaanord.it, ali pa

naj kličejo na telefonsko številko 041 5464417. Na tak način si bodo lahko zagotovili (zastonjsko) vstopnico na prirediteljske in omogočili urejen dostop do njega. Več kot tisoč prostovoljcev bo skrbelo, da bo vsak udeleženec lahko prisost-

voval bogoslužju. Park bo za to priložnost primerno opremljen s prvo pomočjo, stranišči in velikimi ekrani. Ljudje iz najbolj oddaljenih krajev naj po možnosti pridejo do Mester z vlakom; že od zgodnjih jutranjih ur bo namreč zagotovljena povezava med železniško postajo in parkom, kjer bo maša. Avtomobili in avtobusi se bodo ustavili na za to določenih parkiriščih, ki bodo od parka oddaljena največ 4 km in od koder bodo manjši avtobusi vozili ljudi do parka. Na razpolago bo tudi posebno parkirišče za tiste, ki bodo na kraj prišli s kolesi. Vstop v liturgični prostor v parku S. Giuliano bo odprt od 6. do 9. ure; udeleženci naj zato pozorno premislijo, koliko časa jim lahko vzame sama pot do Mester in nato prihod do prirediteljskega prostora. Poseben prostor bo namenjen bolnikom, vsak lahko ima največ po enega spremljevalca; zaradi organizacijskih razlogov naj se bolniki prijavijo do 1. aprila. K maši bodo lahko prišli tudi tisti, ki se niso pravočasno prijavili; dovolj je, da so prisotni v parku najkasneje eno uro pred mašo.

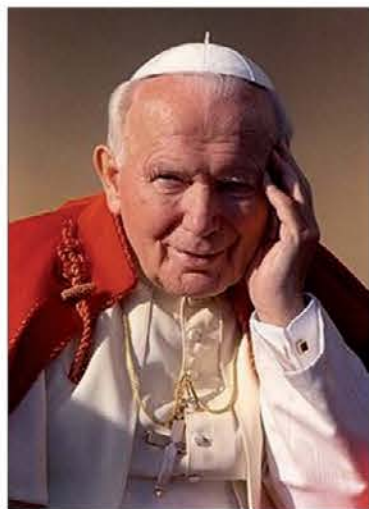
Stolna župnija sv. Nikolaja v Ljubljani

Simpozij o papežu Janezu Pavlu II.

Stolna župnija sv. Nikolaja v Ljubljani pripravlja pred beatifikacijo papeža Janeza Pavla II. v letu 550. obletnice Nadškofije Ljubljana strokovni in pričevarski simpozij. Njegovi cilji so: priprava na Veliko noč in nedeljo Božjega usmiljenja, spoznavanje, poglobitev in oživitve duhovnosti Srca Jezusovega s posvetitvijo, prebuditi hvaležnost in globlje spoznanje o življenju in svetosti papeža Janeza Pavla II., ki je živel med nami, molitev za blagoslov družin, naroda in države.

Simpozij bo v postnem času - ob petkih ob 15. uri - potekal na Dolničarjevi ulici 1 v Ljubljani. Prvi dve srečanja sta že mimo, tretje bo v petek, 25. marca, ko bo p. Tomaž Podobnik pripovedoval o osebnem razodetju Srca Jezusovega sv. Favstini Kowalski, nedelji Božjega usmiljenja ter podobni in rožnem vencu Božjega usmiljenja. V petek, 1. aprila, bo p. Anton Nadrah predaval o izviri čiščenja in posvetitve Srca Jezusovemu v cerkvenem izročilu in nauku Cerkve. Dne 8. aprila bo kardinal Franc Rode spregovoril o duhovnih poklicih in redovništvu kot daru ljubezni in upanja za Cerkev ter svetu v učenju papeža Janeza Pavla II. in II. vaticanskega cerkvenega zbora. Odgovoril bo tudi na vprašanja, zakaj ni dovolj novih duhovnih poklicev in kaj lahko storimo in moramo storiti. 15. aprila bosta Janja Ahčin in Miro Šlibar pričevala o Jezusovem Srcu in njegovi milostljivosti v trpečih; o skrivnosti trpljenja in odrešenja. V petek, 29. aprila, bo v stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani potekal simpozij: ob 15. uri bo ura Božjega usmiljenja in maša. Ljubljanski nadškof metropolit Anton Stres bo spregovoril o možu v belem in Evropi na prehodu v

3. tisočletje. Ob 16.45 bo Berta Golob predavala o mladosti, družini, prijateljih, duhovnem zorenju, bogoslovju in posvečenju papeža Janeza Pavla II. Ob 17.05 bo s. Marjeta Pija Cevc spregovorila o duhovništvu, prijatelju mladih in teologiji telesa Karola Wojtyły. Ob 17.25 bosta zakonca Kržišnik iz Zavo-

da Iskreni. net imela pričevanje o teologiji telesa papeža Janeza Pavla II. Ob 18.20 bo p. Leopold Grčar predaval o izzivih delovanja škofa Karola Wojtyły. Ob 18.40 bo nadškof Ivan Jurkovič spregovoril o prizadevanjih Svetega sedeža in njegove diplomacije v času papeža Janeza Pavla II. Ob 19. uri bo Alojž Rebula pričeval o srečanju s papežem Janezom Pavlom II. Ob 19.50 bo p. Metod Benedik spregovoril o pontifikatu papeža Janeza Pavla II. v luči številnih uspehov in dogodkov zgodovine moderne časa. Ob 20.10 bo Tamara Griesser-Pečar predavala o pomeni pontifikata papeža Janeza Pavla II. Ob 20.35 bo Lojze Peterle pričeval o srečanju s papežem Janezom Pavlom II. Simpozij se bo končal z zahvalno pesmijo za papeža Janeza Pavla II.

Svetovni dan mladih v Madridu

Svetovnega dneva mladih, ki bo potekal od 18. do 21. avgusta v Madridu, naj bi se udeležil pol drugi milijon mladih. Pred nekaj dnevi so namreč iz vaticanskega tiskovnega središča sporočili, da se jih je doslej prijavilo že skoraj tristo tisoč. Največ je prijavljenih mladih Italijanov (48.600), sledijo Francozi (48.200), Španci (47.200) in Američani (17.900). Prostovoljcev, ki bodo skrbeli za organizacijo dogodkov, bo okrog dvajset tisoč. Ob srečanjih z mladimi bo sveti oče namenil poseben sestanek z mladimi univerzitetnimi profesorji in pa s skupino redovnic; znano je namreč, da kar 70% pripadnic kontemplativnih redov živi v Španiji. Benedikt XVI., ki je že bil na Iberskem polotoku za mednarodno srečanje družin l. 2006 in za pastirski obisk Barcelone in Compostele novembra lani, se bo avgusta srečal tudi s predsednikom vlade Zapaterom in liderjem opozicije Marianom Rajoyom.

Poslanica papeža Benedikta XVI. za postni čas 2011 (3)

“S krstom ste bili namreč pokopani skupaj z Njim, v Njem ste bili tudi obujeni” (Kol 2,12)

Nedelja sleporojenega predstavlja Kristusa kot luč sveta. Evangelij nagovarja vsakega izmed nas: “Veruješ v Sina človekovega?” “Verujem, Gospod!” (Jn 9,35.38), veselo vzklizne sleporojeni, ki tako postane glas vsakega vernika. Čudež ozdravljenja je znamenje, da želi Kristus poleg vida odpreti tudi naš notranji pogled, da bi se naša vera vedno bolj poglobljala in bi lahko v Njem prepoznava-

li našega edinega Odrešenika. On razsvetljuje vse temine življenja in vodi človeka do tega, da živi kot 'sin luči'. Ko je na peto postno nedeljo razglašeno Lazarjevo vstajenje, se soočimo z zadnjo skrivnostjo našega bivanja: “Jaz sem vstajenje in življenje ... Veruješ v to?” (Jn 11,25-26). Za krščansko skupnost je to trenutek, ko skupaj z Marto iskreno položi vse svoje upe v Jezusa iz Nazareta: “Da, Gospod. Trdno ve-

rujem, da si ti Mesija, Božji Sin, ki prihaja na svet” (v. 27). Občestvo s Kristusom v tem življenju nas pripravlja na prestop praga smrti, da bi neomejeno živeli z Njim. Vera v vstajenje mrtvih in upanje na večno življenje odpirata naš pogled za zadnji smisel našega bivanja; Bog je človeka ustvaril za vstajenje in življenje. Ta resnica daje pristno in dokončno razsežnost človeški zgodovini ter njegovemu osebnemu, družbe-

nemu, kulturnemu, političnemu in ekonomskemu življenju. Brez luči vere ostaja vse vesolje zakopano v grobu, brez prihodnosti in upanja. Postna pot se končuje z velikonočnim tridnevjem, zlasti pa z velikonočno vigilijo, ko obnavljamo krstne obljube in s tem potrjujemo, da je Kristus Gospod našega življenja, tistega življenja, ki nam ga je dal Bog, ko smo se prerodili 'iz vode in Svetega Duha', in kažemo

našo trdno odločenost, da bomo odgovorili na delovanje Milosti in bomo njegovi učenci. 3. Ko se v zakramentu krsta potopimo v Kristusovo smrt in vstajenje, nas to vsak dan vodi v osvobajanje našega srca od teže materialnih stvari, od sebične navezanosti na 'zemljo', ki nas siromaši in nas ovira pri razpoložljivosti in odprtosti za Boga in bližnjega. Bog se je v Kristusu razodel kot ljubezen (prim. 1 Jn 4,7-10). Kristusov križ, 'beseda o križu' kaže odrešujočo moč Boga (prim. 1 Kor 1,18), ki se daruje zato, da bi človeka dvignil in mu prinesel odrešenje: ljubezen v njeni najbolj radikalni obliki (prim. okrožnica Bog je ljubezen, 12). Postni čas nas prek posta, mi-

loščine in molitve, ki so izraz prizadevanja za spreobrnjenje, vzgaja za vedno bolj korenito ljubezen do Kristusa. Post, ki ima lahko različne vzroke, dobi za kristjana globok verski pomen. S tem, ko osiromašimo svojo mizo, se učimo premagovati sebičnost, da bi živeli pogoiki daru in ljubezni. S prenašanjem pomanjkanja - in to ne samo neke površne stvari - se učimo odvrniti pogled od svojega 'jaza', da bi odkrili Nekoga poleg nas in prepoznali Boga na obličju naših bratov. Za kristjana post nima v sebi ničesar intimističnega, ampak ga še bolj odpira za Boga in za potrebe ljudi stori, da je ljubezen do Boga tudi ljubezen do bližnjega (prim. Mr 12,31).

TRST | Katedra sv. Justa

Ateistične pozicije so nelogične, človek mora nenehno težiti k "najvišji ideji"

“Ob koncu tega razmišljanja lahko nedvomno ugotovimo, da je Bog vedno skrivnost in kot taka mora tudi ostati: Bog po človeškem merilu, po meri našega razuma, naših prizadevanj in naše svobode, ne bi bil v resnici Bog, temveč le podoba, ki smo jo mi ustvarili”.

S temi besedami je kardinal Camillo Ruini sklenil svoj poseg v sredo, 16. marca, ko je bil s filozofom in nekdanjim županom Benetk Massimom Cacciarijem gost prvega srečanja postnih predavanj Katedre sv. Justa, za katero se je tržaški škof, nadškof Giampaolo Crepaldi, zavzel že ob svojem imenovanju na čelu tržaške Cerkve.

Cerkveni dostojanstvenik, ki je po

Cacciari: “Če človek ne bo zasledoval najvišje misli, bo ostal goli narciz, ki bo kot otrok gledal svoje obličje v ogledalu”

mamini strani prav Tržačan, in filozof sta vsak s svojega zornega kota razpredla izhodiščno misel srečanja: Z Bogom ali brez Njega je vse drugače. Oba sta v svojih izvajanjih sicer sprožila in spodbudila aktivno in kritično razmišljanje vernika in laika o Bogu, saj se današnja družba čedalje spopada s takim laicizmom, ki škoduje ne le krščanskemu etosu, temveč sami človekovi biti.

glabljanja in do samih vernikov ter njihove izkušnje. “Zavest vernih ljudi in zavest filozofskega

življenja po mnenju kard. Ruini-ja lahko človek doseže le s čvrstim intelektualnim soočenjem z Bo-

žji dar”. Ta vidik je skupen tako vernim ljudem kot ljudem dobre volje: vsem je dana možnost, da

Foto IG

raziskovanja morata nastopiti proti takemu ateizmu, ki je izredno nevaren, ker je molčeč, pripravljen na kompromis! je dejal Cacciari. Ateistične pozicije so po njegovem mnenju nelogične, človek mora zato nenehno težiti k “najvišji ideji”, ker se mu v njej razodene tudi odnos do drugih, do bližnjih: “Če človek tega ne bo zmožen storiti, bo ostal goli narciz, ki bo kot otrok gledal svoje obličje v ogledalu”.

Kard. Ruini je na začetku svojega posega izhajal iz prepričanja, da je v današnji družbi še vedno prisoten nek teoretski ateizem, ki Boga istoveti s posplošenim pojmom izvorne “materije-energi-

gom, ki mora biti soroden vernim ljudem in ljudem, “ki verujejo na drugačen način”. Take analize pa se mora človek lotiti z vso svojo čutnostjo, z vso svojo ljubeznijo, z vsem svojim jazom. “Pravi izziv je pri tem ohraniti ravnovesje med subjektivizmom in objektivizmom, razumom in svobodo”.

Po teh uvodnih razmišljanjih je predavatelj lahko končno načel ključno vprašanje svojega izvajanja: kako naj človek spozna Boga, očeta, prijatelja, ki je postal človek v Jezusu Kristusu? Na podlagi cerkvenega nauka obstajata dva načina, ki tako iskanje omogočata: “z vrha” in “z nizkega”.

Njega spoznajo. Poleg načina, da Boga spoznamo “z vrha” – “to je edina možnost,

Kard. Ruini: “Naša vera je človeška izbira, razumna in svobodna, je pa predvsem Božji dar”

ki človeku ponuja gotovo in neomajno spoznanje Boga”, obstaja še drug vidik soočanja z Božjim, ki temelji na razumu oziroma “na celoviti človekovi biti”, ki poleg racionalnosti šteje tudi čustva in človekovo svobodo. Sodobni vek je že od Kanta dalje zavračal racionalno spoznavanje Boga. Še več: tovrstni filozofski koncepti so obrodili ateistične doktrine, “ki na različne načine upošteva Boga kot izraz ali projekcijo človeških želja in njegovih frustracij”. V naši družbi se je celo razvila struja, ki vprašanje o Bogu tolmači kot nesmiselno, nebitveno. Po mnenju predavatelja pa postane prav temeljito razmišljanje o osnovnih človekovih vprašanjih – na primer o izvoru veselja, narave, življenja, človekovega obstoja, smrti – sredstvo, ki nam odpira pot do Boga: po tej struji, ki se naslanja na načelo transcendentne vzročnosti, se mora razvijati človekova slaba spoznanja, ki je ne sme zaustaviti nikakršna aprioristična ovira. V tem vidiku je kard. Ruini priznal Kantovi teoriji, češ da je razum vezan na čutno izkušnjo, določeno objektivno vrednost, nikakor pa ne popolne: “Potemtakem razum ni v stanju premisliti sebe in tako izgubi zavest o svojih mejah in opusti možnost preseganja in vkorakanja v neko novo smer, na kateri svoje meje lahko prekoraci”. Človek se na poti, ki ga pelje do Najvišjega, sooča z določenimi težkimi vprašanji, katerim sicer ne zna dati ustreznih odgovorov: zakaj zlo na svetu, zakaj hudočinja v človeškem srcu? Ko sebi odgovarjamo, ne smemo po mnenju kard. Ruini-ja pozabiti na Božjo milost in na težko racionalno doumljivo obliko žrtvovanja, ki jo je Bog preko svojega sina Jezusa Kristusa, zaradi ljubezni do človeka, usmeril najprej do sebe...

Igor Gregori

Foto IG

Po mnenju Massima Cacciari-ja je namreč logično načelo tisto, ki razmišljanje človeka vodi do “najvišje misli”. Človek se ne more ustaviti pred tem poslednjim in najvišjim ciljem. “V primeru, da bi razmišljanje ne seglo do stanja, kjer mora utihniti, ne bi bilo pravo razmišljanje, ne bi bil pravi logos”, je zatrdil filozof. Pravi logos mora razmišljati svojo tišino. Najvišja misel je po njegovem mnenju doživljanje Boga: sicer pa je za to izkušnjo značilno pomajkanje možnosti, da bi se človek približal, razmišljal o osebnosti Boga. Najvišja misel postane potemtakem sredstvo očiščenja. Filozof je v drugem delu svojega razmišljanja ostro kritiziral ateizem, bodisi njegov teoretski vidik, po katerem ne obstaja nobena entiteta, ki bi jo lahko istovetili z Bogom, bodisi njegovo praktično stran, ki se udejanja v popolni brezbriznosti do verskega raz-

je”: ta vidik človeka prepričuje o neizbežni usodi nekega “ekskluzivnega humanizma”, kjer je izključno človek nosilec svoje uso-

Kard. Ruini: “Polnost življenja lahko človek doseže le s čvrstim intelektualnim soočenjem z Bogom”

de, svoje biti: človek je potemtakem del narave, ki jo giblje načelo naključja in potrebe. Tako ozkemu ontološkemu izhodišču človek posledično vzporeja lastno življenje, v katerem zasleduje le kratkoročne načrte. Polnost

Kratke

Slovenska Karitas zbira sredstva za pomoč po potresu in cunamiju na Japonskem

Slovenska Karitas je za prizadete v potresu in cunamiju na Japonskem odprla poseben račun, na katerega zainteresirani lahko nakažejo sredstva:

Slovenska Karitas, Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana, TRR: 02140-0015556761, namen: Japonska, sklic: 00 6270. Zbrana pomoč bo prizadetim posredovana preko Caritas Internationalis.

Postna predavanja na Mirenskem Gradu

V Dvorani Gnidovčevega doma na Mirenskem Gradu bo v mesecu marcu in aprilu potekal sklop treh predavanj pod naslovom “Vi ste sol zemlje, vi ste luč sveta”.

- V četrtek, 24. marca, bo ob 20. uri prvo predavanje z naslovom “Biti luč v družini”. O solidarnosti v naših odnosih bo spregovorila s. Mateja Kraševac, specialistka zakonske in družinske terapije.

- V četrtek, 31. marca, bo ob 20. uri predavanje o temi “Biti sol v družbi”. O solidarnosti in prostovoljstvu v družbi bo spregovoril doktor pravnih znanosti dr. Janez Pogorelec.

- V četrtek, 7. aprila, bo ob 20. uri predavanje o temi “Moč za luč in sol”. O Jezusovih besedah, ki nas vabijo k solidarnosti in prostovoljstvu, “Vi ste sol zemlje, vi ste luč sveta” (Mt 5, 13-14), bo spregovoril brat Štefan Kožuh, vodja delavnic molitve in življenja.

V postu križev pot s Prevala na Sveto Goro

Vse postne nedelje poteka ob 14.30 pobožnost križevnega pota s Prevala na Sveto Goro. Ta molitev frančiškanov z verniki je postala tradicionalna, saj poteka že dvajset let, od leta 1991, ko so bili postavljeni križi v času rektorja p. Mateja Papeža. Na drugo postno nedeljo so to ljudsko pobožnost ob bratski podpori gvardijana p. Bogdana Knavsava in br. Ambroža Požuna vodili novinci: Janez, Dominik in Boštjan. Združeni s Svetogorsko Kraljico so Gospoda prosili za nove duhovne poklice in njihovo stanovitnost ter za svetost in stanovitnost poklicanih.

Slovesnost ob 60-letnici vrnitve podobe Matere Božje na Sveto Goro

Frančiškanski samostan Sveta Gora vabi v soboto, 9. aprila 2011, na slovesnost ob 60-letnici vrnitve milostne podobe Matere Božje v baziliko na Sveto Goro. Ob 19. uri bosta slovesna sveta maša in procesija z Milostno podobo in lučkami. Bogoslužje bo vodil

koprski škof msgr. Metod Pirih.

Praznovanje 40-letnice svetovnega gibanja Vera in luč z naslovom Glasniki veselja

Svetovno gibanje Vera in luč letos praznuje 40. obletnico delovanja. V Sloveniji bo največje skupno praznovanje v soboto, 9. aprila, ki se bo začelo z romanjem na Zaplav v novomeški škofiji. Mašo, ki bo v romarski cerkvi Marijinega vnebovzvetja ob 10. uri, bo ob somaševanju duhovnikov daroval ljubljanski nadškof metropolit dr. Anton Stres. Mednarodno srečanje gibanja Vera in luč bo prihodnje leto tudi v Celju.

Začetki gibanja Vera in luč

Po boleči izkušnji staršev dveh prizadetih otrok, ki na romanju v Lurdu niso bili sprejeti, sta Jean Vanier in Marie Helene Mathieu za Veliko noč leta 1971 organizirala romanje oseb z motnjami v duševnem razvoju v Lurd. Udeležilo se ga je 12.000 romarjev iz petnajstih držav. Med njimi je bilo 4.000 oseb z motnjo, ki ji pri nas pravijo lučke, spremljali pa so jih starši in prijatelji. Po romanju so se začeli srečevati v manjših skupinah. Tako se je rodilo gibanje Vera in luč. Danes je razširjeno po vsem svetu in združuje verujoče različnih veroizpovedi.

Vera in luč izhaja iz prepričanja, da se vsaka oseba s posebnimi potrebami lahko vključi v versko (cerkveno) občestvo. Pri rasti potrebuje spremljevalce-prijatelje, ki ji pomagajo odkrivati njene darove. Starši se v skupinah medsebojno podpirajo, si pomagajo ter spoznavajo posebne darove njihovih otrok.

Vera in luč v Sloveniji

Vera in luč je bila v Ljubljani in Mariboru ustanovljena leta 1982 oz. 1983, danes pa na Slovenskem deluje v 36 skupinah, ki štejejo od 30 do 40 članov. Srečujejo se enkrat mesečno po župnijah. Poleg rednih srečanj črpajo moč za duhovno rast in medsebojne odnose tudi na duhovnih vajah ter duhovno-počitniških tednih, ki so organizirani v različnih delih Slovenije. Z gibanjem so aktivno povezane nekatere redovnice, redovniki in škofjski duhovniki.

Deveta obletnica Jezuitskega združenja za begunce Slovenije

Urad Jezuitskega združenja za begunce Slovenije, ki ima sedež na Ulici Janeza Pavla II. 13 v Ljubljani, je 19. marca obeležil deveto obletnico delovanja v Sloveniji.

Jezuitsko združenje za begunce Slovenije se kot nevladna organizacija navdihuje ob mednarodni katoliški organizaciji Jesuit Refugee Service (JRS), njeno poslanstvo pa je spremljati begunce, jim služiti ter zagovarjati njihove pravice. Vrhovni predstojnik jezuitskega reda p. Pedro Arrupe je JRS ustanovil leta 1980, danes pa deluje v več kot 70 državah po svetu. Predstavniki združenja za begunce pomagajo v begunskih taboriščih, prosilcem za mednarodno zaščito v azilnih domovih, v centrih za tujce, razseljenim v lastni domovini ter žrtvam mednarodnih in državljanskih vojn. Odprtje urada Jezuitskega združenja za begunce v Sloveniji leta 2002 je bilo odgovor na potrebo, ki je bila prisotna že dalj časa. Njegova dejavnost je bila v preteklem letu osredotočena na nudenje psiho-socialne pomoči in podporo ljudem v Azilnem domu v Ljubljani ter v Centru za tujce v Postojni.

Kratki

Dan žena na Vrhu

Vsako leto praznujemo 8. marca dan žena, da bi se spomnili na težave in nasilje, ki so jih doživljale ženske v zgodovini in ga žal še zmeraj doživljajo v različnih državah sveta.

Tudi na Vrhu smo se spomnili na ta pomembni marčni dan, ki se je letos križal s pustnim dnem. Vrhovski fantje so na pustni terek, oblečeni v tradicionalne vrhovske maske, mladim in

manj mladim gospem razdeljevali mimoze. V sredo, 16. marca, je KD Danica priredilo praznovanje v prostorih domačega društva; udeležilo se ga je lepo število mladih in starejših pripadnic nežnega spola. Po obilni večerji in ob prijetnem kramljanju so veselo vzdušje še bolj popestrile članice KD Oton Župančič iz Standreža, in sicer Breda, Nataša in Marta, s kratko enodejanko v štandreškem narečju, z naslovom Tri gracije. Bolj pogumne udeleženke so ob glasbi muzikanta Franka iz Branika zaplesale valček. Sledila je loterija z bogatimi in koristnimi nagradami. Vsaka udeleženka je prejela v dar rožico, šop rož pa je predsednica društva Danica Dolores Černic izročila Amandi, naj ga postavi na grob pokojne mame Karle, ki je letos žal ni bilo med nami. Karla se je namreč vsako leto redno udeleževala prireditve našega društva. Lahko mirno rečemo, da je praznik tudi letos odlično uspel. / Giorgia Christine Abrami

Dnevniški zapisi 1943-1945 v Sovodnjah

Prvo izmed srečanj z avtorji v Občinski knjižnici v Sovodnjah je bilo v ponedeljek, 21. marca, posvečeno - dvanajsti - predstavitvi dela Dnevniški zapisi 1943-1945 msgr. Rudolfa Klinca, ki je izšlo lani spomladi pri Goriški Mohorjevi družbi. Res prijeten kulturni večer je povezovala prof. Marija Češčut, o vsebini knjige, ki govori o enem najbolj kritičnih in kompleksnih obdobjih primorske zgodovine, in o avtorju pa sta spregovorila urednika Peter Černic in Renato Podbersič. Županja Alenka Florenin se je uvodoma zahvalila goriški založbi za sodelovanje z občinsko upravo in se ustavila pri liku msgr. Klinca, čigar stoletnice rojstva se bomo spomnili naslednje leto.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

vljudno vabi na odprte razstave

PROSTRANOST

razstavljal bo Vladimir Klanjšček

umetnika in njegova dela bo predstavila umetnostna zgodovinarica Katarina Brešan

glasbeni poklon: Alessandra Schettino, sopran

Neva Klanjšček, klavir

Kulturni center Lojze Bratuž
torek, 29. marca 2011, ob 18. uri

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Abonma ljubiteljskih
gledaliških skupin

nagradna predstava

KUD Dolomiti - Dobrova

Peter Shaffer

ČRNA KOMEDIJA

režija: Franci KONČAN

sobota, 26. marca 2011, ob 20. uri

župnijska dvorana Anton Gregorčič, Štandrež

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

SSk: nadaljevanje pogajanj z Demokrasko stranko

Podpora Enricu Gherghetti

Goriški pokrajinski svet SSK je na zasedanju v torek, 15. marca, obravnaval nastop stranke na prihodnjih pokrajinskih volitvah, ki bodo potekale 15. maja letos. Poročila o političnih pogajanjih in pripravah na to volilno preizkušnjo so podali pokrajinski predsednik Silvan Primožič, tajnik Julijan Čavdek ter pokrajinska odbornica Mara Černic. Nastopili pa so tudi deželni tajnik SSK Damijan Terpin in drugi člani sveta.

Pokrajinski svet SSK potrjuje podporo kandidaturi sedanjega pokrajinskega predsednika Enrica Gherghetti in izreka priznanje celotnemu odboru za opravljeno delo v petletnem mandatu. Posebno priznanje mu gre za prizadevanja za uvajanje vidne dvojezičnosti; Pokrajina Gorica je namreč poskrbela za postavitev večjezičnih cestnih smerokazov in tabel na goriške višje Šole. Veliko skrbi je bilo namenjene našemu območju in veliko dela je bilo opravljeno za njegovo ovrednotenje. Pri tem je pomembno delo opravilo odborništvu za okolje, ki ga je vodila Mara Černic, kar je dokaz,

kako se pri SSK uspešno obravnavajo tudi področja, ki niso specifična za zaščito Slovencev. Pokrajinski svet SSK je na podlagi političnih poročil ocenil, da je potreben politični dogovor s partnersko stranko. Ob neizpolnitnem dejstvu, da bi bila za SSK najboljša izbira volilni nastop s

vence v goriški pokrajini.

Pokrajinski svet SSK je podprl izhodiščna pogajanja pokrajinskega tajništva z Demokrasko stranko, s katero že poteka sodelovanje tako na goriški pokrajini kot v goriškem občinskem svetu. Pri tem je pokrajinski svet SSK ugotovil, da mora Demokraska

samostojno listo in lastnim znakom, je potrebno upoštevati stvarne razmere in pogoje. Volilna zakonodaja, ki velja za pokrajinske volitve, postavlja namreč zelo visoke vstopne pragove in pri tem ne upošteva nobenih pravnih določil, ki bi zagotavljale ali vsaj olajšale nastop za stranke, ki so, tako kot SSK, izraz narodnih skupnosti, v tem primeru Slo-

stranka pokrajinskemu tajništvu vsekakor zagotoviti prisotnost SSK v vodstvenih organih Pokrajine Gorica. To pa mora tudi navesti v formalnem dogovoru, ki ga mislita obe stranki skleniti v prihodnjih dneh.

Pokrajinski svet SSK za Goriško je tudi vzel v pretres vprašanje obstoja rajonskih svetov v občini Gorica. Ugotovil je, da se na

raznih zasedanjih rajonskih svetov izoblikuje mnenje o njihovi koristnosti, predvsem glede vloge v odnosu med občani in občinskimi uradi. Večina predstavnikov SSK v rajonskih svetih je opozorilo na prisotnost slovenske narodne skupnosti in na že veljavna določila, ki so izrecno določena za tri slovenske mestne rajone. Tajnik Julijan Čavdek je že predstavil pokrajinskemu svetu dokument, ki ga je SSK poslala goriškemu županu Romoliju, podžupanu Gentileju ter v ved-

nost prefektnji Marrosu, deželnemu predsedniku Tondu in predsedniku paritetnega odbora Brezgarju. V dokumentu so citirane zgodovinske in pravne osnove, po katerih je ukinjanje ali združevanje, predvsem treh slovenskih rajonov Pevma-Štmaver-Oslavje, Podgora in

Štandrež, v nasprotju z zaščito Slovencev.

Pokrajinski svet SSK je izrekel predsedniku Primožiču iskrena voščila ob njegovem 70. rojstnem dnevu in se mu zahvalil za zvestobo in vztrajno ter požrtvovalno delo. V spomin so mu podarili sliko, pejzaž z vinogradi na Oslavju, goriškega umetnika Andreja Kosiča.

GORIŠKI VRTILJAK Abonma Veliki polžek

Poetičen prikaz neučakane želje po odraščanju

Ko se v naravi začnejo prikazovati prvi znaki bližajoče se pomladi, se poslovijo od naših učencev predstave Goriškega vrtiljaka, ki v dveh abonmajskih ponudbah, Velikem in Malem polžku, postreže našim šolarjem s štirimi otroškimi predstavami, odbranimi iz repertoarnih ponudb slovenskih poklicnih gledaliških hiš, pa tudi ljubiteljskih skupin, v katerih se mladi igralci ob kakovostnem vodstvu radovoljno prepuščajo gledališki umetnosti. Goriški vrtiljak, ki s svojimi predstavami nudi pogled v slovenski in tuj dramski svet in njegove značilnosti, hkrati pa tudi pomaga otrokom spoznavati zlahtnost slovenske besede in njeno bogastvo, se je letos štirinajstič čarobno in omamno vrtil za naše osnovnošolce v skrbni organizaciji in ob preišljenih dramskih izbirah Kulturnega centra Lojze Bratuž ter strokovnem sodelovanju Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica. Dejavno ga predstavlja režiser Emil Aberšek, ki je vedno pripravljeno tehtno svetovati, katere uprizoritve bi bile najbolj primerne za različne starostne dobe otrok, ki zahajajo na predstave Goriškega vrtiljaka. Veliki polžki, šolarji od drugega do petega razreda goriškega in doberdobskega ravnateljstva (461 otrok), so se za letos na dveh ponovitvah zadnjič razigrano zbrali v veliki dvorani KCLB v ponedeljek, 28. februarja, in doživeli vsestransko čudovito gledališko jutro. V goste je prišla predstava Mala in velika Luna, ki sta jo na oder postavili Prešernovo gledališče Kranj, znano tudi po posrečenih uprizoritvah za otroke, in Lutkovno gledališče Ljubljana - Dramski oder za Mlade. S tankočutno poetiko in rahlim nadihom melanholije po

brezskrbnem otroštvu jo je napisal pesnik in dramatik, prevajalec in dramaturg Boris A. Novak (1953) l. 1983, prvič pa je bila uprizorjena v sezoni 1984-85. V njej je, kot sam pravi, "upesnil otroško igrivost, ustvarjalnost in odprtost kot najbolj pristen človeški odnos do sveta. Mala Luna je prisposoda za otroka". Ko se Luna izvije iz nebogljenosti dojenčka, si želi, da bi čim prej odrasla, in občuduje ogromno sonce, ki je tako mogočno in bleščeče. Njeno neučakano brzda preudarna, modra zvezda Severnica, ki razkrije mali Luni, da v svetu in na nebu vlada določen red, da si ne nehno sledita dan in noč in da je človeško življenje razdeljeno med delo in igro: sonce predstavlja delo, saj mora ne nehno potovati po nebu in svetiti, luna pa je "princesa igre in noči". Ko vsak dan bolj raste in iz drobnega sčipa postane polna luna, se ji razkrije svet odraslih, ki ni tako privlačen, kot si ga je predstavljala. V njem je polno vsakdanjih bremen, zato si želi spet v igrivo otroštvo, kar se tudi zgodi, saj edino luna vsak mesec postaja spet majhna, vrača se nazaj v svet igre. Kot jo pouči preudarna zvezda Severnica, le njej je dana ta čudovita možnost. V domiselnem, jasnem, razločnem, pa tudi duhovitem branju z mestoma kar

burlesknim pridihom je predstavo režijsko stkal Vinko Möderndorfer (premierno je bila uprizorjena junija l. 2010) in v njej ponudil marsikateri humoren in šegav trenutek, ki je še podžgal radovednost mladih gledalcev. Ti so očarani zrlji na oder, ki se je v sugestivni scenografski zamisli Jožeta Logarja spremenil v nebesno vsemirje, kjer kraljujejo nebesna bitija. Leta, čeprav tako oddaljena, so tesno povezana z zemljani in vsemi bitiji, ki živijo na zemlji. Ob njih si sledita dan in noč, čas za delo in za počitek.

K očarljivosti predstave prispeva jo krasni, razkošni kostumi čudovitega kostumografa Alana

ogo glasba Bojana Jurjevčiča - Jurkija, na katero so ubrani songi, ki še posebno lepo zazvenijo iz ust zvezde Severnice, ki jo je na goriški ponovitvi odigrala Vesna Pernarčič Žunič. Obiskovalci gledaliških predstav tu v zamejstvu smo Pernarčičevo spoznali v '90. letih kot članico SSG Trst; poznamo jo tudi kot suvereno izvajalko šansonov nepozabne pevke Edith Piaf. Ana Hribar je bila prikupna, čisto po otroško zvedava, naivna Luna, ki se ob spoznanju odraslega sveta, polnega dolžnosti, skrbi, pa tudi dolgočasnja zaradi vsakdanjega rutinskega življenja, čim prej želi spet zateči v varen objem otroštva. Matjaž Višnar, Jan Bučar, Jernej Kuntner in Alenka Tetičkovič so upodobili vrsto posrečenih in dovršenih likov, tako da je bila celota res

Hranitelja (1968), ki v svoje enkratne kostumske kreacije vselej vliva zvrhano mero domiselnosti in domišljije ter bogastva šiviljske oz. krojaške umetnosti. Tudi kostumi za predstavo Mala in velika Luna so krasni, razkošni, živahni, bleščečih barv in poudarjajo značaje nastopajočih likov. Zvezda Severnica se npr. vsa blešči v srebrnini, medtem ko ponosno sonce v svojem razkošju in sijaju spominja na veličastvo francoskega Sončnega kralja. V predstavi igra tudi pomembno vl-

krasna, prava paša za oči ob lepem, pomenljivem besedilu Borisa A. Novaka, ki "skozi metaforo o rastoči in padajoči Luni govori o tem, da je mogoče ostati večer otrok, če nam uspe ne glede na leta v srcu ohraniti igrivost in veselje do igre".

Do potankosti izdelana predstava nudi enkratno užitek malim in velikim gledalcem, le-te pa tudi z otožnostjo vodi k izgubljenemu rajju otroštva, kjer ne sme biti prostora za skrbi.

Iva Koršič

42. PRIMORSKA POJE V štandreški cerkvi in v Kulturnem centru Lojze Bratuž

Dva uspešna praznika zborovskega petja

V Štandrežu

Lepo, akustično in prostorno štandreško cerkev so 18. marca napolnili ljubitelji zborovskega petja; v njej je namreč potekal prvi izmed večerov revije Primorska poje v Gorici. Letos je priljubljeni pevski maraton posvečen 20-letnici osamosvojitve Slovenije. Da je koncert popolnoma zadovoljil poslušalce, so le-ti pokazali z navdušenim aplavzom, ki so ga namenili nastopajočim zborom. Soprireditelj revije je bilo Prosvetno društvo Štandrež, ki je lepo poskrbelo za vse organizacijske zadeve in za prijetno družabno srečanje pevcev po koncertu. Uvodni nagovor je imela mlada pevka in zborovodkinja štandreškega otroškega zbora Lucrezia Bogaro, ki je naglasila izkušnje mladenke, ki je aktivna na kulturnem področju, in kako mladi iščejo zgled in vzore pri odraslih in izkušenih pevcih. "Pokažite nam ogenj", je poudarila, "ki žari v vaših očeh, ko sprejemate nove izzive, pokažite nam energijo, ki vam nenehno tli v srcu. Dopustite

nam kanček kompetitivnosti in vam bomo pokazali, kaj vse nam uspe doseči. Postavite si z nami nove cilje. Spremljajte nas z otroško radovednostjo, ki si želi odkriti nekaj novega. Pokažite nam pot, ki jo moramo še prehoditi, in mi vam bomo z vztrajnostjo sledili. Skratka, ne vezite nam kril, tem-

ne (Mirko Ferlan), MePZ Francišek B. Sedej iz Števerjana (Aleksandra Pertot) in mešani komorni zbor Ipavska iz Vipave (Matjaž Šček). Med nastopajočimi je bilo veliko mladih pevcev, ki so z odlično interpretacijo sakralnih del ponudili številnemu občinstvu izjemno bogat zborovski večer. / DP

Mešani pevski zbor Obala iz Kopra (foto DPD)

več učite nas leteti", je končala svoj poseg. Matej Klanjšček je predstavil zbor in povezoval program. Koncert so izoblikovali MoPZ Janez Svetokriški iz Vipavskega Križa (zborovodja Peter Vidrih), župnijski MePZ Šempeter (Ingrid Kragelj), dekliški pevski zbor Kraški slavček iz Nabrži-

V Gorici

Povsem je uspel tudi goriški koncert revije v Gorici, in sicer v nedeljo, 20. marca, v Kulturnem centru Lojze Bratuž. Profesorica na glasbeni šoli Komel in vsestranska glasbenica Martina Gereon se je v uvodnih mislih obrnila zlasti na mlade z željo, da bi zborovskemu petju

zarisali globljo sled. Slovenci imamo namreč dolgo in bogato zborovsko tradicijo, "slovenska beseda v petju nam pomeni narodno samozavest". V času, ko "slovenske zborovske skladbe ne prevzemajo veliko megabytov prostora v mp3 predvajalnikih" ter primanjkuje pevcev in zborovodij, je nujno, da mladi nadaljujejo delo, ki so ga začeli predniki. Nujno je, da se povezujejo, si izmenjujejo izkušnje in poglede, saj je zborovsko petje "ena največjih kulturnih vrednot Slovencev", odločilnega pomena za ohranitev jezika, pesem plemeniti pevca in poslušalca. Na globoki pomen zborovskega petja opozarjajo goriški avtorji in skladatelji Lojze Bratuž, Mirko Filej, Emil Komel in Stanko Jericija ter mnogi drugi, ki so zborom posvetili veliko truda in so nam še danes v zgled.

Na goriškem koncertu, ki ga je povezovala Martina Hlede, so nastopili Pevska skupina Društva kmečkih žena iz Ilirske Bistrice, Moški pevski zbor Vinograd iz Vrtovina, MePZ Igo Gruden iz Nabržine, MePZ Encijan s Pulja, Moška vokalna skupina Lipa iz Bazovice, Dekliški pevski zbor Mavrica iz Postojne, večer pa je sklenil odlični MePZ Obala iz Kopra.

stavnikov v upravnih telesih, predvsem na občinski ravni, in sicer, koliko županov, odbornikov, svetovalcev oz. občinskih moži ima določena manjšinska skupnost na določenem ozemlju oz. regiji. Sogovorniki se bodo dotaknili tudi glavnih problematik, s katerimi se omenjeni predstavniki ukvarjajo pri upravljanju, ob samem krčenju financ tudi teme o gospodarstvu, sodelovanju med upravami na širšem območju, izseljevanju, okolju, šolstvu, kulturi, socialni itd.

Večer se bo končal s koncertom kvinteta bratov Smrtnik iz Kort na Koroškem, ki so ravno praznovali 25-letnico obstoja. V zadnjih dvajsetih letih je kvintet bratov Smrtnik imel okrog 800 večjih nastopov po vseh predelih Koroške, domala v vseh zveznih deželah Avstrije, v vseh regijah Slovenije, v Italiji, Nemčiji in leta 1996 tudi v Argentini.

MD

ŠTEVERJAN 60-letnica Kmečko delavske zveze 60 let samostojnosti in svobode

SEKCIJA Slovenske skupnosti za Števerjan Vas vlijudno vabi na proslavo ob 60. obletnici Kmečko delavske zveze, ki bo v soboto, 26. marca 2011. Primerno je, da se mi Slovenci, ki živimo v Italiji, spomnimo nekaj pomembnih dogodkov iz naše polpretekle zgodovine. Zakon št. 17 z dne 3. januarja 1951 o novi občinski ureditvi v Goriški pokrajini je ponovno obnovil občino Števerjan. Prve občinske volitve so bile razpisane 10. junija 1951. Kljub nenaklonjeni politični situaciji so se naši ljudje zbrali 22. februarja 1951 v hiši pri Faberževih v klanu in postavili temelje Kmečko delavske zveze za Števerjan. Letos torej praznujemo 60-letnico ustanovitve Kmečko delavske zveze. Prav v počastitev te okrogle in za Sekcijo Slovenske skupnosti za Števerjan zelo pomembne oblet-

nice smo se odločili, da pripravimo niz prireditev. Najprej se bomo zbrali na Križišču, kjer bosta odkritje in blagoslov jubilejne plošče v počastitev demokratičnih in delavnih domačinov, ki so se zbrali pri Faberževih na ustanovnem sestanku Zveze za Števerjan. Dne 11. marca 1975 se je Kmečko delavska zveza preimenovala v stranko Slovenska skupnost, ki je še danes edina slovenska politična stranka v Italiji. Bogat program se bo nadaljeval v župnijski dvorani Francišek Borgia Sedej. Slavnostni govornik bo profesor in zgodovinar Peter Černic. Razkril nam bo še ne dokumentirano, a zelo razvejeno delovanje Kmečko delavske zveze po ozemlju. Spregovoril bo o pomenu in delovanju sekcij na Goriškem: v Doberdolu, v So-

vodnjah ob Soči in Števerjanu. Obletnica Kmečko delavske zveze, stranke, ki je delovala na krajevni ravni in je bila zato najbližja ljudem, je priložnost za pogovor o splošni upravni sliki in tematikah, s katerimi se ukvarjajo predstavniki manjšinskih skupnosti v širšem čezmejnem prostoru. Sogovorniki okrog mize bodo štirje, in sicer slovenska županja občine Dolina v Italiji Fulvia Premolin, slovenski župan občine Železna Kapla na avstrijskem Koroškem Franc Jožef Smrtnik, predsednica Razvojnega agencije Slovenska krajina iz Monoštra na Madžarskem Andreja Kovač in predsednik Izvršnega odbora Italijanske unije iz Istre Maurizio Tremul. Moderator okrog mize bo Erika Jazbar, častnikarka z bogatimi publicističnimi, a tudi političnimi in upravnimi izkušnjami. Predstavili bodo splošno sliko o zastopanosti manjšinskih pred-

Na ekonomski fakulteti tržaške univerze

je z odliko in pohvalo diplomirala

LARA DEVETAK

iz srca ji čestitamo brat Danilo,
noni Alda in Elvira, starši in stric Igor
ter vsi, ki jo imamo radi

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

vlijudno vabi na recital avtorske proze

Nataša Konc Lorenzutti
JEZIK MOLKA

Tina Grego, violina

Kulturni center Lojze Bratuž
petek, 25. marca 2011, ob 20.30

SKRD JADRO

vlijudno vabi na

predstavitve zgoščenke

NEVIDNA DVOJEŽIČNOST V TRŽAŠKI POKRAJINI

slike o pomanjkanju dvojezičnosti na cestnih smerokazih bodo prikazali predstavniki politične skupine Mladi za mlade

Romjan, sedež društva
petek, 25. marca 2011, ob 20. uri

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO V GORICI
vabi na proslavo

100-LETNICE USTANOVITVE

V soboto, 2. aprila, ob 20.30 v Kulturnem domu v Gorici.
Sodeluje mešani pevski zbor Hrast iz Doberdola.

Ob 19.30 odprtje fotografske in dokumentarne razstave
v predverju Kulturnega doma.

Obvestila

V četrtek, 24. marca, ob 20.30, bo v Kulturnem domu v Gorici v sklopu festivalov St. Patrick's festival - Music in March in Across the border 2011 poseben glasbeni dogodek. Na sporedu je svojevrsten koncert Miki "The Boss" Martina & Doganirs s Trbiža ob predstavitvi njihove nove zgoščenke, ki nosi zgovoren in nadvse prikladen naslov Across the border. Večer prirejajo Folk Club iz Buttrria, Kulturni dom in kulturna zadruga Maja iz Gorice. Vstopnice: redne 10 evrov, znižane 7 evrov.

Na razpolago je še nekaj prostih mest na delavnici Delo s kadri: izbira, preverjanje, nagrajevanje, ki jo vodi Alenka Stanic. Delavnica bo v petek, 25. 3. 2011, s pricetkom ob 14.30 v prostorih Slov. I. K. -a v Gorici. Za dodatne informacije smo na razpolago: info@slovik.org.

Društvo Tržič je v marcu že imelo dve srečanju s slovensko knjigo, zadnje, tretje, pa bo 26. marca ob 18. uri v knjigarni Rinascita; na vrsti bo Miro Tasso s knjigo Un onomasticidio di Stato.

V ponedeljek, 28. 3. 2011, bo ob 18. uri v mali dvorani Kulturnega doma v Gorici četrti seminar iz ciklusa Poti razvoja in rasti, ki ga prireja Slovenski izobraževalni konzorcij (Slov. I. K.) v sodelovanju s Slovenskim goriškim gospodarskim združenjem. V gosteh bo Lorenzo Pelizzo, predsednik Čedajske ljudske banke. Z njim se bo pogovarjal Vladimir Nanut, znanstveni direktor MIB-a. Predavanje bo v italijanskem jeziku.

PD Štandrež prireja šestdnevni društveni izlet Italija-Črna gora od 9. do 14. aprila 2011. Program predvideva: Loreto, Monte Sant'Angelo, San Giovanni Rotondo, Alberobello, Matera, Bari, Bar, Kotor, Lovčen, Cetinje, Bečići, Dubrovnik, Medjugorje, Čitluk in Mostar. Informacije: 0481 20678 (Božo) ali 347 9748704 (Vanja).

Velikonočno potovanje s Krutom v "Baitske prestolnice" od 21. do 26. aprila z obiskom Vilnusa, Rige in Tallina. Informacije na sedežu Kruta, ul. Cicerone 8/B, tel. 040/360072.

KRUT vabi na cvetlični sejem Euroflora, ki bo v Genovi od 25. do 26. aprila. Informacije na sedežu Kruta, ul. Cicerone 8/B, tel. 040 360072.

Romanje v Medjugorje od 13. do 16. maja 2011. Predviden je vzpon na Križevac in hrib prikazovan, obisk skupnosti Cenacolo ter udeležbe pri mašnih daritvah. Nastanitev pri družinah v bližnji okolici. Potrebna veljavna osebna izkaznica: Prijave: župnik dr. Jože Markuža 040 229166, g. Darko 0481 882395 ali 0481 32121, ga. Ana 003865 3022503.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča, da se nadaljuje vpisovanje za izlet v Beograd, ki bo od srede, 18. maja, do 22. maja. Je še nekaj prostih mest. Prijave na tel. 0481 390688

(Saverij), 0481 882024 (Ivo) in 0481 882183 (Dragica).

Z Novim glasom v Nemčijo od 14. do 21. junija 2011. Prijava in informacije na upravi NG v Gorici, tel. 0481 533177, in na uredništvu v Trstu, tel. 040 365473. Akontacija ob vpisu: 200,00 evrov. Kdor bi želel prejeti program potovanja po elektronski pošti, naj sporoči na naslov mohorjeva@gmail.com.

Slovensko planinsko društvo v Gorici prireja ob 100-letnici ustanovitve večdnevni planinski-turistični izlet v Bolgarijo od 25. junija do 3. julija. Prevoz z avtobusom. Prednost imajo člani. **Še vedno se nadaljuje akcija za riž otrokom p. Pedra Opeke na Madagaskarju.** Vaš dar lahko izročite po banki na: Misijonski krožek Rojan, via Cordaroli 29, 34135 Trieste, tel. 040 362120, IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948, Codice BIC: CCTSIT2TXXX.

Darovi

Za Novi glas daruje V. J. 30,00 evrov.

Cestitke

Dragi noni Vereni Koršič Zorn ob lepem življenjskem prazniku podarjajo vrhan koš poljubčkov in nežen objem vnuki Vid, Jan in Teodor, z najlepšimi željami, da bi jo še dolgo spremljali zdrave, veselje, sreča in ustvarjalnost na umetnostnozgodovinskem področju ji iz srca voščijo vsi njeni domači, pa tudi goriški prijatelji.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 25.3.2011 do 31.3.2011)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, **razen ob sobotah**, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 25. marca (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 27. marca (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 28. marca (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna, zabavna in zborovska glasba - Zanimivosti v naši okolici - Iz krščanskega sveta - Obvestila.

Torek, 29. marca (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 30. marca (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Peter Kupljenik, luteranski mučenik - Izbor melodij.

Četrtek, 31. marca (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti doma in po svetu - Obvestila.

Občinska knjižnica Sovodnje ob Soči
in Goriška Mohorjeva družba
vabita na srečanje s

Cap. Marcom Sulli-Sulčićem

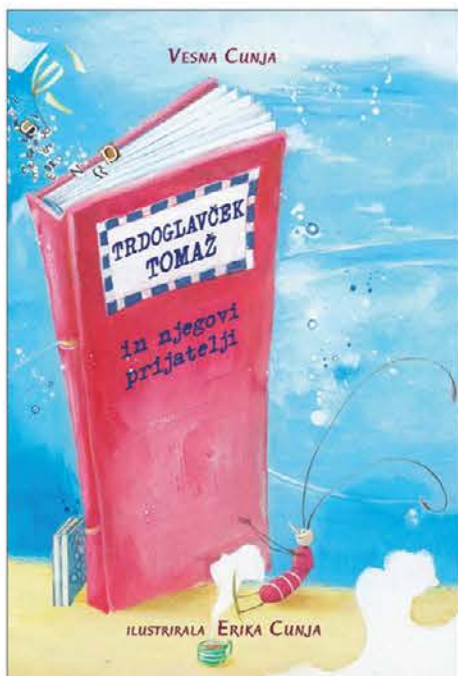
avtorjem knjige
NAFTA - Nastanek in razvoj nafne industrije

Ponedeljek, 28. marca 2011
ob 18. uri

V prostorih Občinske knjižnice
Sovodnje ob Soči

Na knjižni polici za najmlajše bralce Trdoglavček Tomaž in njegovi prijatelji

Pri tržaški založbi Mladika je z letnico 2010 izšla prikupna otroška knjiga, katere avtorstvo je podpisala Erika Cunja, ilustrirala pa jo je njena sestra Vesna. Naš pogled najprej pritegne živo poslikana platnica. Na njenem modro niansiranem ozadju kraljuje velika rdeča knjiga, vanjo oziroma iz nje pa se stresajo črke: aha, že spet bo govor o knjigah! K branju (ali poslušanju, morda ob čaju) otroka povabijo skodelice in piškoti na notranjih straneh, potem pa lahko na krilih domišljije splava v prelestni svet knjig, ki se tokrat predstavljajo v bolj izvorni podobi, povezani z naravo. Glavni junak, trdoglavček Tomaž, živi v knjižnici velike stare hiše, ovite v puhasto tančico časa. Včasih je grizel knjižne strani različnih okusov, tiste bolj grenke in tiste bolj sladke, polagoma pa se je strelnil, postal velik prijatelj knjig in se preusmeril v grizenje časopisov. (Škoda, ki jo prizadeva tiskanim besedi-

lom, je manjša!) Med raznovrstnimi knjigami je zlasti cenil zajetno rdečo knjigo - starega Generala, ki mu je imponirala s svojo raz-

pestrila pajek Poldek, ki je pletel nitke in s tem omogočal trdoglavčkov sprehanje od police do police, in pa miško Saško, s katerim je srebal čaj. Kljub vsemu pa se je lepega dne Tomaž zavedel svoje omejenosti, enoličnosti in osamljenosti med zaprašenimi kupi knjig v knjižnici in si na okenski polici zaželel v naravo. Kako so mu pri tem pomagali gozdni prijatelji, jelenček, čebelica, veverica, los in divja raca, pa naj radevedneži izvejo iz knjige same.

Zgodbo o Tomažu, ki je sicer trdoglavček, zato bi znal biti tudi samosvoj in trmast, mladi bralec doživlja ob podoba ilustratorke Erike, ki nas preseneča z odločnostjo in kontrasti barvnih izbir. Naprej se na sliki pred nami odpre velika rjava knjiga, takoj nato se trdoglavček zaguga v rahli sinjini na drobne pajčevinaste nitke, na naslednjih straneh se pojavljajo topli oranžno rumeni zamahi. Proti koncu knjige sta mojo pozornost še posebej prite-

gledanostjo po zemeljskih zanimivostih in nebesnih pokrajinah. Življenje med knjigami sta mu

gnili dve ilustraciji z jelenkom: na prvi se na vinski rdečem ozadju razrašča prav posebno listnato rogovje, na drugi kraljuje modrozeleni fantastični gozd. Kot se spodobi za pripoved, ki se odvija v glavnem v knjižnici, je ilustratorkina roka platnico in notranje strani tu pa tam posula z drobnimi črkami.

Sodobna pravljica v jedru nosi globoko sporočilo o odnosu do knjig, branja in podoživljanja zgodbe, a obenem o človekovi vpetosti v socialno tkivo, ki ga lahko edino osrečuje v vzajemnem odnosu z drugim. Ob tem pa znova in znova opozarja na spoštljiv odnos ne samo do vedenja, izobrazbe in znanja, temveč do narave same. Razveseljivo je dejstvo, da se s Trdoglavčkom predstavlja izdelek sestrskega tandema dveh mladih ustvarjalok, pomembno je namreč valorizirati ustvarjalnost mladih. Ob tem gre poudariti tudi doprinos Liče Roth, ki je pripoved iz italijanskega izvirnika prešla v slovenščino. Prav tako kot v knjižnici, ki jo je Tomažu na okensko polico v dar položil jelenček, namesto strani dehtijo kostanjevi, javorovi, brezovi in topolovi listi, knjiga diha vonj otrokom dojemljive, lepe, zlahtno zveneče in dehteče slovenske govornice. Ob bližnjih velikonočnih praznikih, praznovanju prvega svetega obhajila in birme lahko otroke spet in spet najbolje obdarimo z darilom, ki ostane - s knjigo.

Majda Artač Sturman

In memoriam

Odšel je likovni kritik, pesnik in urednik Claudio H. Martelli

Minuli teden je podlegel hudi boleznini znani tržaški likovni kritik in pesnik Claudio H. Martelli, ki smo ga poznali in cenili tudi Slovenci, saj je bil naš prijatelj in sopotnik. Claudio H. Martelli se je rodil v Trstu 17. julija leta 1940.

Dolga leta je delal kot tiskovni predstavnik Stalnega gledališča FJK v Trstu in član umetniškega sveta Muzeja Revoltella, kot tudi v umetniškem svetu Občinske likovne galerije v Trstu. Že mlad se je navdušil nad likovno umetnostjo, o kateri je pisal že kot ča-

celo bala, da ne bo tako privlačno, kot je bilo in sem mu tudi sporočila svoje navdušenje in seveda tu pa tam kakšno naše ime popravila, pa obvečne skratke, in mu natrosila kup svojih misli. Bil je prav vesel in jaz z njim, obljubil mi je, da brž ko bo knjiga izšla mi prinese nekaj izvodov, rekla sem mu namreč, da bom knjigo posodila tudi moji sestri in bratu, ker sem prepričana, da bo tudi njima dvema zelo všeč. Skratka sva se veselila oba. Ker ga ni bilo po izidu na obisk, me sploh ni skrbelo, ker že iz stare izkušnje sem vedela,

da je silno zaposlen in da se bo prikazal, ko bo utegnil. Pa bi me moralo skrbeti, saj ko sem si najmanj pričakovala, pri branju Pd sem naletela na njegov In memoriam, si lahko misliš, kako mi je bilo in mi je žal, da je tako nana-glo odšel. In z njim najbrž tudi revija in marsikaj. Tako je pač."

snikar, postal pa je tudi odlični likovni kritik in organizator likovnih razstav doma in na tujem. Bil je pesnik, ki ga sodobna kritika uvršča med pomembne italijanske avtorje, v slovensščino je njegove pesmi prevedla Jolka Milič. Gospo Jolko smo zaprosili, da nam pove na kratko, kako se spominja sodelovanja s Claudiom Martellijem; napisala nam je daljše pismo, iz katerega objavljamo odlomek: "... vem, vem in mi je silno žal za Claudia. Prevedla sem mu že davno in tudi delno objavila revijalno kar nekaj pesmi, nato je on precej dolgo čakal Miranovo spremno besedo in evropska sredstva za izdajo dvojezičnega izbora Il nemico dei sogni e altre poesie - Sovražnik sanj in druge pesmi, ki je izšel pri Hammerle editori v knjižni zbirki Il Nuovo Timavo - Traduzioni n. 4. V Arte&cultura mi je nekoč objavil nekaj pesmi Aceta Mermolje in pred kakšnim letom par strani prevodov Miroslava Košute in nato Uroša Zupana. Kočeka mu nisem utegnila poslati, ker nisem znala skrčiti njegove podatke v nekaj vrstic, pa saj je čas, sem vedno našla izgovor, in se je kar iztekel - predčasno celo, za kar mi je iskreno žal. Vedno mi je pravil, naj pošljem kar in kolikor hočem, da bo vedno objavil, a jaz od nekdaj nerada... samo izkoriščam tujo radodarnost, ugaja mi imeti vile in grablje".

Pred izdajo zadnje knjige (La Bohème triestina - naglas pri boheme se mu je napisal narobe), je bil z ženo pri meni na obisku in mi je pripovedoval o tej svoji knjigi, in ko je opazil, da povečinoma poznam tedanje pisce, je stopil do avta in mi prinesel v branje tipkopis knjige s prošnjo, naj ga preberem in kaj popravim, če je narobe in pripišem kakšno opombo. Z velikim užitkom sem prebrala, kar je napisal, čeprav sem se sprva

V Trstu je bil Claudio H. Martelli tudi med ustanovitelji PEN kluba, ki združuje vse tržaške pisatelje in pesnike. Ustanovil je založbo Hammerle Editori, ki je v Trstu izdajala pesniško zbirko Il Nuovo Timavo in zbirko Timavo-Traduzioni, v kateri je objavjal prevode svetovne in tudi slovenske poezije, predvsem pa je trinajst let vodil in urejal revijo Trieste Arte e Cultura, v kateri je vedno našel prostor tudi za slovenske umetnike, ki jih je rad tudi predstavljal. V našem prostoru je pred nekaj leti zadnjič predstavil v Avditoriju v Gorici goriškega slikarja Roberta Faganela, s katerim je tudi prijateljaval od mladih let. Pisal je tudi za gledališče, in to v tržaškem italijanskem narečju, pa tudi v italijanski. Njegov zajetni in bogato ilustrirani Slovar umetnikov Tržaške, Goriške, Istre in Dalmacije je leta 2009 prišel že do četrte izdaje. Ni dokončal pa Slovarja tržaških, goriških, istrskih in dalmatinskih književnikov, ki ga je dolgo pripravljaval. Več kot deset let je bil pastor Evangeličanske metodistične Cerkve v Trstu; bil pa je tudi italijanski podpredsednik Metodistične Cerkve in član svetovnega sveta iste Cerkve. Izjemno je bil pozoren do ekumenskega dialoga med različnimi veroizpovedmi, objavil je tudi esej z naslovom Sveto pismo in ženska, prav sedaj pa je v tisku njegova knjiga Sveto pismo in Koran - primerjava med svetima besediloma. Bil je poročen s slikarko Elso Gant, imel je dva sinova. Tisti, ki smo ga osebno spoznali in s njim sodelovali, ga bomo ohranili v toplem spominu, saj je bil človek dialoga, sodelovanja in prijaznega, iskrenega značaja. Claudia H. Martellija bodo pokopali v soboto, 26. t. m., ob 10.30 na evangeličanskem pokopališču v Trstu v ulici Valdemaro Slavich.

JUP

Življenjski jubilej znanega literarnega zgodovinarja Janko Kos je praznoval 80 let

Dne 9. marca t. l. je Janko Kos praznoval svoj osemdeseti rojstni dan. V Razstavnici dvorani Narodne in univerzitetne knjižnice sta njemu na čast Petra Jager in Marijan Rupert postavila razstavo Literaturi naproti. Njegov opus je izreden. Ukvarjal se je s Prešernom, Čopom, Cankarjem, Brižinskimi spomeniki, Vodnikom; obravnaval je razsvetljenstvo, predromantiko, romantiko, avantgardo, modernizem in postmodernizem. Preiskoval je temelje literarne zgodovine in periodizacije, raziskoval je tudi roman in liriko. Uporabljal je duhovnozgodovinsko metodo in tako bistveno prenovil stroko, ki je bila dotlej historično-empiriistična. Zanimale so

ga namreč poleg estetskih, etičnih in spoznavnih tudi filozofske poteze literarnih del. Pomembna je njegova analiza primerjalne književnosti na Slovenskem. Znan je tudi zaradi številnih učbenikov, priročnikov in antologij. Bil je redni profesor na Oddelku za primerjalno književnost in literarno teorijo Univerze v Ljubljani, sedaj pa je v pokoju. Od leta 1980 je redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Bil je sourednik številnih revij in urednik Literarnega leksikona. Še bi lahko naštevali in pisali o njegovem delu ter področjih njegovega zanimanja in raziskovanja, saj je Janko Kos res dela-

ven in vsestranski literarni zgodovinar. Osebno sem se z njim srečala v

prvem letniku univerze, ko smo na primerjalni književnosti poslušali predmet Literarna teorija.

Tako je Janko Kos vse nas, bruce, očaral s svojim neizmernim znanjem. Predavanja so bila zanimiva, mi pa smo bili navdušeni, ker nas je poučevala taka avtoriteta na literarnozgodovinskem področju. Pa vendar, kljub vsemu znanju, je bil do nas vedno spoštljiv, tudi če je kdaj znanje na izpitih zaškripalo, ker ga je zanimalo predvsem to, da nas nekaj nauči, ne pa to, da svojo osebnost poveljuje (kar žal prepogosto počenjajo profesorji na različnih fakultetah). Janko Kos je veliko ime v slovenski literarni zgodovini, po svoji osebni izkušnji iz univerzitetnih klopi pa lahko rečem, da je tudi velik človek v najširšem pomenu te besede.

Bee

Cankarjev dom v Ljubljani

Razstava mojstra plakata Toulouse-Lautreca

V Cankarjevem domu je na ogled razstava grafičnih del slovitnega francoskega umetnika Henrija de Toulouse-Lautreca (1864-1901). Ta je v svojih delih ujel utrip bohemskega pariškega življenja. Na razstavi je mogoče videti okrog 100 eksponatov, od tega približno polovico izvornih Lautrecovih del, predvsem barvnih litografij. To je najpomembnejši razstveni projekt letošnjega leta v CD, zahteven je tako po tehnični in programski kot finančni plati, je na novinarski konferenci poudarila vodja razstavnega programa v CD Nina Pirnat Spahić. Pripravili so ga skupaj z Muzejem dekorativnih umetnosti (Les Arts Decoratifs) iz Pariza, ki je svojo zbirko Lautrecovih plakatov in litografij predstavil pred dobrima dvema letoma. Poleg originalnih Lautrecovih litografij prikazuje razstava plakate njegovih nekoliko starejših kolegov, kot sta Jules Chéret in Eugene Grasset, Lautreca pa sooča tudi s

sodobnimi plakati. Muzej Toulouse-Lautreca v Albiju je namreč leta 2001 ob 100-letnici umetnikove smrti povabil k sodelovanju 100 uglednih grafičnih oblikovalcev z vsega sveta, ki so izdelali po en plakat kot hommage temu pionirju umetniškega plakata. V Ljubljani jih je na ogled 32. Razstava je postavljena v sedmih tematskih sklopih, ki so podprti z besedili, za postavitev v dveh prostorih, galeriji CD in dvorani Duše Počkaj, je poskrbela arhitektka Katarina Štok Pretnar.

Kot je dejala Pirnat Spahićeva, je bil Lautreca že v času življenja priznan kot eden najsodobnejših ustvarjalcev, predvsem zato, ker se je posvečal tedaj manjšim umetniškim disciplinam, kakršni sta litografija in fotografija, ter z njimi eksperimentalno. Upodabljal je umetniško vrenje v Parizu in znanje umetnike, kot je bila plesalka Jane Avril. Za mojstra pa je bil spoznan že s prvim plakatom, ki ga je leta 1891 izdelal za Moulin

Rouge, eno najsлавnejših pariških nočnih zabavišč. Po besedah umetnostnega zgodovinarja in likovnega kritika Brane Koviča je bil Lautreca ena ključnih figur v obdobju fin de siècle art nouveau, za katerega je značilno vrednostno izenačenje t. i. lepih in uporabnih umetnosti. Postavil je vrednostne in estetske kriterije, ki z minimalnimi modifikacijami veljajo še danes. Njegovi plakati so bili, tako Kovič, tiskani v visokih nakladah, danes pa so postali redkost, zato na avkcijah presegajo 100.000 evrov in več. Lautreca je, kot je povedala kustosinja razstave v Muzeju dekorativnih umetnosti v Parizu Rejane Bargiel, pripadal generaciji umetnikov, ki so prispevali k ponovne-

mu vrednotenju postopka tiska skozi produkcijo t. i. originalnih listov. Slikarji so ponovno odkrivali tehniko tiska, ki jim je dovolila, da so sami neposredno risali na kamen brez posrednika graverja. Lautreca je po njenih besedah veliko časa preživel v tiskarni, kjer je pazil na kamen in skrbel za odtise. Zanj so sicer značilni posebna tehnika perspektive, kontrasti v barvah, široke obrobe, delo na silhuetah.

predavanje o umetnikovem življenju in delu ter projekcija filma Francoski kankan Jeana Renoira. Celoten projekt, vreden okrog 100.000 evrov, so podprli ministvo za kulturo, Francoski inštitut Charles Nodier in podjetje Revoz.

Kratki

Ob svetovnem dnevu poezije / Užitek na krilih poezije v središču Gorice

Sončno nedeljsko jutro je v Umetnostno galerijo v ulici Diaz priklicalo lepo število ljubiteljev poezije. Dan pred začetkom pomladi, ki ga je organizacija Unesco razglasila za svetovni dan poezije, torej v nedeljo, 20. marca, je pesem prestopila meje

domačih zidov in poletela med poslušalce. Zveza slovenskih kulturnih društev je priredila srečanje s poezijo v pomladni dan, na katerem je svoje verzje prebralo devet pesnic in pesnikov. Pesmi v slovenščini, italijanščini pa tudi furlanščini so prebrali Claudia Voncina, Liliana Visintin, Jurij Paljk, David Bandelj, Mila Bratina, Giovanni Fierro, Francesco Tomada, Roberto Marino Masini in Alberto Princis. V centru Gorice so tako zazveneli jeziki, ki v Gorici živijo. Jasno je bilo, da je slovenščina del goriškega življenja, naravno vpeta v utrip mesta. Pesniki so iz svoje duše na papir posredovali same sebe, zato gre najprej občudovati njihov pogum, da se pred publiko tako "razgali", da posredujejo svoje najgloblje misli in občutja. Vizije, ki so jih posredovali, so bile različne, nekatere kar pesimistično obarvane, druge pa so se dotikale vsakdanjega življenja, tretje so bile vezane na notranji jaz in ne nazadnje so se nekatere dotaknile tudi našega življenjskega prostora in reke, ki naše mesto zaznamuje, Soče. Za vsa ušesa in vse okuse. Prireditelji so bili nad množičnim obiskom navdušeni. Vesna Tomšič je namreč v uvodnem pozdravu poudarila, da se navadno ljubitelji lirike skrivajo med štirimi stenami in pesmi prebirajo v tišini; nedeljsko srečanje pa je ponudilo priložnost, da stopi poezija konkretnije med ljudi, da med njimi zaživi in odmeva. Silvia Lepore je z igranjem harmonike ovila branje pesmi v lepo atmosfero, ki je srečanje naredilo še prijetnejše. Pesmim sta prisluhnili tudi občinska svetovalka Marilka Koršič in pokrajinska odbornica Mara Černic.

Podobno srečanje je bilo v sončnem nedeljskem jutru tudi v Ljudskem vrtu v Trstu, kjer je prisotne nagovoril režiser in pisatelj Marko Sosič. / Bee

Natečaj Bogomir in Mirko Špacapan

V nedeljo, 15. maja, bo v župnijski cerkvi v Podgori, s pričetkom ob 16. uri, potekal že tradicionalni natečaj cerkvenega zborovskega petja. Organizatorja, PD Podgora in Združenje cerkvenih pevskih zborov – Gorica, sta prireditev, ki se je do lani imenovala po Bogomiru Špacapanu, preimenovala še po njegovem prerano preminulem sinu Mirku. Namen natečaja je spodbujati lepo in dovršeno petje po slovenskih cerkvah. Prireditelji so se glede letošnje izvedbe odločili za nekatere novosti: prvouvršeni zbor bo prejel denarno nagrado v višini 600,00 evrov (lani 500,00 evrov), drugi 400,00 evrov (lani 300,00 evrov), za tretje mesto pa ostaja višina dobitka nespremenjena, in sicer 200,00 evrov. Poleg tega bo letos prvič podeljena posebna nagrada publike, v višini 300,00 evrov; prejel jo bo zbor, ki ga bo izbralo občinstvo. Rok, do katerega se zbori lahko prijavijo, je 31. marec. Podrobnejši podatki so navedeni v razpisu:

6. NATEČAJ CERKVENEGA ZBOROVSKEGA PETJA "BOGOMIR IN MIRKO ŠPACAPAN"

1. Vpišejo se lahko mešani pevski zbori, ki gojijo cerkveno glasbo, brez omejitev v sestavi in v številu pevcev.
2. Zbori nastopijo pred oltarjem s spremljavo glasbila ali "a cappella". Organizator bo poskrbel za električne orgle v prezbiteriju.
3. Vsak zbor ima na razpolago desetminutni program.
4. Skladbe naj bodo primerne za sveto daritev skozi vse cerkveno leto; prednost naj bo dana slovenskim avtorjem.
5. Nastopajoče zборе bo ocenjevala strokovna komisija. Vsakemu bo dodelila oceno, ki bo temeljila na zahtevnosti predstavljenih skladb, intoniranosti, interpretaciji, na prepričljivosti izvedbe in na splošnem vtisu. Na podlagi te ocene bodo zbori uvrščeni po prednostni lestvici; ugovor ni možen. Ob koncu bo vsak zbor prejel pisno oceno komisije o svojem nastopu.
6. Prvuvršeni zbor bo dobitnik nagrade "Bogomir in Mirko Špacapan" v znesku 600,00 evrov, drugouvršeni bo prejel 400,00 evrov, tretjevršeni pa 200,00 evrov. Letos bo prvič podeljena tudi posebna nagrada publike, v višini 300,00 evrov; prejel jo bo zbor, ki ga bo izbralo občinstvo. Vsi pevski sestavi bodo prejeli priznanje za udeležbo na tekmovanju.
7. Natečaj bo v župnijski cerkvi v Podgori v nedeljo, 15. maja 2011, ob 16. uri.
8. Število nastopajočih zborov je omejeno na šest. Organizator jih bo izbral po časovnem kriteriju vpisa. Prednost bo dana tistim, ki redno nastopajo pri sveti maši. V ta namen naj vsak zbor priloži ustrezno župnijsko potrdilo.
9. Zbori se lahko vpišejo po navadni ali e-pošti do 31. marca na naslov: Združenje cerkvenih pevskih zborov – Gorica Viale / Drevored XX settembre, 85 34170 Gorizia-Gorica, Italia-Italija Elektronska posta: corilli01@gorica. 191. it Tel. 0039-0481-31817 Ob vpisu morajo zbori predstaviti notni material skladb, s katerimi se nameravajo udeležiti natečaja. Za vse informacije lahko kličete na t. š. 0039-0481-31817, od ponedeljka do petka med 8. in 14. uro.
10. Organizator bo sporočil seznam pripuščenih zborov do 7. aprila 2011.

Predstavitve knjižnih novosti Mladike v Gorici
Tri knjige upora

Veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž je založba Mladika v sodelovanju s krožkom Anton Gregorčič v petek, 18. marca, predstavila tri knjige o primorskem uporu. Srečanje sta povezovala Jurij Paljk in Nadia Roncelli, sodelovali pa so Lida Turk, Boris Pahor, Stane Granda, Vera Vetrlih in Majda Colja Kompan. Vera Vetrlih, predavateljica na ljubljanski in primorski univerzi, je uredila knjigo *Po domovih kraških vasi so zagorele svečke*, ki je posvečena Ferdu Bidovcu. Njen pogovor z Majdo Colja Kompan

enci in Italijani živeli stoletja v sosedstvu, ki je bilo pogosto naporno in se je ob naraščanju nacionalizma v Trstu spremenilo v krvavo. Predstavitve je potekala dan po stopetdeseti obletnici zružitve Italije. Poudaril je, da so jo Italijani upravičeno praznovali, a da je vendarle prav, da Slovenci v to slavnostno občutje natresemo malo popra, saj je italijanski nacionalizem terjal marsikatero slovensko žrtev. Po njegovem mnenju uteleša intervjuvanka, gospa Majda Colja Kompan, vse slovite tržaške upornike, pa tudi goriškega Stanka Vuka. Rekel je

hčerke Danice, ki je sedaj objavljena v knjigi *Pisma bratu v zapor in drugi spisi*. Knjiga obsega pisma, ki jih je Danica napisala bratu Pinku v zapor, Tončki Bidovec Colja (mali Majdi Colja je namreč pomagala pri pisanju pisem mami) in Marici Pahor, pisateljevi sestri, ter zvezek, v katerega si je izpisovala pomembne članke. Boris Pahor je o Danici Tomažič povedal, da je bila razgledana ženska globokih misli, intelektualka in zavedna Slovenka. Pisatelj Fulvio Tomizza je v roke dobil pisma, ki jih je Stanko Vuk pisal ženi Danici. V romanu *Gli sposi di via*

Knjiga *Nenavadne zgodbe Lipeta Kosca* je nastala na podlagi pogovorov Lide Turk s Koscem. Bil je nenavadna osebnost; bil je vandrovec, tigrovec, sodeloval je v OF in nato delal kot scenograf v ljubljanskem gledališču. Bil je odlikovan tudi kot Meistrov borec. Lida Turk ga je spoznala, ko je bil star 92 let. Bil je živahen gospod s smislom za humor in izrednim spominom. Po svojem značaju je bil upornik. Prepotoval je celo Evropo in bil večkrat v življenjski nevarnosti. Opisoval je ljubljano v prvih letih stoletja in huda nasprotja med Slovenci in nemčurji. Poročal je tudi o živahnem praznovanju 1. maja v Trstu. Njegovo življenje je bilo intenzivno, dočkal pa je celih sto let. Ob koncu je Jurij Paljk posredoval trditev Jožeta Pirjevca, da so

Majda Colja Kompan, Vera Vetrlih, Stane Granda, Boris Pahor, Lida Turk, Nadia Roncelli in Jurij Paljk (foto Bee)

obsega osrednji del knjige. Majda Colja Kompan v sebi nosi dediščino več življenjskih zgodb, ker je ne le nečakinja Ferda Bidovca, pač pa tudi sestrična Pinka in Danice Tomažič. Starše so ji arretirali, zato je veliko časa preživela pri družini Tomažič v Trstu. Objavljenih je tudi pet pisem, ki jih je Bidovec napisal staršem iz zapora. Pisma so bila zaradi cenzure napisana v italijanščini, poslovenila jih je Nadia Roncelli. Pismo, ki ga je poslal bratu duhovniku in v katerem opisuje čudežno doživetje Boga, pa je v celoti napisano v slovenščini. Knjigo končuje esej dr. Stane Granda, v katerem je opisan razvoj slovensko-italijanskih odnosov od časa Avstro-Ogrske do konca 2. svetovne vojne. Granda je na srečanju povedal, da so Slo-

še, da se v Gorici moramo vedno spomniti tudi Lojze Bratuže. Pričevanje gospe Colja je pomembno, ker lahko iz njega izvedemo, kako težko je bilo v tistih časih biti Slovenec. Majda Colja Kompan je bila začudena, ko so v evropskih časopisih pisali, da so bili bazoviški junaki prvi, ki so dali življenje za svobodo našega naroda. S tresočim glasom in solzami v očeh je povedala, da se v njej mešata občutka ponosa in žalosti: ponosa, ker so se borili za to, da bi mi živeli v miru, in žalosti, ker jih je slovenska javnost potisnila v pozabo. Mladi bi morali njihove usode poznati, zato da bi bili bolj ponosni na svojo državo. Ema Tomažič je Borisu Pahorju posredovala zapuščino svoje

Rossetti je opisal njuno usodo, a je Danico prikazal na zelo netočen način, češ da slovenščine in italijanščine ni poznala in ji ni uspelo slediti moževi kulturi, ker je poznala le slovensko tržaško narečje. Stanko Vuk je bil književnik, kulturno in politično izobražen, iz krščansko-socialnega Ščekovega kroga, medtem ko je bila Danica komunistka in je dolgo let sodelovala s svojim bratom. Možu torej ni sledila ne zato, ker ne bi bila sposobna, ampak zato, ker je prihajala iz drugačnih krogov. Tomizzov roman je za Pahorja sramota. Ravno tako pa je bil sramoten prikaz v gledališču s predstavo *Zaljubljeni v smrt*, ker je par prikazal v neresnični luči, kot da bi bil on ves predan molitvi, ona pa napol pocestnica.

Danico Tomažič in Stanka Vuka ubili komunisti. Pahor je povedal, da Vuka v Trstu niso marali, ker je hotel imeti svojo skupino mladih v OF. To je sicer bilo nerealno, ker je takrat že prišlo do dolomske izjave, ki je formalno priznala vodilno vlogo Komunistične partije v NOB. Dr. Granda je povedal, da je prišel do dokaznega gradiva na Udbi in da so Vuka ubili nekdanji Daničini sodelavci. Majdina zgodba je svojevrstna slovenska zgodba Ane Frank, le da je ona preživela. Gospa Colja ima doma še vedno pohištvo z luknjami, ki so nastale ob uboju. Srečanja v KCLB se je udeležilo lepo število ljudi, prav lepo pa je bilo videti tudi dijake goriških slovenskih šol.

Bee

Solkan / Literarni četrtak na Mostovni
Potovanje preko pesmi
Veronike Dintinjane

Na tretjem literarnem četrtku se je 17. marca (tokrat žal maloštevilni) publiki na solkanski Mostovni predstavila pesnica Veronika Dintinjana. Po poklicu je zdravnica, vendar se rada ukvarja z umetniško besedo že več let. Leta 2002 je prejela nagrado za najboljšo avtorico na Festivalu mlade literature Urška. S pesnico se je tudi tokrat pogovarjala Anja Mugerli. Veronika je začela pisati relativno pozno, na začetku univerzitetnega študija. Najprej si je najbolj želela izdati knjigo, a je sama povedala, da je dobro, da ni prišlo takoj do knjižne izdaje. Nato je pisala, včasih dala kaj v objavo v kakšno literarno revijo, a se je sočasno odločila, da ne bo več skušala izdati zbirke. Vsi njeni kolegi, na primer Ana Pelnik in Karlo Hmeljak, so že izdali zbirke in jo spraševali, kdaj bo še ona, odgovarjala pa je, da zbirka bo, ko pač bo. Poleti leta 2007 so ji uredniki zbirke Literatura ponudili izdajo knjige in jo prepričali, da je nazadnje uredila zbirko Rumeno gorji grm forcij, ki je izšla leta 2008.

V njenih pesmih je pogosto prisotno potovanje, veliko je pisala predvsem o Italiji. Te pesmi nastanejo včasih kot trenutne impresije, zato so bolj zgoščene in

Veronika Dintinjana

krajše, včasih pa nastanejo kasneje kot spomin na dogodek in se želijo na neki način vrniti v določen čas. Pesmi o Italiji so nastale na oba načina. Siena, v kateri je preživela mesec dni, jo je očarala,

zato se mesto in njena okolica pogosto pojavljata v stihih. O potovanju je povedala, da je vsako potovanje na neki način potovanje k sebi, ker se človek odmakne od realnosti, da bi videl, kdo je in kam bi rad šel naprej. V pesmih pa se včasih vrača tudi v neki čas, ki ga ni več in je torej v sedanosti le fiktiven, zato lahko preteklost do določene mere na novo ustvari in ponaredi. Tudi v njenih pesmih je prisotna tematika minevanja, s katero končuje svojo zbirko. Minevanje, ki ga opisuje, pa vendarle ne daje občutka končnosti. Sprememba in z njo povezano odhajanje sta edini stalnici sveta. V zbirki išče, kako bi lahko sprejeli različne načine odhajanja in jih razumeli kot spremembo in kot začetek nečesa novega. O svoji zbirki je rekla, da opisuje čas in njegovo minevanje. Na večeru je bil govor tudi o festivalu Mlade rime, kjer Veronika sodeluje tudi kot organizatorica. Dogajajo se vsak zadnji ponedeljek v mesecu v Menzi pri koritu na Metelkovi, trikrat so bile tudi na Mostovni v Solkanu. Mlade rime so od vsega začetka namenjene mlajšim neujavljenim pesnikom. Kasneje so dodali, da poleg neujavljenih pesnikov bere še znan pesniški gost in ugotovili, da je takšna kombinacija res zanimiva. Mlade rime so nato preo-

blikovali v večji dogodek in mu dali ime festival. Sprva je trajal pet dni, a se je lani razpotegnil na petnajst dni. Lani je potekal v drugi polovici junija. V petnajstih dneh se je zvrstilo približno sto pesnikov. Nastopili so tudi drugi umetniki, a v središču pozornosti je bila poezija. Lani so poskrbeli tudi za to, da so prodajali knjige po zelo nizki ceni. Upajo, da bo letos na njem sodelovalo še več založnikov in da bodo tako "pretihotapili" še več poezije. Oder je na festivalu odprt vsem, brez nikakršne cenzure (edino, česar ne dovolijo, je sovražno govor). Veronika je tudi članica kulturno-umetniškega društva Kentaver, ki Mlade rime prireja. Do nastanka društva je prišlo tako, da so se najprej neformalno dobivali različni pesniki in prozaisti. Brali so svoje zapise in jih komentirali, drug drugemu so pomagali s konstruktivno kritiko v zelo sproščenem ozračju. Veronika je povedala, da ji je druženje z ljudmi, s katerimi se je lahko pogovarjala o poeziji, dobro delo, ker je lahko prejela povratno informacijo in krepila svojo kritično presojo. Ko so ustanovili društvo, so priredili kar nekaj literarnih večerov in se premaknili v Celico na Metelkovo. Spregovorila je tudi o prevajanju. Zanj je bilo prevajanje najboljše šola, ki jo je naučila, kako naj piše. Dodala pa je, da je bistveno prevajati dobre pesnike. Konec aprila bo pri Mladinski knjigi v njenem prevodu izšla zbirka ameriške pesnice Louise Glück Onkrasno noči.

Bee

Kratke

Zbeži od žene

Slovensko prosvetno društvo Mačkolje prireja v svojem rednem delovanju gostovanje dramskega odseka Prosvetnega društva Štandrež. Goriške igralki in igralci bodo v nedeljo, 27. marca 2011, ob 17. uri, uprizorili v dvorani mačkoljske Srenjske hiše svojo zadnjo odrsko uprizoritev, komedijo angleškega avtorja Raya Cooneyja Zbeži od žene v režiji Jožeta Hrovata. Prigode in nezgode mladega taksista z dvema ženama in dvojnimi življenjem v dveh londonskih četrtih z dvema policajema za petami so zagotovilo za... dvojno mero smeja in dobre volje. Po uspešni premieri na domačem odru in številnih nastopih na Goriškem bo to prva ponovitev na Tržaškem. Prisrčno vabljeni v Mačkolje! / (NT)

Spomin na Majdo Ostan / Dobrodelna razstava v Peterlinovi dvorani

V ponedeljek, 28. marca, bo večer v Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti 3 v Trstu nekaj posebnega. Skupno ga prireja Društvo slovenskih izobražencev in Slovensko dobrodelno društvo, imel pa bo dva dela. Pred tradicionalnim kulturnim sporedom bo namreč ob 20.30 najprej odprtje spominke antološke razstave dobrodelnega značaja.

Na ogled bo obsežen prikaz olij na platnu, akvarelov in pastelov Majde Srebotnjak Ostan, ki je preminila 5. oktobra lani v Trstu. Slikarsko pot je začela kot samoučinka, pozneje pa se je tudi šolala. Kot je zapisala likovna kritičarka prof. Jasna Merku', se je posluževala tradicionalnih tehnik in načinov nalaganja barve. Najljubši so ji bili rastlinski motivi in prizori iz naravnega okolja. Posebej je občutila žarenje barve: njen kolorizem in nežna paleta barv sta polna miline in nežnosti.

Rajna Majda Srebotnjak Ostan se je rodila 4. junija 1923 v Lokvi. Njena sestra je bila priljubljena radijska napovedovalka Irena Srebotnjak, mož pa nekdanji ravnatelj slovenskih sporedov Radia Trst in kasneje visoki funkcionar družbe RAI v Turinu in Milanu inž. Izidor Ostan. Tako kot starši in sestra Irena je bila že zgodaj dejavna v Slovenskem dobrodelnem društvu, po vrnitvi na Tržaško leta 1972, ko se je z možem ustalila v Sesljanu, pa je bila skoraj do konca zelo zavzeta članica društvenega odbora.

Da bi počastila spomin na mater in poudarila njeno navezanost na SDD, je hčerka dr. Meta Ostan Mohwinckel iz Milana darovala društvu vrsto materinskih likovnih stvaritev. Od ponedeljka dalje bodo na ogled v Peterlinovi dvorani, kjer jih bo mogoče tudi nabaviti s prostovoljnim prispevkom (najnižji znesek bodo določili prireditelji) v korist poslanstva Slovenskega dobrodelnega društva.

Ob odprtju razstave bo o Majdi Srebotnjak Ostan spregovorila predstavnica Slovenskega dobrodelnega društva prof. Vera Čok Vesel, o njenem likovnem delu pa likovna kritičarka prof. Jasna Merku'.

Zanimivo predavanje o integrativnem zdravljenju

V ponedeljek, 14. marca, je bilo na sedežu zborov v Devinu zanimivo predavanje o zdravi prehrani in naravni metodi zdravljenja. Na dobro obiskanem srečanju, ki sta ga priredili Vida Legiša in Vlasta Ušaj, je imela glavno besedo ga. Irma Ogorevc, prava duša te metode, ki je že mednarodno priznana ter se uveljavlja na evropski ravni. Zelo temperamentna predavateljica, ki je že leta 2006 izdala knjigo Diabetes je ozdravljiv, je naglasila pomen pravilne prehrane in orisala svojo metodo zdravljenja različnih bolezni, še posebej sladkorne bolezni, kateri se posveča že desetletja. Predavanja so se udeležili tudi nekateri zdravniki, ki so z velikim zanimanjem spremljali predstavitev metode. Ta sloni na termoregulaciji telesa s pomočjo zdrave prehrane in povsem naravnih izdelkov, ki jih proizvaja podjetje Planet Zdravja. Prisotni so dobili izčrpne odgovore na različna vprašanja ter nasvete in napotke za spremembo svojih prehrabnih navad. Zaradi velikega zanimanja sta organizatorki srečanja zagotovili, da bosta priredili še druga predavanja in da se bo sodelovanje z gospo Ogorevc in podjetjem Planet Zdravja še bolj okrepilo.

Primorska poje v Boljuncu

Bogata primorska glasbena tradicija se vsako leto znova slovesno razodeva v pevski reviji Primorska poje. Pri njej sodeluje tudi več cerkvenih pevskih zborov, ki redno sodelujejo pri nedeljskih bogoslužjih v svojih župnijah, obenem pa so v svojem kraju aktivni nosilci kulturnega življenja. Njihovo poslanstvo, da z glasbo posegajo v globine človekove duše in jo odpirajo za doživetje svetega, je v današnjem sekulariziranem svetu velikega pomena.

Med soorganizatorji je tudi ZCPZ iz Trsta, ki je na 42. reviji organiziral dva koncerta, prvi je bil v Marijinem domu Marije Milostljive v Trstu, drugi pa v cerkvi sv. Janeza Krstnika v Boljuncu. Na tem sta se predstavila dva cerkvena pevska zbora. Zbor iz župnije Marezige je pod vodstvom zborovodje Lojzeta Furlana nastopil s skladbami J. Trošta, združeni zbor ZCPZ iz Trsta pa je pod taktirko Edija Raceta skrbno izvedel slovensko mašo v čast sv. Cirilu in Metodu ob orgelski spremljavi organista pri Novem sv. Antonu Tomaža Simčiča. Na reviji je z zanosom prepeval MePZ Tri doline - Kravar iz Benečije, ki ga vodi Maria F. Gussetti. Slovesno je zadonela tudi izvedba nabožnih skladb Mešanega pevskega zbora Podgora, ki ga vodi Peter Pirih. Koncert v Boljuncu je sklenila tenkočutna izvedba sakralnih skladb MePZ Obalca iz Kopra, ki ga vodi mlada in obetavna zborovodkinja Valentina Vočanec. Občinstvo je priložnostno nagovoril župnik Ropret. Na koncertu v Marijinem domu pa so nastopili Nonet Godovič, MoPZ Franc Zgonik iz Branika, ŽePZ Sinji galeb iz Izole, MePZ Slavec iz Solkana ter Ženski APZ Pedagoške fakultete iz Kopra. Posebej velja omeniti MoPZ Fantje izpod Grmade, ki na reviji Primorska poje pod vodstvom neutrudnega zborovodje Iva Kralja vztrajno sodeluje vseh 42 let in s tem izpričuje ljubezen do petja in ohranja bogato narodno in kulturno identiteto. / JBa

SPS in mestni dekanijski svet za slovenske vernike

"V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo ..."

V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo. Zemlja pa je bila pusta in prazna, tema se je razprostirala nad globinami in duh Božji je vel nad vodami. Bog je rekel: "Bodi svetloba"! In nastala je svetloba. Bog je videl, da je svetloba dobra. In Bog je ločil svetlobo od teme. In Bog je svetlobo imenoval dan, temo pa je imenoval noč. In bil je večer in bilo je jutro, prvi dan.

Tako se začenja Sveto pismo ali Biblija, sveta knjiga krščanstva: v začetnem delu svete knjige je govor o stvarjenju sveta, o prvem človeku in prvih načrtih, pri katerih je Bog izbral posebno ljudstvo, izraelsko, ter razodel svetu svojo voljo in svoj načrt. Slovenski verniki v Trstu so bili branja prve Mojzeseve knjige - Geneze deležni v sredo, 16. marca, na srečanju, ki sta ga soorganizirala Slovensko pastoralno središče in mestni dekanijski svet tržaške škofije za slovenske vernike. To je bilo prvo izmed več srečanj, ki bodo

slovenske vernike spremljala do Velike noči in še dlje, saj je tržaška škofija posvetila letošnje leto Svetemu pismu. Branje odlomkov Svetega pisma bo en-

Gerdol je vernike uvedel v skrivnost in lepoto svete knjige, v kateri je "Bog v svoji dobroti in modrosti sklenil, da razodene sebe in skrivnosti svoje vol-

G. Gerdol poslušanje branje Svetega pisma (foto IG)

krat tedensko, in sicer vsako sredo v šentjakovski farni cerkvi, pri njem so poleg vernikov soudeleženi tudi slovenski dušni pastirji v Trstu. In ravno ravnatelj Slovenskega pastoralnega središča g. Marij

je, ki se nanaša na odreševanje ljudi". Sveto pismo je namreč posebna oblika izročila. "Izročilo in Sveto pismo sta dva različna potoka, v katerih teče razodetje. Bodisi eden kot drugi izvira iz istega Božjega vira, le

da je Sveto pismo tudi navdihnjeno: je končna, nespremenljiva in trajna listina Božje besede", je dejal g. Gerdol in poudaril, "da je Sveto pismo napisal Bog sam, uporabljajoč ljudi, ki jih je za to izbral". Zaradi tega je Sveto pismo delo Boga in človeka. Ljudje, ki so pri tem sodelovali, niso bili mrtvo sredstvo, ampak pravi avtorji. "Čeprav je Sveto pismo, kakor tudi razodetje, dolgotrajen zgodovinski proces, pri katerem so sodelovali mnogi znani in nez-

nani avtorji, je vendar v njem napisano vse to in samo to, kar je Bog hotel, kar je Bog razodel. Pri teh srečanjih bomo spoznavali to Božjo voljo, Božjo besedo, ki naj nas razsvetli, naj nam pomaga lepše spoznati Boga, ki se razodeva za to, da se bomo ob Njem obhajali in bili deležni Njegove ljubezni, pa tudi, da bomo spoznali načrt, ki ga Najvišji ima z nami. Spoznali bomo obenem svoje poslanstvo, svoje življenje in kaj nam Bog pripravlja", je povedal dušni pastir in povabil vernike, naj odprejo svoja srca, da bodo to Božjo voljo lahko spoznali.

Ko je g. Gerdol sklenil svoj poseg, sta pred mikrofonom stopila Igor Švab in Ivica Švab: "V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo..."

Igor Gregori

RICMANJE Praznovanje zavetnika
Msgr. Crepaldi v
objemu sv. Jožefa

Foto A. Novak

Društvo slovenskih izobražencev
Umetniki za Karitas in
družbeni nemiri v Libiji

Tokratni ponedeljkov večer v Društvu slovenskih izobražencev so izoblikovali različni govorniki. Uvodoma je prisotne z jezikom srca nagovorila Jožica Ličen, organizatorka prireditve Umetniki za Karitas. Predstavila je pomembno kolonijo, ki je avgusta 2010 že šestnajstič potekala na Sinjem Vrhu nad Ajdovščino in katere se udeležijo domači in tuji slikarji, kiparji in likovniki od vsepovsod, kar potrjuje razpoznavnost tovrstne prireditve. Organizatorka je še poudarila, da je samo na Primorskem tri tisoč šeststo družin potrebnih pomoči, zaradi tega je likovna kolonija zelo pomembna, saj preko nje izražajo umetniki, ki podarijo sliko, dobrodelnost in naklonjenost potrebnim pomoči. Izbor del sodelujočih umetnikov so že razstavili na dvorcu Zemono, v Gorici, Ljubljani in Mariboru, sedaj pa si jo lahko ogledamo v Peterlinovi dvorani v Trstu. Likovna

kritičarka Anamarija Štibilj Šajn je še dodala, da kolonija Karitas po namenu in načinu dela izstopa od vseh ostalih pobud v

voljo katalog razstavljenih del. Drugi del večera je bil namenjen družbenim nemirom, ki pretresajo Libijo. O le-tej je spregovoril svetovni popotnik Bruno Križman, ki se je tam mudil prav ob izbruhu nemirov in je moral zato skrajšati svoj obisk. Občinstvu Peterlinove dvorane je prikazal državo, ki ne zna ceniti izjemnih spomenikov preteklosti in ka-

Sergij Pahor in Bruno Križman (foto Kroma)

slovenskem prostoru. Namen razstave je poleg dobrodelnosti tudi ta, da ljudje spoznajo sodobne likovne umetnike. Umetniki so po njenem mnenju "darovalci likovne umetnosti", zato je vsak dar dobrodošel. V Peterlinovi dvorani je na

lika večina ljudi ga je imela rada in je vladal več kot trideset let". Libija se razlikuje od ostalih arabskih držav. Danes živi od izvoza nafte, poleg tega črpa iz podzemnih jezer vodo, večino katere namenjajo kmetijstvu, dvajset odstotkov pa ljudem. Gadafi je zagotovil visok življenjski standard z nafto, cestami, letališčem, disciplino v mestih, predvsem pa z vodo. Križman je nato občinstvu pokazal slikovno in knjižno gradivo, od razglednic do knjig o zgodovini Libije, in znamenito Zeleno kolonijo, ki jo je predstavil kot "evangelij" Gadafijeve ideologije. Nadalje je opisal napad Italije na Libijo leta 1911 in dejal, da je bila takrat severnoafriška država zelo zaostala. Italijanska vojska je podjarmljala s krvavimi čistkami, Libije je kulturno zatirala in jih zapirala tudi v taborišča. Sočasno so tja izseljevali ljudi pretežno iz Veneta z namenom, da bi ustanovili prekomorsko italijansko kolonijo. Ob izteku ponedeljkovega večera je Bruno Križman predaval odlomke iz filma Lev iz puščave v arabščini, ki negativno opisuje italijansko vojsko, zato so ga v Italiji cenzurirali.

Sin

ZCPZ Pesem mladih 2011

Pevski maraton otroških in mladinskih glasov

Sončen pomladanski popoldan, ki je zvalil množice Tržčanov na nabrežje za prve sprehode ob morju, je dobil še bolj mladostno noto s pojočimi glasovi otroških in mladinskih zborov, ki so se zbrali na pevskem maratonu v lepem okolju Pomorske postaje v Trstu. V veliki dvorani s pogledom na zaliv je zaživela namreč 41. izvedba revije Pesem mladih. Organizatorje Zveze cerkvenih pevskih zborov je presenetil posebno množičen odziv s skoraj petdesetimi prijavljenimi zbori. Na nedeljskem, dvo-dnem koncertu se jih je zvrstilo trideset, ostali pa bodo zapeli 3. aprila v Športnem centru Zarja v Bazovici. Predlagana tema, ki so jo skoraj vsi nastopajoči upoštevali pri izbiri programa, je bila letos ljudska glasba in obče znane,

Foto IG

prijubljene melodije brezčasnih pesmic, kot so Le sekaj smrečico, Barčica, Marko skače ali Lepo mi poje črni kos, so se izkazale kot poučna, primerna spodbuda, s katero so otroci na zabaven način in preko neposredne prikupnosti spevnih motivov osvojili del skupne zgodovine, ki se z vedno bolj zrahljanimi vezmi prenaša iz

generacije v generacijo. Revija je pokazala tudi živost tržaške pevske stvarnosti, v kateri deluje lepo število mladih zborovodij in učiteljev glasbene vzgoje, ki iščejo posodobljene načine za posredovanje glasbenega znanja, na primer s koreografičnimi izvedbami, s spodbujanjem sodelovanja pevcev in instrumentalistov, ne nazadnje s pisanjem in prirejanjem skladb po meri specifične skupine. Aljoša Saksida je v bolj razposajenem

primeru pa gre za različne koncepte o zborovskem udejstvovanju, ki se v različnih niansah, od splošnega mentorja za glasbeno vzgojo do profesionalnega zborovodje, vsako leto srečujejo na tem odru. V obširno paleto različnih pristopov spada tudi izbira instrumentalne spremljave; izven

Foto IG

ožjega kroga vedno bolj redkih privrženecv najbolj zahtevnega in pevsko najbolj koristnega petja "a cappella" so ostali peli ob spremljavi klavirja, harmonike, (ta varianta je bila otrokom najbolj blizu, tudi v soglasju z značajem pretežno ljudskih skladb), kitare, prečne in kljunaste flavte, malih glasbil, kot tudi ob posneti podlagi. Otroci iz vrtcev, osnovnih šol, nižjih srednjih šol in društev so s svojo igrivostjo in spontanostjo oblikovali portret različnih nivojev prizadevanj za ohranitev pevske kulture, ki jih je Slovenska prosvetna matica tudi letos mecensko podprla.

PAL

Gostovanje Gledališča Ku-kuc

Srečen konec 13. sezone Gledališkega vrtiljaka

Sedmo in zadnje srečanje letošnjega Gledališkega vrtiljaka je doživelo veliko odobravanja bodisi med gledalci kot med organizatorji. V nedeljo, 13. t. m., je v goste Radijskega odra in Slovenske prosvete prišlo Gledališče Ku-kuc iz Lendave z najnovejšo domačo produkcijo. Na deske Marijinega doma pri Sv. Ivanu je priletela navihana čebelica Debelica, ki je v čebelji šoli marsikdaj raztresena in zato zelo pogosto presliši dragocene nasvete tete Matice. Če bi ne bilo tako, bi se najbrž ne pustila ujeti od strašnega sršena, ki bi jo rad snedel. Še dobro, da so

črnorumeni žuželki priskočili na pomoč 'človeški mladički',

Foto Kroma

ki so Debelico rešili krute usode.

Igra, ki sta si jo zamislili duši Gledališča Ku-kuc, Urška Raščan in Miša Gerič, je odlična primer v osnovi enostavne, a po zaslugi izvajalk še zabavne in obenem poučne gledališke postavitev. Malčki so se povsem živeli v prigode simpatične čeblice, hkrati pa so na duhovit način spoznali, kako pomembno je učiti se, saj je znanje najmočnejše 'orožje'. Ob tem pa so še bistveni prijatelji, brez katerih bi bil naš vsakdan pust in prazen.

Puste in prazne pa tokrat niso bile niti stene Marijinega doma, ker so jih prekrivale risbice 27 otrok, ki so sodelovali na likovnem natečaju Moj najljubši gledališki junak in skupno prinesli 80 pisanih podob s preteklih predstav. Vsak izmed njih je bil nagrajen za svoj trud z barvnim darilcem, posebno priznanje pa so prejeli Ines in Leo Racman ter Nina Dazzara, ki so se med vsemi izkazali po številu risb, ter Patrick Cingerli, Marko Sancin in Rado Kalc, ki so s svojimi izdelki prepričali strokovno komisijo, da je izbrala prav njihove kot najlepše ilustracije.

AL

Narod je v prvi vrsti stvar samoodločbe posameznika

SLOVENSKI KLUB Predaval je Peter Kovačič Peršin

Zgodba o Odiseju, ki je mi-mo nešteti peripetiji vztrajno iskal pot do domače Itake, je v naši zahodni kulturi postal obče sprejet topos: v njem se namreč zrcali naravna težnja človeka, ki mu bolj od vsakršne sle po spoznanju tujega še največ pomeni obseg domačega izhodiščnega etosa. Prav zato jedro esaja Petra Kovačiča Peršina z naslovom Vrnitev k Itaki in s podnaslovom Slovenci v procesih globalizacije je lahko nedvomno nagovarja vsakega Evropejca, ki se v dinamikah sodobnega časa sprašuje o prihodnosti lastne pripadnosti narodni biti. Avtor esaja je bil v torek, 15. mar-

ca, gost Slovenskega kluba in je v pogovoru s Petrom Verčcem raztolmačil osrednje smernice knjige same. Vrnitev k Itaki je esej, ki govori o sodobnem civilizacijskem preoblikovanju svetovne družbe, pri čemer se spreminja predvsem položaj naroda. To dinamiko označujemo s pojmom globalizacija, ki je ne smemo jemati naivno", je svaril Peršin, saj se preko njenih silnic, ki težijo k omologaciji družbe, kulturna jezikovna podlaga posameznika in posameznika samega pretvarja v golo potrošniško in delovno bitje: to je v stroj. Kljub temu da je idealistična geneza evropskega unifikacijskega procesa slonela

na odpravi morebitnih mednarodnih sporov, je dejansko izvajanje tovrstne politike zasledovalo gospodarsko-finančno-politično enotnost in zapostavljalo kulturno raznolikost posameznih držav članic. "Evropa načeloma podpira avtonomijo evropskih narodov, njeni mehanizmi pa ne ohranjajo vzvodov za spodbujanje nacionalne identitete, kot so to počenjale nacionalne države v 19. stoletju", je dejal Peršin. Po njegovem mnenju bi se razvrednotenje kulturnega in jezikovnega izročila držav članic i. švicarskega modela, kjer delijo posamezni narodni osebki skup-

no državno strukturo ob spoštovanju značilnosti posameznih etničnih enot. "Tega vprašanja se bo morala Evropa lotiti sistemsko", drugače bo poplitenava zvest kulturno-jezikovnih različnosti posameznih držav znižala stopnjo samozavesti Evropejcev in posledično pripravila teren za imperializem tujih kultur na evropskih tleh.

Tudi slovenski narod doživlja ob zunanjih premenah globoko notranjo preorientacijo vrednot. Slovenci smo se ob svoji državni osamosvojitvi znašli v procesih, ki ukinjajo nacionalno državo in večino silnice njene suverenosti: od samostojne politike, vojske, gospodarstva do samosvoje organiziranosti upravno pravnega reda in celo šolstva. Nosilci narodne identitete ostajajo namreč materin jezik in njegova kultura ter prostor narodne poselitve. Žal pa slovenska družba prav te elemente vse bolj upošteva kot ovi-

Obvestila

Društvo Rojanski Marijin dom vabi na ogled komedije HARVEY ameriške pisateljice Mary Coyle Chase v izvedbi Dramske družine F. B. Sedej iz Števerjana in režiji Franka Žerjela. Prireditev bo v nedeljo, 27.3., ob 17. uri v Marijinem domu v Rojanu (ul. Cordaroli, 29).

Branje Svetega pisma, poslušanje in premišljevanje bo potekalo v cerkvi pri Sv. Jakobu vsako sredo v postnem času. Naslednja srečanja bodo 30. 3., 6. in 11. 4., od 16. do 17. ure s sodelovanjem vseh mestnih slovenskih župnijskih občestev. Vabljeni!

Romanje v Medjugorje od 13. do 16. maja 2011. Predviden je vzpon na Križevac in hrib prikazovanj, obisk skupnosti Cenacolo ter udeležbe pri mašnih daritvah. Nastanitev pri družinah v bližnji okolici. Potrebna veljavna osebna izkaznica: Prijave: župnik dr. Jože Markuža 040 229166, g. Darko 0481 882395 ali 0481 32121, ga. Ana 003865 3022503.

Nosečnice v bazenu - ŠC Melanie Klein prireja tečaj namenjen vsem bodočim mamicam od 16. tedna nosečnosti dalje. Tovrstna predporodna vadba združuje terapevtsko moč vode in glasbe. Blagodejno vpliva na naše telo in psiho. Mama vzpostavi preko nežnega dotika, masaže, glasu in glasbe s svojim otrokom tesen in zavesten stik, na katerega se otrok odzove z ljubeznijo. Tečaj se odvijajo enkrat tedensko, ob četrtek jutraj. Info in prijave na: info@melanieklein.org, www.melanieklein.org, tel. 328 4559414.

Tečaj v bazenu za dojenčke - ŠC Melanie Klein obvešča, da se bodo naslednji tečaji za dojenčke in otroke od 1. meseca do 3. leta starosti začeli v petek, 8. aprila, in v soboto, 9. aprila. Za informacije in prijave: www.melanieklein.org, tel. 328 4559414. Število mest je omejeno.

Acquafitness - tečaj za vse, ki želijo izboljšati psihofizično počutje in doseči optimalno telesno formo. Skupinska vadba v vodi je primerna za vse starosti in poteka pod strokovnim vodstvom. Tečaj se odvija na Pesku. Info in prijave na www.melanieklein.org, info@melanieklein.org, tel. 328 4559414.

Z Novim glasom v Nemčijo od 14. do 21. junija 2011. Prijava in informacije na upravi NG v Gorici, tel. 0481 533177, in na uredništvu v Trstu, tel. 040 365473. Akontacija ob vpisu: 200,00 evrov. Kdor bi želel prejeti program potovanja po elektronski pošti, naj sporoči na naslov mohorjeva@gmail.com.

Še vedno se nadaljuje akcija za riž otrokom p. Pedra Opeke na Madagaskarju. Vaš dar lahko izročite po banki na: MISIJSKI KROŽEK ROJAN, via Cordaroli 29, 34135 Trieste, tel. 040-36-21-20, IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948, Codice BIC: CCTSIT2TXXX.

Slovenska Vincencijeva Konferenca v Trstu prireja v četrtek, 7. aprila 2011, v Domu šolskih sester pri Sv. Ivanu v Trstu, ul. delle Doce 34, vsakoletno srečanje ob postnem času in pripravo na Veliko noč. Ob 16. uri bo sv. maša za pokojno dolgoletno predsednico družbe prof. Lauro Abram ob 10. obletnici smrti. Po maši bosta družabno srečanje in razgovor o pripravi in delovanju članov v tem predvelikonočnem času, še zlasti o pripravi in nabirki za oltarno nedeljo. Toplo vabljeni!

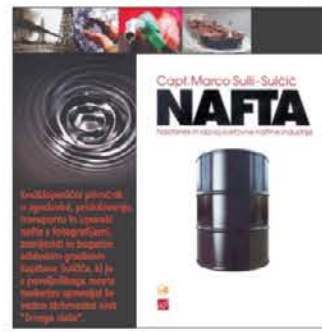
Pasijonske igre v Ribnici na Dolenjskem, ki jih izvajajo mladi, in grob Magdalene Gornik, slovenske mistikinke, na Gori nad Sodražico nas vabijo, naj jih obiščemo na oltarno nedeljo, 17. aprila 2011, v popoldanskih in večernih urah. Odhod avtobusa s trga Oberdan ob 12.45, iz Sosljana ob 13. uri, iz Nabežine ob 13.05, iz Sv. Križa ob 13.09, s Proseka ob 13.15 in z Opčin ob 13.30. Za vpis in vse ostale informacije pokličite čim prej na tel. št. 3479322123.

TRŽAŠKA KNJIGARNA
in GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA
vabita na srečanje s

Cap. Marcom Sulli-Sulčićem

avtorjem knjige

NAFTA - Nastanek in razvoj naftne industrije

Četrtek, 24. marca 2011
ob 18. uri

V Tržaški knjigarni
ul. Sv. Frančiška v Trstu

Tradicionalno pevsko srečanje v Ukvah

Koroška in Primorska sta zapeli

Nedelja, 20. marca, je bila za Ukve v Kanalski dolini lep dan. Ne samo zaradi lepega vremena, ampak predvsem zaradi lepega slovenskega petja, ki je odmevalo v dvorani večnamenskega središča nekdanje mlekarne. V popoldanskih urah je bil na sporedu koncert, na katerem so nastopili koroški in primorski zbori. Ta vsakoletna ustaljena pevka revija poteka že vrsto let in je lepa priložnost, da

raznih področjih. Društvu predseduje Rudi Bartaloth. Uvodne pesmi je zapel oktet iz Košane, ki ga vodi Sidonija Moze-tič. Sledili so pozdravi predstavnikov raznih kulturnih organizacij in domačega župana Aleksandra Omana, ki je poudaril, da je pesem pomembna za ohranjanje tradicije, slovenstva in identitete v Kanalski dolini. V Ukvah je slovenska pesem zelo živa v cerkvi in občinska uprava si prizadeva, da bi bilo več slovenščine tudi v osnovni šoli. Za to se stalno bori društvo Planika, ki skrbi

Krščanske kulturne zveze dr. Janko Zerzer in predstavnik Zveze slovenske katoliške prosvete dr. Damjan Paulin. Prisotna sta bila tudi odbornica občine Trbiž Nadia Campana in pokrajinski predsednik SSO Giorgio Banchig. V nadaljevanju programa sta nastopili ženska vokalna skupina iz Pliberka, ki jo vodi Veronika Laussegger, in mešana vokalna skupina Lipa iz Velikova, ki je nastopila pod taktirko Dominika Hudla. Videmsko pokrajino je zastopal mešani zbor Naše vasi iz Tipane, ki je pod vodstvom Davi-

se srečajo pevci iz Koroške in Primorske. Za prireditve v Ukvah je poskrbelo Slovensko kulturno središče Planika iz Kanalske doline, ki je pred kratkim pridobilo lepe prostore v nekdanji obnovljeni mlekarni. V teh prostorih je kulturno delovanje živo na

tudi za glasbeno vzgojo mladih. Župan je izrazil željo, da bi za podobne prireditve lahko razpolagali z večjimi prostori. Številne prisotne, pevce in zborovodje so pozdravili predsednik Zveze pevskih zborov Primorske prof. Anton Baloh, častni predsednik

da Klodiča zapel tri ljudske v priredbi beneških skladateljev Špehonje in Qualize. Posebnost koncerta je bil nastop tamburaške skupine Tamika iz Železne Kaple (*na sliki*), za katero skrbi Tatjana Pirker. Lep in dovršen konec zborovskega popoldneva je prispevala dekliška vokalna skupina Bodeča neža z Vrha Sv. Mihaela, ki jo uspešno vodi Mateja Černic. Poslušalci so bili navdušeni nad izvajanjem mladih deklet in z dolgim aplavzom izrazili željo po dodatni izvedbi dveh pesmi.

DP

Jubilejna, 40. revija v Domu glasbe v Celovcu

Zimzelene uspešnice Koroške poje

V začetku meseca marca poteka v organizaciji Krščanske kulturne zveze odmevna zborovska revija Koroška poje, ki privablja veliko ljubiteljev petja iz celotne Koroške. Letošnja pevka prireditev je bila 13. marca v veliki dvorani Doma glasbe v Celovcu. Na reviji, ki je bila 40. po vrsti, so se spomnili tudi 40-letnice smrti nepozabnega glasbenega pedagoga in skladatelja Franceta Cigana. Na Koroški poje je nastopilo 12 skupin, ki so priklicale v spomin nepozabne uspešnice preteklih

let in se poklonile domačim skladateljem, ki so s svojimi deli

obogatili kulturno in glasbeno ustvarjalnost na Koroškem. Revije se je kot predstavnica Zveze slovenske katoliške prosvete z odličnim uspehom udeležila tudi Dekliška vokalna skupina Bodeča neža z Vrha Sv. Mihaela pod vodstvom Mateje Černic.

DP

Freeride Battle Kanin Med zmagovalci tudi Matevž Maček

Na kaninskem tekmovanju v prostem smučanju in deskanju je bila vrsta razburljivih nastopov. Zmage so šle v Avstrijo, Rusijo, Nemčijo in Slovenijo. Dne 5. marca se je na Kaninu s finalnim nastopom petdeseterice končalo mednarodno tekmovanje v prostem smučanju in deskanju Freeride Battle kot kvalifikacijska tekma za svetovno serijo (Freeride World Tour). Zmagovalci 'bitke' so bili Rusinja Ana Kankevič med smučarkami, Avstrijka Manuela Mandl med deskarkami, Nemeč Dominik Hartl med smučarji in Slovenec Matevž Maček med deskarji. Poleg njega je v finalu nastopilo še deset Slovencev. Nav-

dušil je tudi mladi Matej Bradakšja, domačin iz Bovca, s petim mestom v najštevilčnejši konkurenci smučarjev. Pri smučarkah je

v svojem prvem tovrstnem nastopu nekdanja alpska reprezentantka Petra Robnik prav tako osvojila 5. mesto. Šesti Freeride Battle se je na Kaninu tokrat prvič oba tekmovalna

dneva veselil tudi zares lepega vremena, ki je omogočil izpeljavo celotnega programa, petkovega kvalifikacijskega in sobotnega finalnega nastopa. V kvalifikacijah je nastopilo 85 deskark, smučark, deskarjev in smučarjev iz sedemnajstih držav, v finalu pa petdeseterica najboljših. Obakrat je bila prizorišče tekmovanja strmina pod Hudim vršičem nad progo Veliki Graben, z le malo prestavljenim krajem starta in spremenjenimi mejami, znotraj katerih so nastopajoči lahko izbirali svoje linije in skoke. Razmere z različno trdim snegom, od napihanega do zmznjenega, so bile manj idealne kot jasnina neba, a nekaj sto gledalcev pod "bojiščem" je v sproščenem vzdušju vendarle videlo vrsto odličnih nastopov, ki so jih dvignili na noge in jim odpri grla. Najglasnejše podpore je bil seveda deležen domačin Matej Bradakšja.

MM

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Konji

Morda ste se tudi Vi, tako kot jaz, zamislili ob prenekanem dognanju iz sveta psihologije. Obstaja spoznanje, ki je postalo zapoved; morda se bo zdelo nepomembno in vendar je vzbudilo zanimanje ne le psihološke stroke, pač pa tudi eksaktnih ved. "Bolj samega sebe prepričuješ, da na nekaj ne boš mislil, bolj postane možno, da se ti bo ta misel vsilila v možgane, ne le verjetna, temveč celo potencirana". Vedno se mi je zdelo naravnost neverjetno, kako živijo naše misli dejansko samostojno, in navsezadnje: iz česa so sploh ustvarjene? Kakšni so sploh ti nebrzdani konji, ki sami odločajo, kod se bodo spustili v dir? In če priznamo njihovo absolutno divjost, potem moramo priznati tudi moč, ki jo lahko ima sposobnost urjenja v oblikovanje svetlih misli za naše življenje. Gotovo se bo vse skupaj slišalo zelo klišejsko in zelo naivno, pa vendar je resnično. Pred časom sem prijateljici rekla: "Morda sem naivna. Kljub temu da se dobro zavedam težav pri posvojitvi večjega otroka, si ne morem kaj, da ne bi vseskozi mislila, da bo šlo vse prav. Gotovo bom hodila k psihologu zaradi travm, gotovo bo ničkoliko težav v šoli, in vendar vem, da bo vse v redu". Odgovor je bil presenetljiv: "Tvoja prepričanost, da bo, kljub različnim teža-

vam, vse pozitivno, je v resnici predpostavka, da bo res tako".

Pišem in v sebi skušam brisati venomer prihajajoče dvome. Kdaj nam uspe v življenju začutiti, zares začutiti, da je pravzaprav edinole na nas, da obrnemo kolo življenja v smer, kjer ni povsod blatnih luž? Nema lokrat sem se v življenju počutila žrtev nečesa. Določene situacije, spleta okoliščin – kot se temu pravi, in vendar je res ravno obratno: okoliščine spletaš sam, ali bolje: zapletaš se v nepravne in se nezavedno oddaljuješ od pravih. Morda dovoljuješ, da ti druge osebe določajo, kdo si, in se tega sploh

ne zavedaš se, v kolikšni meri se oddaljuješ od svojega bistva, pa naj se sliši še tako retorično. Dovoljuješ, da ti pravijo, za kateri poklic si primeren, s kom naj bi se družil, kaj naj bi razmišljal. Nezavedno samemu sebi dovoljuješ oddaljevati se od tega, kar si v resnici. Kaj si je želel tisti mali fantek,

tista mala punčka, ki sem bil (a) nekoč? Gotovo se premalokrat spominjamo nanju, življenje nas že samo vztrajno uri v uniformiranju vsega, ljudi pa sploh. Počasi in vztrajno so naše misli sad tudi družbene "prevzgoje". In se tako dogaja, da ob enostavnem vprašanju "Kakšno pa je tvoje osebno mnenje?" človek morda okameni. Osebno mnenje pogostokrat ni zaželeno. A je morda edino merilo lastne svobode.

Zahodni in jugozahodni predel mesta (58) GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

Da bi se delovanje sester v polnosti razmahnilo, pa je bilo nujno, da bi se redovna skupnost mariborskih sester odcepila od matere hiše v Gradcu in postala samostojna. To se je zgodilo 13. septembra 1869, ko je kongregacija Šolskih sester v Mariboru bila uradno ustanovljena. Ustanoviteljica in prva predstojnica mariborske redovne skupnosti je bila m. Margareta Puhar, ena izmed prvih štirih sester, ki so leta 1864 prišle v Maribor. Tako je to mesto postalo sedež nove kongregacije in s tem sedež matere hiše slovenskih Šolskih sester. Sestre so si privzele ime "Šolske sestre sv. Frančiška". O vsestranskem uspehu, ki so ga dosegale pri svojem delovanju, priča tudi to, da na mariborskih ulicah ni bilo več nobenega otroka, ki bi brez cilja taval po njih. Mladika, ki jo je zasadil škof Slomšek, se je sčasoma razrasla v mogočno drevo. Šolske sestre poslance svoje ustanoviteljice m. Margarete še danes nadaljujejo. Z mariborskega učiteljišča, ki je bilo ustanovljeno ob materni hiši, je od leta 1888 do 1941 izšlo več kot tisoč dobro pripravljenih učiteljic (Braco Zavrnik, A. M. Slomšek, Mladinska knjiga, Ljubljana 1996), ki je za vzgojo slovenske mladine bila pravi blagoslov. Iz Maribora so se sestre razšle po slovenskih mestih, odšle so na Koroško, prišle so na Primorsko in tu v Tomaju, Trstu in Gorici odprle svoje zavode in šole. Odšle so v Egipt, kjer so v Aleksandriji in Kairu nudile pomoč in zatočišče neštetim slovenskim dekletom, ženam in družinam. Preko oceana so odšle v severno in pozneje v južno Ameriko: Argentino, Uruguay in Paragvaj. Tu imajo še vedno dve misijonski

postojanki med Indijanci. Odšle so v Bosno in Hercegovino, kamor so jih poklicali tamkajšnji škofje. Vseposvoda so imele in še imajo svoje šole, osnovne, srednje, višje in visoke, kjer se mladi ljudje izobražujejo in kjer jih sestre s svojim zgledom učijo živeti po smernicah evangelija.

Poleg dela v šolah in otroških vrtcih so sestre skrbele za otroke po sirotiščih, skrbele so za gospodinjstvo v zavodih in semeniščih, stregle bolnikom, se zlasti po prvi svetovni vojni. Prizadevale so si za lepoto cerkva, izdelovale cerkvene paramente, tudi v sodelovanju z različnimi slovenskimi umetniki: Vurnikom, Plečnikom, Kregarjem in drugimi. Na Primorskem so Šolske sestre danes prisotne v Trstu, Borštu, v Dolini, v Gorici ter v Žabnicah v Kanalski dolini.

S. Margareta

Pri nas v Gorici hkrati s stoletnico odprtja Slovenskega sirotišča, današnjega Zavoda Svete Družine, praznujemo tudi stoletnico prihoda Šolskih sester. Danes starega sirotišča ni več. Njegov naslednik, Zavod Svete Družine, pa preko Šolskih sester prav tako kot v preteklosti nadaljuje poslanstvo, za katerega je Slovensko sirotišče bilo ustanovljeno, da v verskem in narodnem duhu vzgaja mladino v moralno zdrave in značajne osebe. Bog daj, da bi se njihovo delo vseposvoda še dolgo nadaljevalo v častni in večni blagor vseh, ki so zaupani njihovi skrbi!

/ dalje

Materna hiša v Mariboru 1941

Še zmeraj mogoč umik referendumu o novi pokojninski zakonodaji

V Sloveniji strogo preverjanje jedrske varnosti

Mnogi dogodki, dobri ali slabi, kažejo, da je svet postal celota, tako da je tudi v primeru nevarnih nesreč nujen skupen odziv prizadete države in pogosto celotne mednarodne skupnosti. Zaradi tega sta potres in cunami (silovito morsko valovanje, ki ga sproži pomorski potres ali izbruh vulkana pod morjem, do 30 m visoki valovi v plitvem obalnem morju pa povzročajo ogromno razdejavanje in številne žrtve) na Japonskem povzročila paniko in prestrašenost domala po vsem svetu, tudi v zelo oddaljenih deželah, kot je Slovenija. Vlada in njeni organi so zagotovili, da so jedrske naprave varne, saj jih redno pregledujejo in nadzorujejo. Najvišjo možno skrb namenijo jedrski elektrarni Krško. Kljub takim zagotovilom pa slovenska javnost ni povsem pomirjena. Pričakovati je, da se država ne bo več zavzemala za gradnjo drugega bloka omenjene jedrske elektrarne, pač pa se bodo zaostriale zahteve sosednjih držav, da Slovenija opusti svoj celotni jedrski program. Druga tema, o kateri v javnosti največ razpravljajo, pa so referendum o pomembnih družbenih vprašanjih, ki so bodisi že razpisani ali pa jih še snujejo. Najbolj sporen naj bi bil referendum o novem zakonu o pokojninskem sistemu, ki ga je obravnavalo in dovolilo Ustavno sodišče. Toda kaže, da v vladi in pri sindikatih nastajajo težnje k pomirjenju. Umik referendumske pobude je še vedno možen. Vlada in sindikati namreč lahko obnovijo

pogajanja o pokojninskem sistemu. Na podlagi dogovora lahko vlada sprejme spremembe obstoječega zakona, ki jih vložijo državni zbor, ta pa jih sprejme. V tem primeru referendum o pokojninski zakonodaji ne bo. V državi prevladuje prepričanje, da je reforma zakona o upokojevanju nujna, ker je le-ta tudi pogoj za premostitev gospodarske in družbene krize. Očitno je, da so sindikati v svojih zahtevah glede upokojevanja šli predaleč. Vlada se je zanašala na dramatičnost gospodarskega in finančnega stanja in računala, da se bodo sindikati zlomili. Grega Repovž, odgovorni urednik tednika Mladina, je v novi številki tega medija vlado in sindikata pozval, naj obnovijo pogajanja o pokojninskem zakonu, s čimer referendum ne bi bil več potreben. Grega Repovž

Politične in družbene razmere v državi ostajajo statične, čeprav se vlada nekoliko bolj trudi, da bi jih začela spreminjati. Zlasti premier Borut Pahor ponavlja pripravljenost levega političnega bloka, ki zdaj upravlja državo, za

Borut Pahor

sodelovanje z opozicijo, vendar nič ne stori za uresničitev svojih zamisli ali zgolj načelnih izjav. Najbrž tako ravna zaradi nizke politične kulture, predsodkov do vodje opozicije Janeza Janše, ki jih imajo njegove vlade, pa druge pomembne osebnosti, celo predsednik republike dr. Danilo Türk. V opoziciji pa nasprotno želijo sodelovati z vlado, za kar so pripravili 200 predlogov. Je pa predsednik vlade prefinjen in pragmatičen politik, ki bi bil rad prijatelj z vsemi, pri čemer s pridom uporablja svoj šarm, zlasti pa stil odličnega govornika. Glasila kapitala in levega političnega bloka v zadnjem času objavljajo tiste fotografije, ki našega pre-

mierja v Bruslju ali drugod v tujini prikazujejo skupno z državniki, kot so nemška kanclerka, francoski predsednik ali pa predsednik italijanske vlade Silvio Berlusconi. Cilj takega fotografiranja je očitno ustvariti mnenje, da Borut Pahor spada med velike liderje in torej soodloča o vsem, kar se dogaja v evropski povezavi. Svojevrstni paradoks pa je v tem, da se v domači politiki, denimo stranka Zares, prizadevajo za odstranitev Boruta Pahorja z mesta predsednika vlade. Po najnovejši zamisli, naj bi ga zamenjal dr. Janez Potočnik, sedajni komisar za okolje v evropski komisiji.

Sedanji predsednik vlade je pa pridobil soglasje celotne politike za vstop v tako imenovani Pakt za evro. Gre za projekt, ki sta ga zasnovali Nemčija in Francija, njegov namen pa so ukrepi za gospodarski razvoj in zlasti varčevanje na vseh področjih. Vendar ne manjka kritikov vstopa "v nemško-francoski vlak". Bogomir Kovač, univerzitetni profesor in politik, opozarja, "da je Pakt za evro izgovor za šibke vlade". Prepričan je tudi, da Pahorjeva vlada nima več politične legitimnosti, zato ji ta 'pakt' "ne bo pomagal. Evropska unija sicer nima nobenih mehanizmov, razen varčevanja pri plačah, pokojninah in socialnih prejemkih. Največji problem Evrope pa je, da s svojimi ukrepi ogroža svoje bistvo, socialno državo. V Sloveniji še nisem videl reforme, ki bi resnično vsebinsko zarezala v stvari in se jih lotila učinkovito".

Marijan Drobež

Dr. Janez Potočnik

sicer meni, "da bi morali vlada in sindikati takoj sestiti za pogajalsko mizo. V resnici oboji tvegajo, da bi na referendumu izgubili".

Dragemu prijatelju v spomin Slovo od dr. Jožka Šavlija v Tolminu

Neprijazno deževno vreme ni zaustavilo velike množice Tolmincev, goriških rojakov z obeh strani meje in mnogih drugih, ki so poznali in cenili pokojnega goriškega profesorja, pisatelja, venetologa in vnetega raziskovalca najstarejših pričevanj o slovenski državnosti in slovenskih simbolih, dr. Jožka Šavlija iz Zatočnice. Na tolminskem pokopališču pri starodavni cerkvi sv. Urha se je v sredo, 16. marca, odvijal žalni sprevod z opazno četico karantanskih praporščakov "Hervardov". Krščanski pogreb in mašo je vodil tolminski župnik Damijan Bajc v sodelovanju z msgr. Oskarjem Simčičem iz Gorice in goriškim duhovnikom Marijanom Markežičem. V mašni daritvi se ga je hvaležno spomnil župnik Damijan Bajc, pokojnikova nečakinja Barbara Šavli pa je pred oltarjem prebrala ganljivo pesem s poudarkom na Jožkovi ljubezni do svojih ljudi, do vsega slovenskega naroda, ki jo je spesnila njena sestra Darja Cuder. Pogreb se je začel s poslovnimi nagovori pred mrliško vežico, kjer je najprej spregovoril Šavlijev prijatelj in rojak, znani kulturni delavec Silvester Gaberšek z mi-

nistrstva za kulturo. V svojem toplem prijateljskem slovesu je poudaril Šavlijev veliki prispevek k samozavedanju Slovencev. Besede slovesa je takole končal: "Štirinajst samostojnih publikacij, nekatere prevedene tudi v tuje jezike, sto in več strokovnih sestavkov, zapisi mnogih predavanj in množica zapisov kot ustnega gradiva, pripravljenega za nova poglavja, bodo tudi v prihodnje predmet strokovnih poglobljanj, kot tudi polemik. Prepričan sem, da bo čas nekoč njegovo delo znal pravilno ovrednotiti in ga umestiti na primerno mesto. Ko se poslavljamo od svojevrstnega puntarja iz prehoda 20. v 21. stoletje, se mu brez zadrege lahko zahvalimo za velik prispevek k slovenski kulturi, za njeno uveljavljanje med drugimi narodi in kulturami, za smelost, da si je upal dregniti v dogmatsko interpretacijo zgodovine, ki so jo v preteklosti pisali za nas tuji dvori, tako rekoč na Dunaju, v Rimu, potem v Moskvi in Beogradu, in to zgolj v iskreni želji, da si bo vendarle lastno zgodovino narod pisal sam". Sledil je poslovnili pozdrav in zahvala Tomaža Pavšiča, podpredsednika Svetovnega sloven-

skega kongresa, ki ga v celoti objavljamo. Za njim se je z občutenimi besedami poklonila Jožkovemu spominu Rezika Debeljak, sošolka iz ekonomske šole. Domači cerkveni zbor mu je v cerkvi in ob grobu zapel njemu tako ljubo slovensko pesem. Pogreb v Tolminu, na katerem smo videli mnogo kulturnih in narodnih delavcev, med temi tudi Rudija Merljaka z Ministrstva za Slovence v zamejstvu in po svetu, je dokazal, da je bil Jožko Šavli cenjen in priljubljen narodnjak, ki je vse svoje znanje in ves svoj talent usmerjal v uveljavitev svojega slovenskega naroda, ki ga je nadvse ljubil.

Nagovor prof. Tomaža Pavšiča na pogrebu dr. Jožka Šavlija (1943 - 2011) v Tolminu pri sv. Urhu, v sredo, 16. marca 2011.

V tem tistem postnem času, ko pa se zdi, da se svet na vseh koncih podira in ko naša osamosvojena domovina po dvajsetih letih preživlja notranje težave, se danes, ta dan, poslavljamo od enega najzvestejših sinov Primorske in Slovenije, blagovestnika slovenstva, ki je vse svoje prekratko življenje posvetil slovenskemu narodu, vsem njegovim delom in predvsem slovenski državni misli, ki korenini v sivi karantanski davnini. V svoji zadnji, priročni, lepo

opremljeni in pregledni knjigi, ki nosi naslov Slovenska državna misel, je kratke vrstice predgovora takole končal: Kaj je moderno? Odgovor se glasi. Biti odprt za nova spoznanja. Dr. Jožko Šavli je svoje razprave in knjige zajemal iz več desetletnega študija in spoznavanja. Pisal je z iskreno zavzetostjo, predanostjo in, lahko bi rekli, s strastjo. Zanos ga je tu pa tam pripeljal do skrajno-

sti, ki je morda kakega posameznika motila, a pisatelj je ves čas in povsod sledil svoji misli vodnici, ki je bila: istovetnost slovenstva kot dela evropske in planetarne človeške skupnosti.

Kratke

14. Literarni večer literarnega društva Zlati čoln Sežana

Literarno društvo Zlati čoln Sežana je v četrtek, 17. marca 2011, v Kosovelovi sobi v Sežani pripravilo 14. tradicionalni literarni večer na predvečer rojstnega dne Srečka Kosovela. Prireditelj je bila posvečena velikemu kraškemu pesniku, ki je bil rojen 18. marca 1904, in tudi 21. marca, svetovne-

Magdalena Svetina Terčon je brala iz svoje knjige Krčenje neskončnosti (foto D. Terčon)

mu dnevu poezije. S Srečkovo poezijo se je večer ob 18.10 tudi začel – Benjamin Božeglav, najmlajši član društva, je prebral pesem Vihar. Prisotne je pozdravil David Terčon, predsednik društva, večer pa je izzvenel v dveh delih. V prvem delu so svoje pesmi brali člani literarnega društva Zlati čoln Sežana Dora Bernetič, Aleksander Peršolja, Maja Razboršek in Magdalena Svetina Terčon – vsi so pred kratkim skorajda hkrati izdali svoje nove pesniške zbirke pri Kulturnem društvu Vilenica Sežana: Murva je naslov Dorini, Proti robu Aleksandrovi, Nepopolna hestija/L'imperfetta estia Majini (s prevodi Jolke Milič v italijanščino), Krčenje neskončnosti pa Magdalenini. V drugem delu je zaigral in zapel tržaški duet – kantavtorica Lara Puntar (glas, kitara, harmonika) in v Kanadi rojeni Dario Viviani (kitara, glas). V doživetem dvajsetminutnem glasbenem nastopu sta predstavila nekaj Larinih avtorskih skladb, med drugim tudi prvič izvedeno pesem na besedilo Srečka Kosovela. Glasbenika, ki skupaj nastopata od leta 2006, sta enajst pesmi posnela za Radio Trst A, plošče pa še nista izdala. Žal maloštevilno občinstvo, enaindvajset udeležencev, je iskreno branje štirih pesnikov in njihovo raznovrstno poetiko ter nastop glasbenikov pozdravilo z navdušenjem.

Postni večeri 2011 v Ajdovščini

V petek, 1. aprila 2011, ob 20. uri bo gospa Marija Šterbenc – predsednica Aninega sklada, spregovorila o temi Krščanska dobrotelost in solidarnost; v petek, 8. aprila 2011, ob 20. uri bo dr. Anton Jamnik, ljubljanski pomožni škof, predaval o temi Bogastvo modrim služi, neumnim pa gospoduje; v četrtek, 14. aprila 2011, ob 20. uri bo gledališki igralec Gregor Čušin izvajal monodramo Jona, besni prerok.

Prvi in drugi večer bosta v dvorani Srednje šole Venca Pilon v Ajdovščini, tretji pa v dvorani Prve slovenske vlade v Ajdovščini. Postne večere pripravljata Klub krščanskih izobražencev Ajdovščina in Caritas vipavske dekanije.

Šesta premierna uprizoritev v SNG Nova Gorica

V četrtek, 24. marca 2011, ob 20. uri bo na velikem odru Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica novogoriška premierna uprizoritev komičnega muzikala Dekameron, ki so ga po znanih novelah Giovannija Boccaccia sestavili Ira Ratej, Matej Krajnc in Milko Lazar. Predstava je nastala kot koprodukcija Slovenskega narodnega gledališča in Mestnega gledališča ljubljanskega. Režijo je podpisal Boris Kobal.

Zelo je cenil dr. Josipa Mala in o njem je zapisal, da ga bo nekoč zgodovina štela kot "utemeljitelja zgodovinskega izročila o slovenski državi". V polni meri bo od danes to veljalo tudi za dr. Jožka Šavlija samega, saj je to idejo razširil in dopolnil še z drugih vidikov in z njemu lastno aktualnostjo. Pri tem je bil samoteren jezdec in kot tak moteč za skoraj ves akademski in uradno strokovni sistem. Znameniti venetološki trojček – pesnik Matej Bor, pater Ivan Tomažič in dr. Jožko Šavli – odslej zastopa le še p. Ivan Tomažič, ki bi bil sedaj tu, a je prav danes na pogrebu svojega sobrata p. Legiša v Trstu. Od nas pa za vedno odhaja najmlajši, ki je sestavljal trojček, domiselni in prodorno neomajni Jožko, ki bi nam zagotovo dal še veliko od svojih raziskav in zamisli, če nas ne bi tako nenadoma zapustil. Naš prijatelj Jožko je živel vedno zamejci, v dragi nam Gorici, in je tako tudi na ta način želel povezovati ves slovenski narod. S svojo izjemno erudicijom, s svojim temperamentom in s svojo tolminsko puntarsko trmo je živahno posegal v zavde in polemike, ki se tičejo slovenske državnosti in njene zgodovinske vpetosti med najstarejše evropske narodnosti. Razblinjeval je megle slovenskega hlapčevstva, ki so nam ga od zu-

naj in od znotraj vcepili, da se mi sami ne bi zavedali svojih avtohtonih pravic in svojega slovenskega ponosa, ki se lahko isto- veti z državniškim. Kot karantanski panter se je srčno bojeval za pravo podobo in za pošteno mesto Slovencev in Slovenije v zgodovini in v sodobnem življenju. Nesebično je posvetil vse svoje sile in žrtvoval ves svoj imetek, da so lahko izhajale knjige, iz katerih žari čisto slovensko jedro in ob znanstvenih podkrepitvah dehti slovenska lipa – knjige brez navlake podrejenosti, brez bremena totalitarizmov in rešene celovskih ali vsakršnih nevednih ustrežljivosti. Dragi naš prijatelj Jožko! Za slovenstvo si živel, za nas si pisal. Ko se ob tej bridki uri za vedno vračaš v svoj Tolmin, se Ti za tvoje veliko narodno delo srčno zahvalim v imenu Svetovnega slovenskega kongresa in v imenu mnogih in pre mnogih rojakov, Tebi podobnih duš, ki si jih kre-pil v slovenstvu, ki nam je usojeno. Mnogo je že let, ko smo iz Tolmina, Idrije, Bovca, Ljubljane in iz zamejstva šli na Dunaj, kjer smo v imenitni Palači Palfy počastili tvojo oziroma vašo skupno knjigo in smo si po slovenetsko nazdravljali Osti jarej – Ostani zdrav! Danes, ta trenutek, nam je težko, a vendar nas bo zmeraj ogreval tvoj živi slovenski optimizem. In tvoj spomin bo živel. Z Bogom, naš dragi doktor Jožko Šavli!

Po katastrofalni nesreči na Japonskem

Slovenija načrtuje izboljšanje varnosti Nek-a

Slovenija namerava še povečati varnost Nuklearne elektrarne Krško (Nek), in sicer v vgradnjo dodatnega generatorja za zagotavljanje elektrike v Nek-u v primeru izrednih dogodkov in z zvišanjem naspov ob Savi, je povedal direktor Uprave RS za jedrsko varnost Andrej Stritar.

Nek je vseskozi pod nadzorom domačih in tujih strokovnjakov; v minulih letih so prišli do tega, da je treba določene stvari glede varnosti izboljšati.

Tako bodo čez okoli leto dni v Nek-u vgradili tretji dizelski generator, s čimer bo imel Nek štiri neodvisne vire energije v primeru izrednih dogodkov: tri dizelske generatorje in neposredni daljnovid iz Termoelektrarne Brestanica.

Načrtovano je tudi zvišanje naspov ob Savi, ker so strokovne ugotovitve pokazale, da Sava lahko poplavi širše območje, kot se je sprva predvidevalo. "S takšnimi ukrepi se varnost močno izboljšuje", je dejal Stritar.

Uprava za jedrsko varnost zagotavlja, da je Nek ustrezno grajen in bi brez posledic prenesel morebitne potresne sunkove. S stalnimi izboljšavami spremljajo razvoj stroke in nova spoznanja za zagotavljanje varnosti delovanja in odpornosti objekta na izredne obremenitve, je na novinar-

ski konferenci povedal premier Borut Pahor.

Vlada se je seznanila z informacijami o jedrski nesreči na Japonskem in ugotovila, da ta nesreča "nima in ne more imeti neposrednih posledic za Slove-

nijo, zato pri nas posebni zaščitni ukrepi niso potrebni".

Slovenija ima državni načrt zaščite pred jedrskimi nesrečami, v katerem so predvideni ukrepi, če bi do takšne nesreče prišlo pri nas ali v okolici, je spomnil premier in dodal, da bodo čez nekaj tednov organizacije, ki so zadolžene za zaščito in reševanje, izvedle državno vajo, s ka-

tero bodo preverile svojo pripravljenost za ukrepanje.

Premier je na novinarsko vprašanje o podpori gradnje drugega bloka Nek-a odgovoril, da je zagovornik jedrske energije, pri čemer pa je poudaril, da

je pri vprašanju nadaljevanja investicij v jedrsko energijo bistvenega pomena vprašanje varnosti za ljudi in okolje.

"Tehnologija mora biti najboljša, varnost najvišje kakovosti. Samo pod temi pogoji sem pripravljen sprejeti odločitve", je dejal in dodal, da načeloma meni, da je jedrska energija eden virov energije, ki jih potrebujemo.

Slovo od prof. Jožka Šavlija

Vnet iskalec zamolčane slovenske zgodovine

V petek, 11. sušca, je v 68. letu starosti preminil neutrudni raziskovalec izvora Venetov, ki jih je imenoval davne prednike Slovencev, dr. poslovnih ved Jožko Šavli. Od tega velikana slovenstva so se poslovlili na tolminskem pokopališču 16. sušca. V spominu ga bodo ohranili zlasti venetologi in kar deset znanstvenih knjig ter njegovi številni zapisi, preko katerih je tudi najzaslužnejši za ponovno prebujitev raziskav o izvoru Slovencev, o prezrtih slovenskih svetnikih, knezih itd. Postavil je tudi spletni projekt Veneti. info. Bil je ustanovni član zgodovinsko raziskovalnega društva Carantha. V pripravi je konferenca s sejo njemu v spomin, ki bo potekala letos junija v Kobaridu, kot so sporočili iz kroga venetologov Veneti. info, ki tudi izrekajo iskreno sožalje svojcem in vsem bližnjim sodelavcem.

Dr. Jožko Šavli, rojen 1. 1943 v Zatočinu, je po maturi na trgovski srednji šoli študiral gospodarstvo na Ekonomski fakulteti univerze v Ljubljani, kjer je diplomiral leta 1967. Na Gospodarski univerzi na Dunaju je kasneje nadaljeval podiplomski študij in bil leta 1975 promoviran za doktorja gospodarskih in družbenih ved. V času svojega študija na Dunaju je objavjal številne članke in spise v zamejskih listih, zlasti v Novem listu (Trst) in v Našem tedniku (Celovec). Prav tako tudi v uglednem dunajskem tedniku Die Furche. Na skrivaj so začele k nam prihajati knjižice študij njegovih raziskav slovenske zgodovine o simbolih in spomenikih zgodnje slovenske države Karantanije. Objavljene so bile že v začetku osemdesetih let, po večini v Glasu Korotana, katerega je izdal p. Ivan Tomažič, rektor slovenskega akademskega doma Korotan na Dunaju. Sredi devetdesetih let je Šavli že objavjal tovrstne študijske članke v tržaškem dnevniku Il Piccolo in v celovski Kleine Zeitung. Imel je torej pomembno vlogo pisca, ki je bil

dosledno zavezan svoji kulturi in jo posredoval drugim, mimo kulturnih oz. jezikovnih pregrad.

Večji del svojega življenja je živel v Gorici in tu poučeval poslovnih predmetov v slovenskih šolah in bil obenem v središču slovenske duhovne, kulturne in politične misli; poleg Mateja Bora in Ivana Tomažiča je v našem narodu, še v času diktature, razpihal pod pepelom tlečo iskrico, iz uradno zabrisanega slovenskega zgodovinskega spomina. Naglo se je združila v skupni slovenski kulturni požar očiščenja, katerega posledica je rodila slovensko osamo-

vico, je od laži, izdajstva, teme in preprek utrujeno odpovedalo, zaslužilo pa si je miren počitek tisočkrat, zaslužen počitek na površini sicer grenke slovenske zemlje. Šavli je postal prvi častni član Zveze domoljubnih društev Hervardi. Kot so mu zapisali v spomin, "je njegovo srce iskreno delalo za slovenski narod, za resnico, svetlobo in pravico. Čeprav je utrujeno srce prenehalo biti, pa njegov duh ostaja več in bo vedno z nami! Jožko Šavli je prav s svojim nesebičnim delom v svoji okolici in celem našem narodu prebujal dolgo tlačena čustva po osamosvojitvi ... Že leta 1981 je

v Glasu Korotana objavil študijo o Črnem panterju, enem najstarejših in za slovenski narod najpomembnejših znamenj. Zatem je skupaj s pokojnim Matejem Borom in patrom Ivanom Tomažičem dobil pretno "bratstvo" s študijo o Venetih, naših davnih prednikih. Svoje poslanstvu je ostal zvest do zadnjega dne in nam tako zapustil veliko bogastvo, hkrati pa venetologom in drugim zgodovinarjem tudi obvezo, da nadaljujejo njegovo

zadržano pot. Naj čim več Slovencev zvesto vztraja na tej poti pravice, svobode in miru. Jožko Šavli je naš skupni svetel vzor, ki nas bo vedno spremljal kakor jasna zlata zvezda vodnica na nebu. Naj mu bo lahka sveta Slovenska zemlja! Slava mu!

Posledica totalitarne poškodovanosti slovenske družbe je prevelika, da bi Jožko doživel resnično demokracijo v svoji domovini in kulturno povabilo k sodelovanju v rodni Tolmini, zato ostaja obveza preživelih, da doma opravijo to, česar "čas" Jožku še ni dovoljeval. Za začetek je dovolj to, da skušamo občutiti njegovo bolečino, ki je plapolala v njegovem močnem duhu, a je srce ni preneslo.

MM

Skrb vzbujajoči podatki

Divje svinje radioaktivne še 25 let po Černobilu

Divje živali v Nemčiji so še 25 let po jedrski nesreči v ukrajinskem reaktorju v Černobilu radioaktivne. Še zla-

sti so prizadete divje svinje v nekaterih predelih nemških zveznih dežel Bavarska in Baden-Württemberg.

Od 440.350 divjih svinj, ki so jih lovci odstrelili v minulem letu, je meso pri nekaj več kot tisoč živalih vsebovalo več kot le dovoljenih 600 bekerelov radioaktivne snovi na kilogram, je povedal predstavnik društva lovcev Torsten Reinwald. V posameznih primerih so presežene vrednosti znašale do 10.000 bekerelov.

Reinwald je ob tem zatrdil, da se

na trgu ne pojavi meso nobene divje svinje, katerega vrednosti presegajo dovoljeno mejo na Gaigerjevem števcu, s katerim

merimo stopnjo ionizirajočega sevanja v okolju.

Razlog za visoko vsebnost ra-

dioaktivnih snovi je način prehranjevanja. Divje svinje se namreč prehranjujejo z gobami, ki rastejo okoli 10 do 15 centimetrov nad tlemi in vežejo celzij 137. Srne nasprotno zaradi drugačnega načina prehranjevanja praktično niso ogrožene.

Dne 26. aprila leta 1986 je v jedrski elektrarni Černobil v Ukrajini prišlo do eksplozije reaktorja in to velja za najhujšo nesrečo v zgodovini jedrske energije. Zaradi neposredne izpostavljenosti radiaciji naj bi po nekaterih podatkih umrlo okoli 50 ljudi. V Ukrajini je bilo zaradi nesreče kontaminiranih 50.000 kvadratnih metrov, prizadetih pa je bilo več kot tri milijone Ukrajincev. Radioaktivni oblak je prizadel skoraj vso Evropo, še posebej

Ukrajino, Belorusijo in Rusijo, in negativno vplival na življenje milijonov ljudi.

Deželni svetnik SSK Igor Gabrovec

Pod udarom je večjezična komunikacija spletnega portala!

Zadnji dve novici v slovenskem in nemškem jeziku na spletnem portalu Dežele sta bili objavljeni zadnji teden januarja, od takrat pa je popoln jezikovni mrk. Izjema so le novice v furlanščini, ki pa tvegajo konkretno ukinitve, če, ko bo spletna stran podvržena vsebinskim spremembam". Podatek je objavil deželni svetnik SSK Igor Gabrovec na tiskovni konferenci deželne poslanske skupine DS, ki je bila namenjena pomanjkljivosti deželne politike v odnosu do kulture. Mrk slovenskih in nemških novic je bil posledica neobnovitve terminskih pogodb trem začasno zaposlenim novinarjem oz. novinaricam. "Takrat smo slišali zagotovilo, da bodo pogodbe čim prej obnovili in to do novega razpisa za zaposlitev novi-

narjev za nedoločen čas", pojasnjuje deželni svetnik Gabrovec, ki se bo v zvezi s tem v kratkem obrnil na deželno vlado.

V svojem izjavljanju na tiskovni konferenci svetniške skupine DS je Igor Gabrovec naglasil tudi, da je že drugo leto zapored izničen deželni sklad za slovensko kulturo, ki ga je bila leta 2007 z zakonom ustanovila Illyjeva uprava. "Po- leg tega se sploh še ni začelo izvajanje niti zaščitnega zakona za nemško manjšino, v zadnjem finančnem zakonu pa je uprava oklestila dotacije za

promocijo furlanskega jezika in kulture", je še dejal deželni svetnik Gabrovec.

Foto JMP

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Zdrženja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 22. marca, ob 14. uri.

Od Sežane do Tomaja po sledi pesnika s Krasa
Kosovelova pot

Kosovelova pot iz Sežane do Tomaja je nedvomno ena izmed manj znanih kraških sprehajalnih poti, in to kljub temu da je lepa, položna, senčna in nezahtevna. Čisto prijeten praznični pohod, ki je primeren tudi za družine z otroki in za starejše. Nastala je na pobudo Planinskega društva iz Sežane, ki je dejansko poskrbela za označitev gozdne ceste, po kateri je Srečko Kosovel iz Sežane peščil domov v Tomaj.

Izlet večina pohodnikov začne pravzaprav v Sežani pred poslopjem stare osnovne šole, v kateri se je Kosovel rodil, pot pa nadaljuje mimo knjižnice in cerkve sv. Martina do razgledne točke ob avtocesti proti Šmarjam in Križu. Meni je bilo neprijetno hoditi ob prometnicah, povrh vsega pa sem si v mrzlem zimskem dnevu želela sonca in zavetja, tako da sem mesto in osojni Tabor raje izpustila. Izlet sem začela raje pri Kosovelovi domačiji v Tomaju ter se mimo skrbno obdelanih vinogradov napotila proti borovim

gozdom. V zgodnji pomladi je bilo v prostiranih vinogradih kar živo, saj smo se na pot odpravili ravno v času obrezovanja trt. Visoko za nami nas je v vsej svoji lepoti pozdravljala Tomaj, s svojo strnjeno podobo, cerkvijo in zgradbo nekdanjega samostana šolskih sester, ki so se po vojni morale preseliti v Trst. Tomaj slovi danes po svojem odličnem teranu, morda najboljšem na celotnem Krasu, saj ima tu zemlja tisto značilno rdečo barvo, ki trti sorte refošk daje svojevrsno barvo in okus. Teran, ki močno obarva steklenico in kozarce, je, kot pravijo Kraševci, pravo poživilo, obnavlja kri in zdravi skoraj vsako bolezen. Ni čudno torej, da je več kot osemdeset odstotkov vseh kmetijskih zemljišč zasajenih z vinogradi in da v Tomaj vsak konec tedna prihajajo ljubitelji terana z vse Slovenije ter iz sosednje Italije.

Srečko ljubljena kraška zemlja kljub vsemu ni mogla povrniti zdravja, umrl je pri 22 letih; bori, ki so ga vsakič spremljali na poti

s sežanske postaje do doma, pa so mu vračali moči in upanje v življenje. Prostran borov gozd se

začne takoj za vinogradi, zapre nam razglede in ujame nadležno burjo. Sedaj smo sami med kamenjem in mogočnimi debeli, tu ni niti preteklosti niti sedanjosti, samo šumenje borov, ki jih je imel Srečko Kosovel za brate in prijatelje. "Bori, temni bori, kakor stražniki nad goro" so spremljali njegove samotne poti; če jim prisluhnemo v tišini, bomo tudi mi slišali njihovo pripoved o Krasu in Kraševcih, slišali bomo njihovo "utrujeno šepetanje", ki je pesniku pripovedovalo o materi, o očetu, o bratih ... (Bori) Vsakič, ko je mladi, bolni Srečko hodil po

tež, zanj prenaporni poti proti domu, se je namreč spraševal, kako je s svojci in prijatelji, strah ga je bilo, da ni z njimi kaj narobe, in željno je pričakoval, da bo ob prihodu v Tomaj že od daleč zagledal osvetljeno okno domače hiše. Sestra Tončka se namreč ni mogla otresti razvade, da je doma luč gorela

čaka). Borovi gozdovi nas spremljajo do železnice in čez, do trase novega vodovoda, ki ga v času Srečka Kosovela še ni bilo. Namesto njega pa je bil tu izvir pitne vode, na katerega nas opozarja znak. Po miniranju trase je izvir presahnil in voda je našla pot v globino. V okolici Šmarij, kjer se je naš izlet tudi končal in od koder smo se spet vrnili v Tomaj, se začne gozd redčiti, nekaj je gmajne in polj, več je prostranosti. To je tista

kratko sežansko obdobje: "kuhinja je polna vsa potic in vina, zbrana je družina" (Sveti Štefan), zaradi očetovega domoljubja in skrbi za slovenstvo pa so se morali Kosovelovi kmalu preseliti v Pliskovico, v malo šolo, in nato v Tomaj. Od tu so otroci peščili po gozdu do Sežane. V snegu, burji in mrazu jim po vsej verjetnosti ni bilo tako lepo in prijetno, kot je nam izletnikom, kljub vsemu pa so njegov brat Stano ter tri sestre doživeli visoko starost. Le njega je neumiljen strel usode odtrgal gmajni in borom v rani mladosti, ko niti sanje še niso vzletele čez polja, kaj šele življenje kot tako.

Suzi Pertot

Tanja Romano se poslavlja od tekmovalnih stopničk
Legenda umetnostnega kotalkanja

V začetku marca je Tanja Romano pred dnevom žena obvestila javnost o odločitvi, da pri 28 letih končuje svojo bogato športno kariero. Najboljša umetnostna kotalkarica vseh časov se poslavlja po šestnajstih svetovnih naslovih in številnih drugih uspehih, ki jih je dosegla v skoraj 25 letih z zmaganji, pokali in kolajnami posute tekmovalne poti. Marsikoga je mogoče njen sklep o prenehanju z aktivnostjo presenetil, vsekakor pa ne tistih, ki smo redno spremljali njeno dolgo športno kariero. Za mnoge je Tanja še tako mlada in bi lahko zmagovala še dolga leta. V resnici pa je bilo za žensko v tako izčrpavajoči individualni športni panogi njeno tekmovalno obdobje res

sveta, kar pomeni, da je bila planeta športni pojav in navduševala množice ter ogrevala srca res po vseh celinah. Daleč največja zamejska športnica zadnjih let, mogoče pa celo vseh časov, je nekaj pomenila tudi na vsedržavnem italijanskem prizorišču, saj ji je na primer večkrat uspelo prebiti na nogometno Gazette, celo na njeno naslovnico. Kaj pa bi šele bilo z brhko plavalaslo tržaško Slovenko, ko bi njeno panogo uvrstili med olimpijske discipline? Prav gotovo bi se povečala konkurenca, toda ne bi zlahka dobili take virtuoze (rezultat vrhunškega talenta in obsedene delavnosti), ki bi zmogli skoke, na primer zloglasni trojni rittberger, o katerih lahko druga

dekleta samo sanjajo, saj so domena fantov... in Tanje Romano. Podpisani je leta 2005 kot dopisnik spremljal nastop na svetovnem prvenstvu v Rimu. Osem tisoč ljudi v dvorani PalaEur je bil eden od vrhuncev Tanjine kariere, ko je bila nežna Španka Laura Sanchez ob zadnjem poskusu izzivanja 'gospodarice kotalk' za razred in pol slabša, ostale naspornice pa so se v primerjavi z Romanovo - za katero je občinstvo preprosto norelo, mnogo več kot za odlična vrstnika D'Alisero in Rivo - skoraj osmešile, od peto, šesto uvrščene dalje se sploh niso držale pokonci od napečnosti in mogoče nespretnosti. Skratka, takemu fenomenu in mediju, kakršna je Poletova superšampionka, bi bile olimpijske igre naravnost pisane na kožo, postala bi še bolj prepoznavna (mar si, če jo primerjamo s Tanjo, večna poraženka, drsalka Carolina Kostner zasluži vso to pozornost?) in z njo Trst, vsa naša dežela, naše športno gibanje in manjšina nasploh. Kot je Romanova priznala v pogovorih zadnjih dni, bi radi volje podaljšala kariero, ko bi obstajala olimpijska perspektiva oziroma ko bi ji uredili službo v kakem vojaškemu rodu, da bi lahko mirno nadaljevala treniranje in imela preskrbljeno prihodnost. Zdaj pa mora, z edinstveno športno in človeško izkušnjo legende umetnostnega kotalkanja za sabo, poskrbeti zase. HC

Na članski ravni je bila v samem svetovnem vrhu celih deset let. Odkar je leta 2003 prvič hkrati osvojila svetovni naslov tako v prostem programu kot v kombinaciji, se ji ta dvojček ni izšel le predlani, ko je bila v prostem programu boljše mlada rojakinja Sbei, enkrat pa jo je na evropskem prvenstvu premagala španska meteora Gimeno. V letih pa je priljubljena tekmovalka openskega športnega društva Polet, ki sta jo za začetkih s Petrom Brlecem v letih slavij na članski ravni trenirala Mojmir Kokorovec in Laura Ferretti (omeniti pa gre tudi koreograf

HOKEJ IN LINE
A1 liga: Polet Kwins - Padova 5:8
NAMIZNI TENIS
Ženska A1 liga: Kras - Molfetta 4:1
Ženska A2 liga: Kras - Tramin 2:4
NOGOMET
D liga: Union Quinto - Kras 3:0
Promocijska liga: Vesna - Juventina 1:0
1. amaterska liga: Isontina - Sovodnje 0:0, Tauriac - Primorac 2:1
2. amaterska liga: Breg - Primorje 2:0, Fiumicello - Zarja/Gaja 0:1

3. amaterska liga: Mladost - Villa 1:2
KOŠARKA
C2 liga: Ubc - Breg 56:57, Portogruaro - Bor 51:64
ODBOJKVA
Moška C liga - Play-off: Soča - Slova Tabor 0:3
Play-out: Fincantieri - Slova 3:0, Volley Club - Val 3:1
Ženska C liga - Play-out: Buia - Slova 3:1
Moška D liga - Play-off: Olympia - Pippoli 3:0
Play-out: Naš Prapor - Prata 1:3
Ženska D liga - Play-out: Bor - Kontavel 2:3

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

67

Če se kdaj sprašujem, kaj sploh počnem tukaj, se to vedno, ko nanese, da moram voditi omizje ali pa kakorkoli predstavljati našega Pisatelja, kot mi je lepo napisala po skypu te dni prijateljica in naša sodelavka Jana Barba in z besedo Pisatelj seveda mislila na Borisa Pahorja. Minuli teden je mladenič iz Barkovelj, kot ga imenujeva s prijateljem Davorinom Devetakom od nekdanj, v Gorici predstavjal pomembno knjigo o trpljenju naših ljudi pod fašizmom in z njemu lastno pronicljivostjo ponovno poudaril, kako pomebno je, da poznamo našo preteklost. V svojem posegu je bil jasen, spomin ima kristalno čist, Boris Pahor nikdar ne dolgoveži, tudi takrat, ko govori o zedeval, ki jih že poznamo, mu velja prisluhniti, ker vedno najde še kakšen detajl, s katerim še bolj nazorno pokaže celoto. In tu je vsakomur jasno, da gre za umetnika prvovrstnega razreda, saj je prav umetnik tisti, ki z detajlom pokaže na celoto.

Pred veliko leti mi ga je na klancu v Barkovljah, ki iz te ljube, nekdanje slovenske, obmorske vasice vodi proti Kontovelu, predstavil prav Davorin Devetak; oba sva bila študenta in sva zvedavo poslušala že uveljavljenega pisatelja, ki je pa takrat živel na robu. To je bil čas tik po velikih pritiskih nanj, ki so sledili objavi njegovega intervjuja z Edvardom Kocbekom. Z drugim našim velikanom, Alojzom Rebulo, sta v Trstu objavila pogovor s pesnikom in partizanom Kocbekom, ki je razvel slovensko javnost v zamejskem prostoru, a še veliko, veliko bolj v osrednji Sloveniji in širše v takratni Jugoslaviji. Da bi zanimanje

za sporni intervju s Kocbekom le malce poleglo, je takratna partija naročila objavo intervjuja v Naših razgledih, a dejstvo je, da je bil prav pisatelj Boris Pahor takrat grobo šikaniran, potisnjen še bolj na rob. Takrat mi ga je Davorin predstavil na klancu, ko se je Boris Pahor vračal iz svojega studia proti domu. In zdí se mi, da je pisatelj Boris Pahor danes enak tistemu, ki sem ga prvič srečal pred dobrimi 33 leti. Ko sva s prijateljem včasih šla ponoči peš po klancu proti morju, sva pogledala proti njegovemu oknu in večkrat sva videla prižgano luč. Seveda ni bilo rečeno, da je bil za oknom pisatelj Boris Pahor, a midva sva vedno rekla na glas: "Pri meni luč gori"! To je bil in je izjemno posrečen naslov knjige, ki je izšla v sloviti zbirki Mladinske knjige Kondor, pravzaprav gre za izbor slovenskih novel med ekspresionizmom in socialnim realizmom, ki ga je bil za izdajo leta 1973 pripravil Franček Bohanec (Hvala, Google!). Spominjam se, da sva z Davorinom tisto knjigo imela, jo brala, predvsem pa je postal njen naslov sinonim za neutrudno delo Borisa Pahorja. To je bil čas njegovega Zaliva, ki ga je Davorin redno kupoval, brali pa smo ga mnogi v naši študentski sobi v Trstu. Takrat sem se navezal na Pahorjevo pisanje in tudi danes lahko mirno zapišem, da še najbolj pogrešam prav njegove dnevnike; za razliko od drugih, ki jih pišejo, a me niso prepričali, je bil Pahor v svojem pisanju vedno zvest slovenstvu, svojim znanim idejam, manjšini, nam torej, ki še verjamemo v moč slovenske besede in v lastno dostojanstvo. In mirno lahko tudi dodam, da me je najbolj bolelo, ko so ga zmerjali z nacionalistom, ker so s tem, da so njega zmerjali, zmerjali tudi mene in meni sorodne, ki nas ni bilo malo. A saj se danes ve,

kdo in kaj je Boris Pahor, meni je še najbolj všeč, da se tudi danes, ko je slaven, zna posmehati samemu sebi in tej nepričakovani slavi, iskreno, zares! Tudi v Gorici se je med potekom okrogle mize nevsiljivo obrnil proti meni in dejal: "Ja, saj me poznate, najbrž sem vedno predolg, a saj veste..."

Ja, vemo, gospod Boris Pahor, vemo. Pa je lepo, da ste z nami. Vedno je lepo. Napisal sem, da se sprašujem, kaj sploh počnem tukaj, ko sem ob njem, a to zato, ker ga od nekdanj iskreno cenim, kot cenim od nekdanj njegove socialni čut in pa seveda vztrajanje, vztrajanje, vztrajanje. Tudi v osami, za zaprtim oknom, ko je "pri njem luč gorela", kot sva z Davorinom bolj sama sebi kot drugim govorila.

Kot mladenič sem ga potem večkrat srečeval v Trstu, vedno se je prijazno ustavljal, vedno je prijazno vikal, pred leti sem ga prosil, naj me vendarle ne vika, a z vikanjem vztraja, ker prihaja iz drugega sveta!

"Veste, so mi povedali, da ste se naučili slovensko, to je lepo", je rekel moji ženi v predverju Centra Bratuž, ko ga je Adriana pozdravila. Ko mu je rekla, da ne zna dobro slovensko, je nadaljeval: "Pomislite, kako sem se moral sam vse naučiti. Na slovenščino mislim, prav vse sem se moral sam naučiti!" In sem pomislil na našega šefa, kot še danes kličemo nekdanjega odgovornega urednika Novega lista in Novega glasa dr. Draga Legišo, ki nam je mulcem na redakcijskih sejah do

onemoglosti pripovedoval, kako se je moral sam naučiti slovenščine, in nam vedno znova zabičeval, naj imamo ob sebi vedno slovenski pravopis, naj pazimo na jezik, kajti: "Po jeziku gremo gor in z jezikom pademo"! Naš šef je večkrat tudi besno dodal, da ne prenaša tistih, ki v našem prostoru ne skrbijo za lasten jezik, ki se ne potrudijo, da bi vsaj dostojno govorili, če lepo že ne znajo.

Altri tempi! Drugi časi. Pa sem na goriškem večeru le bil vesel, ker je prišlo veliko mladih, ki sta jih prijelala na predstavitev knjig prof. Neva Klanjšček in prof. Adrijan Pahor. Iskrena hvala obema, v imenu organizatorjev in v imenu Pisatelja.

Pred leti je tržaški pesnik Marko Kravos organiziral, da nas je pet slovenskih pesnikov iz našega prostora bralo svoje pesmi na vsakoletnem mednarodnem srečanju pesnikov PEN na Bledu. Slavnostni sprejem smo imeli v nekdanji Titovi vili, današnji Vili Bled, kjer sem sedel pod realistično poslikavo na koncu dvorane. K meni je prisedel, seveda je prej vprašal, če lahko, pisatelj Boris Pahor: "Vi ne veste, kako sem danes čudno utrjen!"

Rekel sem, da ga razumem, pomladno sonce utruje, tudi sam sem se počutil mlahavo. Čez čas mi je Pisatelj rekel: "Ja, najbrž mislite, da ni čudno, ko sem pa tako star!" Odvrnil sem, da ni res, mu zaupal, da ga s prijateljem kličeva Mladenič iz Barkovelj. Nasmehnil se je predse. In sva molčala. Bilo je prijetno molčanje.

Boris Pahor

POGOVOR Igor Gregorič

Srčni kirurg, ki so se mu v ZDA uresničile sanje

Igor Gregorič je direktor programa za mehansko podporo srca in pomočnik direktorja za kardiovaskularne kirurške raziskave na Texas Heart Institute, eni od petih vodilnih klinik za srčna in žilna obolenja v ZDA. Je tudi profesor na University of Texas v Houstonu in M. D. Anderson Cancer Centru, največji ustanovi za zdravljenje rakavih obolenj na svetu. Vsako leto opravi okrog 300 žilnih in 400 srčnih operacij. Za seboj ima že preko 300 transplantacij srca. Pred 26 leti se je kot specializant v šempetrski bolnišnici odpravil na izpopolnjevanje v ZDA. Iz majhne Prvačine pri Novi Gorici je prišel v Houston in tam ostal. Njegova zgodba je tipičen primer uresničitve ameriških sanj. Pred kratkim je v Novi Gorici odprl zasebni zdravstveni center Medartis, kar je bila priložnost za ta pogovor, njegovo delo na področju srčne in žilne kirurgije pa ostaja v Ameriki.

Kaj vas je kot mladega zdravnika vlekel v ZDA?

Vsekakor želja po znanju. Bil sem specializant na splošni kirurgiji v šempetrski bolnišnici in ponudila se mi je priložnost, da grem na izpopolnjevanje. Bilo je leta 1984 in takrat je bilo mišljeno, da grem za nekaj mesecev. Potem se je izkazala možnost za podaljšanje in sem podaljšal in ostal. Po specializaciji splošne kirurgije sem se odločil za kardiokirurgijo, ker je bila to ves čas moja želja.

Čemu pa pripisujete vaš velik uspeh na tem področju?

Ambiciji in trdemu delu. Vsekakor morajo biti motivacija, trda volja in tudi okolje, ki je stimulantno. In želja po uspehu, napredovanju, raziskovanju, pa pripravljenost odpovedati se marsičemu. Pri vrhunskem športu je ista zgodba. Nečemu se morate odpovedati, da tisti čas namenite "poslu", ki ga opravljate, in potem upate, da se to povrne kot

uspeh.

Vam se je povrnilo. Domnevam, da vam ni žal?

Nikakor. Če se ozrem vase, sem absolutno zadovoljen. Lahko bi rekel, da se mi je uresničil ne le cilj, ampak tudi sanje. Če pomislite, da sem prišel iz Prvačine, ki ima tisoč ljudi, in da sem danes v Houstonu, četrtem največjem mestu v ZDA, in delam v Texas Medical Centru s 150 tisoč zaposlenimi, ki je največji medicinski center na svetu, in na Texas Heart Institute, eni od petih najboljših tovrstnih institucij v Ameriki, kjer je moja pozicija OK, več kot OK, potem bi rekel, da je to lahko tudi sanjski domet nekega tuca v Ameriki.

Kolikšen je bil v tem času, odkar ste v ZDA, napredek na področju srčne kirurgije, ki je bila takrat, ko ste odšli, še dokaj rizična veja kirurgije?

Absoluten napredek. Srčna kirurgija je danes večinoma rutinska kirurgija. Rezultati so zelo dobri. Razširila se je tudi na manjše bolnišnice in postala varna.

Lahko potegnate primerjavo med pristopi v srčni kirurgiji v ZDA in Sloveniji takrat, ko ste odšli v ZDA, in danes?

Razlika je bistvena. Takrat je bila Amerika še pred Evropo in Slovenijo. Danes ni več teh razlik v rezultatih, v operativni tehniki, v pristupu k operativnim posegom, k isti patologiji in tako dalje. Razlika je v raziskovanju. Vsa tehnologija se danes razvija v Ameriki, medtem ko je Evropa naprej v klinični aplikaciji te tehnologije. Ocenjujem, da je slovenska kardiokirurgija na zelo visokem nivoju. Gre nekako vstric z evropsko in ameriško, na določenih področjih pa še ne dosega enakih rezultatov in pristopov, kot jih imata Evropa ali ZDA, a se jima tudi tam približuje.

Tudi vi imate določene zasluge za to. Na poti do znanja ste pomagali mnogim slovenskim študentom in zdravnikom. Kolikim približno?

V Houstonu je bilo v zadnjih desetih letih pri meni okrog 600 študentov, danes že tudi specializantov ali specialistov različnih vej medicine. Če računate, da je v Sloveniji od 7000 do 8000 zdrav-

nikov, pomeni to slabih deset odstotkov vseh, kar je za Slovenijo kar veliko število.

Se ob tem dobro počutite?

Človek se vedno dobro počuti, če lahko prenaša znanje. Mislim, da gre predvsem za doprinos v smislu širjenja obzorja. Amerika in Evropa imata drugačen način izobraževanja, drugačen način razmišljanja in pristopa, čeprav so bolezni iste. Še posebej za mladega človeka, ki se izobražuje, je dobro, da to vidi in spozna. Vesel sem, da je prišlo do tega sodelovanja, da se nadaljuje in raste. V Houstonu imamo zdaj okrog deset študentov mesečno. Na začetku je bil en študent na me-

sec. To sodelovanje se razvija tudi na drugih nivojih, na nivoju medicinske fakultete, kirurških služb, različnih specialistov.

Delate dvanajst ur. Na dopustu niste bili že zelo dolgo. Kako zdržite?

Gre za fizično kondicijo. Človek je zelo prilagodljiv. Če imate neko harmonijo, neki sklop fizičnega, kondicijskega treninga oziroma kakšne hobije, potem tudi 12-urni delovni urnik z dvema ali tremi operacijami na dan ni tako težak oziroma postane nekaj normalnega. Nisem pa edini, ki toliko dela. Če greste na Google in pogledate, katera država ima najdaljši delovni urnik, je to ravno Amerika. Se pravi, da gre za neko kulturo dela, ne samo za indivi-

Kljub temu da veliko delate, ohranjate prijazen odnos do bolnikov, kar v Sloveniji, vsaj glede na lastne izkušnje, ne velja vedno. Zanima me, ali imajo vsi zdravniki v Ameriki tak pristop?

Vsi. To je kultura. In moramo imeti tak pristop. Konec koncev nam visijo odvetniki ves čas nad glavo, kar pomeni, da si ne moreš privoščiti ne biti prijazen do bolnika, ne delati maksimalno po protokolu in uveljavljenih standardih zdravljenja določenih vrst bolezni, ker čim greš ven iz tega in se nekaj zakomplicira, te bolnik lahko toži, in če te toži, potem ne moreš argumentirati svojega početja, če ni bilo opravljeno strokovno. Po drugi strani pa velja tudi nepisano pravilo, da je treba imeti do bolnika maksimalno človeški odnos, kar je tudi prav. Že sistem izobraževanja te nauči, da se tako obnašaš. Popolnoma profesionalno. Drugače sploh ne gre. To pomeni prijazen do bolnika in osebja, pomeni delati po najboljšem strokovnem protokolu in najmodernejšem načinu zdravljenja za določeno bolezen in stalno izpopolnjevanje. Vsako leto opravite 400 srčnih in 300 žilnih operacij. Vam je to postalo že rutina, ali je vsako srce zgodba zase?

Večinoma je rutina. Je pa določeno število operativnih posegov, ki so posebnost sami zase. Koronarni bypass na primer je vedno podobna operacija. Vsako srce, vsaka žila je nekoliko drugačna, ampak princip je vedno isti. Obstajajo pa tudi zelo redki operativni posegi, kot so tumorji srca ali prirojene anomalije in podobne zadeve, kjer ima vsaka operacija določeno specifičnost in drugačen pristop.

Za seboj imate več kot 300 transplantacij srca. Kateri so najnovejši pristopi na tem področju?

Pri transplantaciji srca se v zadnjih 10, 15 letih ni veliko spremenilo. Transplantacija je s kirurškega stališča vedno zelo podobna operacija. Zdjaj se letno izvede okrog 2500 posegov v Ameriki in še 2000 drugod po svetu. Kaj je novega pri transplantacijah? Novi so pristopi, nova zdravila za preprečevanje zavrnitve-

nih reakcij, ki so boljše, imajo manj stranskih učinkov.

Vaše področje je tudi mehanska podpora srca. Lahko poveste kaj več o tem?

Mehanska podpora srca poenostavljeno pomeni pomožno črpalčko, ki pomaga srcu v zadnjem stadiju, stadiju opešanega srca, ko ostale terapije ne pridejo več v poštev in ostaneta na voljo le transplantacija ali pa mehanska podpora. Na tem področju je bil v zadnjih desetih letih narejen velikanski napredek. Iz robustnih, velikih črpalčk, ki so zahtevale 8 do 10-urne operativne posege s 65 do 70-odstotno možnostjo, da pacient preživi prvo leto, smo danes prišli do druge, tretje generacije teh črpalčk, ki so bistveno manjše. Operativni posegi so se skrajšali na dve, tri ure, možnost preživetja prvega leta pa je že 90 do 95-odstotna. Za zdaj še nimamo dolgoročnih rezultatov 5-letnega, 10-letnega preživetja s temi črpalčkami, je pa njihov porast v zadnjem letu ali dveh ogromen. Lani ali predlani je bilo prvič, da je bilo število črpalčk enako številu transplantacij, medtem ko za obdobje naslednjih petih, desetih let mislim, da bo mnogo več črpalčk kot transplantacij, ker smo na področju transplantacij dosegli neko konstanto zaradi omejevanja števila darovalcev. Teh bo kvečjemu manj, črpalčk pa iz leta v leto več.

Kateri so vaši trenutni znanstveni izzivi? S čim se najbolj poglabljeno ukvarjate, zazrti v prihodnost?

Te črpalke. To je moje področje, s katerim se ukvarjam vsakodnevno. Raziskovalni del poteka v laboratoriju, kar pomeni testiranje teh novih vrst črpalčk na mizi, pa tudi na živalih, sledi pa klinična aplikacija teh črpalčk. Moj poseben interes je tudi umetno srce. Razlika med črpalčko in umetnim srcem je ta, da se pomožna črpalčka vstavi v pacientovo srce in srce ostane v prsnem košu, medtem ko se pri umetnem srcu odstrani celo pacientovo srce in se le-to zamenja z umetnim. Na tem področju je manj uspeha. Za zdaj je veliko raziskovalnega dela. Na površje prihaja nova tehnologija, tako da v naslednjih dveh, treh letih pričakujemo novosti tudi na tem področju.

Nace Novak

Nekaj se vendarle spreminja

Planica na poti do svetovnega nordijskega centra

Pretekli konec tedna je prekrasna dolina pod Poncami že tradicionalno imela v gosteh konec sezone v smučarskih skokih veliki finale svetovnega pokala. Najboljši svetovni asiti klasične discipline se vsako leto znova vračajo v kotiček Slovenije, ki se v sončnih dneh blešči pod pečini Jalovca in sosedov Julijcev, v gredem vremenu pa temno opominja na neločljivega človeka pred mogočnostjo narave. Ne glede na naravne lepote ima Planica v gosteh že desetletja najboljši smučarske skakalce, saj premore z enim najprimernejših pobočij za ta spektakularni šport. Žal je bila Planica v zadnjih letih prepuščena nemilosti časa in kazala klavarno, razpadajočo podobo. Znamenita letalnica Bloudek-Rožman se je podrla že davnega leta 2001, od takrat pa smo le poslušali obljube o visokodonečih projektih. Sveže novice kažejo, da se v Planici dejansko nekaj spreminja, na srečo na boljše. Pristojni organi, med katerimi ministrstvo za šport, smučarska zveza Slovenije

in Zavod Planica, so začeli urediti ambiciozen projekt, ki bo Planico do leta 2013 spremenil v nordijski center. Na podlagi projekta bo smučarska zveza Slovenije že maja letos vložila kandidate temeljno obogatitev slovenskega zimskega športa. Nordijski center, ki bi vključeval infrastrukturo za smučarske skoke in vse discipline nordijskega teka, kombinacije ter biatlona, bi omogočil kakovostno športno delo, rast mladih športnikov ter institucionalno podporo najboljšim. Zimski športniki tako ne bi bili

več prepuščeni lastni dobri volji in mučnim logističnim podvigom, temveč bi imeli na razpolago profesionalno okolje, v katerem bi se lahko posvetili izključno vrhunskim treningom. V zadnjih dveh letih so na ob-

močju predvidenega nordijskega centra Planica odkupili 80 odstotkov zemljišč. S pomočjo sprejetega zakona o Planici organizatorji upajo, da se bodo prestali formalni postopki pravočasno končali. Za letos je že predvidena izgradnja Bloudekove skakalnice s še dvema manjšima skakalnicama, skupno bo v sklopu centrov sedem različno velikih skakalnic. Prihodnje leto bodo začeli graditi še tekaški stadion s progami, kar bo pomenilo ključno razvojno novost v dolini. Že lansko leto so kot prvo vedno novost v zadnjem desetletju odprli sodobno sedežnico, ki tekmovalcem olajša dostop do letalnice. Prizori iz prejšnjih let, ko je svetovna skakalna elita čakala v zaslonih postavljenih barakah, pred tekmo gazila navkreber in trepetala bolj v strahu pred udorom lesenih letvic kot pred dvestometriskim poletom so, upajmo, mimo. Prav vsi bi radi planiški zimski šport spremljali v sodobni luči primerljivih športnih kompleksov, kakršni so v Nemčiji in severnih državah. Sam verjamem, da je projekt nordijskega centra Planica bila nujno potrebna investicija, na katero so pristojni organi čakali preveč časa. Prepričan sem, da se bo primerno vključila v geokulturno okolje doline med Ratečami in Tamarjem, tako v zimskih kot poletnih mesecih. Na nas pa je, da ji bomo dali primerno pozornost.

Jernej Šček

S 1. strani

Fukušima: simbol...

Preko Osmanske ožine se namreč giblje kar 40% svetovnega naftnega prevoza... Verjetno se Zahod v trenutnih okoliščinah še bolj kot islamskih skrajnežev boji nestabilnega položaja ter zahtev upornikov, ki so pri demokratizaciji svoje družbe učinkovito uporabljali twitter in druga internetna sredstva. Zahodna diplomacija bo primorana spremeniti svoje načrte ne glede na sogovornike, ki jih bo imela pred sabo: to ne bo lahko, saj se bo na novi severnoafriški in splošno arabski šahovnici morala ob interesih posameznih držav evroatlantskega svoda soočiti tudi z vsestranskimi zahtevami Pekinga, ki je svojo kupno moč v zadnjem desetletju izrazil v strateških izbirah ravno na relaciji afriških in panarabskih koordinat. Ali bo nuklearka v Fukušimi postala simbol našega zatona?

Nataša Konc Lorenzutti

V petek, 25. marca 2011, ob 20.30 bo v Kulturnem centru Lojze Bratuš v Gorici monodramata – recital avtorske proze Jezik molka igralke in pisateljice Nataše Konc Lorenzutti. Tistim, ki je ne poznajo z gledaliških desk ali iz njenih literarnih del, so namenjene te vrstice, v katerih je kratka predstavitev te tenkočutne gledališke in literarne umetnice. Nataša Konc Lorenzutti je diplomirana igralka, ki je med leti 1994 in 1999 igrala na odrih celjskega in novogoriškega gledališča. Zadnjih dvanajst let pa se uveljavlja predvsem kot mladinska pisateljica. Objavlja v literarnih revijah za otroke: v Cicibanu, Cicidoju in Mavrici. Je avtorica petih slikanic in dveh knjig za odrasle. Zbirka kratke proze in predstava z naslovom Jezik molka sta sad magistrskega študija umetniške besede na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo v Ljubljani. Zbirka je nastala pod mentorskim vodstvom red. prof. dr. Blaža Lukana, nastop pa s pomočjo glavnega mentorja, dramskega igralca, red. prof. Aleša Valiča. Podiplomski študij umetniške besede in njegova končna uresničitve v avtorski predstavi sta torej združitev pisateljskega in igralskega poklica. Avtorica je predstavo prvič izvedla na malem odru ljubljanske Drame, junija 2009.